

JOURNALISTROLLEN I ENDRING PÅ DISTRIKTSKONTORET

**En analyse av den
flermediale journalistrollen
hos NRK Sørlandet**

GJ 322 GLOBAL JOURNALISM MASTER THESIS

**(29.06.20)
Antall ord: 35477 ord.**

**Johan Olaf Vikse Jonasen
Masteroppgave i Global Journalistikk
NLA MEDIEHØGSKOLEN GIMLEKOLLEN
Veileder: Roy Emanuelsen**

Juni 2020

SAMMENDRAG

Denne studien tar for seg hverdagen til flermediale journalister på distriktskontoret NRK Sørlandet. Formålet med masteravhandlingen er å utforske den flermediale journalistrollen hos Norsk rikskringkasting (NRK), og undersøke hvordan den pågående endringen i journalistrollen påvirker det redaksjonelle arbeidet. Studiens problemstilling tar opp hvordan de flermediale journalistene hos NRK Sørlandet opplever en yrkesrolle som utfordres av samfunn, teknologi og flermedialitet.

I studien av journalistrollen undersøkes informantenes rolleoppfatninger, rolleforventninger, og rolleatferd. Oppgaven bruker Bourdieus felt-sosiologi som teoretisk rammeverk for å forklare hva som skjer når journalisten utfordres i det journalistiske feltet. For å belyse problemstillingen brukes kvalitative intervjuer og observasjon som metode.

Siden innføringen av digitalsatsingen i NRK i 2018, har kvalitetsoppfatningen og holdningen blant de flermediale journalistene blitt mer positiv når det gjelder å produsere kvalitetsinnhold for nettet. Samtidig er tiden en utfordrer på den journalistiske kvaliteten i arbeidet. Den flermediale journalistrollen på distriktskontoret NRK Sørlandet utfordres nå mer av kildearbeidet enn tidligere.

ABSTRACT

This master thesis investigates the daily work and routines of Norwegian cross-media journalists working for the local affiliate of the Norwegian Public Broadcasting Corporation in Kristiansand, Norway. The purpose of the master thesis seeks to investigate the journalist role at the Norwegian Public Broadcasting Corporation. The study seeks to investigate how the on-going changes in the role of the journalist affect the editorial work. The problem statement of the study queries how former video journalists experience their present role as cross-media journalists as they are challenged by society, technology and cross-media journalism.

The master thesis applies Bourdieu's theory of fields as a theoretical framework. The thesis applies qualitative interviews and field observation to collect the empirical data.

This study can be concluded by stating that the journalists' role perceptions of quality journalism for the Internet has changed since the introduction of NRK's Digital media project of 2018. Meanwhile time pressure and working with sources demand more time than before, and affects journalism for the cross-media journalists in NRK.

FORORD

Når jeg nå nærmer meg slutten av denne oppgaven, er det som slutten på en lang reise. Flere rundt meg puster nok lettet ut. Familie og venner har holdt ut når arbeidet har tatt lenger tid enn planlagt. Takk for tålmodigheten og støtten.

Takk til min veileder Roy Emanuelsen for mange gode samtaler, og som gjennom hele prosessen har gitt meg gode tilbakemeldinger og støttet meg med gode råd. Takk til studieleder og professor Terje Skjerdal på NLA Mediehøgskolen Gimlekollen for gode samtaler, lån av litteratur og støtte gjennom masteravhandlingen. Takk også til resten av staben på NLA Mediehøgskolen både studenter og lærere for gode samtaler, støtte i prosessen, og en ekstra takk til GMS Eiendom for lån av lokaler under utbruddet av Covid-19 epidemien.

Takk til min kone Siv Linda Vikse Jonasen for gjennomlesing, korrektur og gode konstruktive tilbakemeldinger i prosessen.

En stor takk til alle de journalistene, og staben fra NRK Sørlandet som gav tid og rom i den travle nyhetshverdagen. Uten deres tid og oppmerksomhet hadde det ikke blitt noen oppgave.

Det er en lettelse at denne reisen med utforskning av journalistrollen snart er over. Jeg er spent på hvordan journalistrollen vil utvikle seg videre, og vil fortsette å følge utviklingen i årene som kommer.

Kristiansand, juni 2020

Johan O. Vikse Jonasen

INNHold

KAPITTEL 1. INNLEDNING	8
1.1 BAKGRUNN FOR VALG AV OPPGAVE.....	8
1.1.1 FORMÅL.....	8
1.1.2 VINKLINGEN PÅ FORSKNINGSPROSJEKTET.....	8
1.2 PROBLEMSTILLING OG FORSKNINGSSPØRSMÅL	9
1.2.1 DEFINISJON AV PROBLEM.....	9
1.2.2 FORSKNINGSSPØRSMÅL.....	10
1.2.3 FAGOMRÅDE OG EMNE.....	10
1.3 ALLMENNKRINGKASTING I NRK.....	11
1.3.1 NRK SINE FORPLIKTELSER.....	11
1.3.2 KRINGKASTINGSBEGREPET.....	12
1.3.3 GAMLE OG NYE JOURNALISTKULTURER.....	13
1.3.4 KULTURKONFLIKT.....	15
1.3.5 UTFORDRINGER MED FLERMEDIALITET.....	15
1.3.6 FLERMEDIAL JOURNALISTIKK I NRK.....	15
1.3.7 MOBIL-JOURNALISTIKK.....	17
1.4 DISTRIKTSKONTORENE I NRK.....	17
1.4.1 NETT OG MOBILE PLATTFORMER.....	19
1.4.2 OMORGANSERINGER OG SAMMENSLÅINGER.....	19
1.5 DISTRIKTSKONTORET NRK SØRLANDET	21
1.5.1 ARBEIDSPLASSER I FARE.....	22
1.5.2 DISTRIKTSKONTORET NRK SØRLANDET I 2019.....	22
1.5.3 DEN FLERMEDIALE REDAKSJONEN.....	23
1.5.3.1 TV/VIDEO DESKEN.....	23
1.5.3.2 NETT/SOME DESKEN.....	23
1.5.3.3 RADIO/LYD DESKEN.....	24
 KAPITTEL 2. TEORETISK FORANKRING	 25
2.1 FRAMVEKSTEN AV JOURNALISTROLLEN	25
2.1.1 SØKELYS PÅ ROLLEBEGREPET.....	25
2.1.2 JOURNALISTROLLEN UTVIKLER SEG	26
2.2 PIERRE BOURDIEUS FELTSOSIOLOGI	27
2.2.1 DET JOURNALISTISKE FELTET	28
2.2.1.1 FELTBEGREPET.....	28
2.2.1.2 KRITIKK AV BOURDIEUS FELTTEORI.....	30
2.3 TIDLIGERE FORSKNING PÅ ENDRINGER I JOURNALISTROLLEN ...	30
2.3.1 JOURNALISTIKKEN OG SAMFUNNSOPPDRAGET	30
2.3.1.1 JOURNALISTIKKEN OG DEMOKRATIET.....	32
2.3.1.2 JOURNALISTROLLEN FORVITRER.....	32
2.3.1.3 JOURNALISTIKKEN UTFORDRES.....	33

2.3.1.4 ALLE PUBLISERER.....	33
2.3.1.5 JOURNALISTIKKEN OG FLERMEDIALITET.....	33
2.3.2 JOURNALISTROLLEN.....	34
2.3.3 ROLLEOPPFATNINGER.....	36
2.3.4 JOURNALISTISKE ROLLEFORVENTNINGER.....	39
2.3.5 ROLLEATFERD.....	39
KAPITTEL 3. METODE.....	41
3.1 FORSKNINGSMETODE OG DESIGN.....	41
3.2 METODISKE UTFORDRINGER.....	41
3.2.1. TILGANG TIL INFORMANTER OG INFORMASJON.....	42
3.2.2. METODISKE UTFORDRINGER MED OBSERVASJON.....	42
3.3 FORSKNINGSDESIGN OG FREMGANGSMÅTER.....	43
3.3.1 DET KVALITATIVE INTERVJUET.....	45
3.3.2 FELTOBSERVASJON SOM STØTTENDE METODE.....	47
3.3.3 UTVELGELSE, INTERVJUING OG GJENNOMFØRING.....	47
3.4 FORSKNINGSPROSJEKTETS METODISKE KVALITET.....	49
3.5 DEN ANALYTISKE TILNÆRMINGEN.....	51
3.5.1 TEMATISK ANALYSE.....	52
3.6 METODEKRITIKK.....	53
3.6.1 METODENS VALIDITET.....	53
3.6.2 METODENS RELIABILITET.....	54
3.6.3 BEGRENSNINGER OG FEILKILDER SOM KAN HA PÅVIRKET METODEN.....	54
3.6.4 ANVENDELSE AV METODENS RESULTATER.....	54
3.7 ETISKE BETRAKTNINGER.....	54
3.8 MIN FORSKERROLLE.....	55
KAPITTEL 4. DEN FLERMEDIALE REDAKSJONEN PÅ SØRLANDET.....	57
4.1 DEN FLERMEDIALE NYHETSHVERDAGEN.....	57
4.1.1 ARBEIDSDAGEN FOR FJERNSYNSDESKEN.....	57
4.1.2 ARBEIDSDAGEN FOR RADIODESKEN.....	58
4.1.3 ARBEIDSDAGEN FOR NETTDESKEN.....	58
KAPITTEL 5. DEN FLERMEDIALE JOURNALISTROLLEN. INTERVJUANALYSE	60
5.1 JOURNALISTENES MØTE MED UTFORDRINGER I HVERDAGEN.....	60

5.1.1	OPPLEVELSEN AV PRESS I JOURNALISTROLLEN	60
5.1.1.1	SKULLE HATT MER TID	60
5.1.1.2	PRODUKSJONSPRESS	62
5.1.1.3	FORVENTNINGER TIL LEVERING.....	62
5.1.1.4	JOURNALISTENES OPPLEVELSE AV STRESS	63
5.1.1.5	KILDEARBEIDET OG JOURNALISTROLLEN...	63
5.1.2	FLERMEDIALITET PÅ ARBEIDSPLASSEN	64
5.1.2.1	ARBEIDSFORDELING I REDAKSJONEN	64
5.1.2.2	INTERNE SATSINGSOMRÅDER.....	65
5.1.2.3	FLERMEDIAL KOMPETANSE	66
5.1.2.4	DEN JOURNALISTISKE KVALITETEN.....	67
5.1.3	KONSEKVENSER AV UTFORDRINGENE.....	67
5.2	JOURNALISTROLLEN OG ROLLEOPPFATNINGEN	68
5.2.1	Å JOBBE ALENE SOM FLERMEDIAL JOURNALIST	68
5.2.2	MOTIVASJON SOM DRIVKRAFT I ARBEIDET.....	73
5.3	ROLLEFORVENTNINGER OG ØNSKET ARBEIDSSITUASJON	75
5.3.1	ØKT KOMPETANSE OG KUNNSKAP	75
5.3.2	PÅVIRKNING AV SIN EGEN ARBEIDSDAG	77
5.3.3	SYSTEMET OG JOURNALISTENE	80

KAPITTEL 6. JOURNALISTROLLEN I ENDRING.

INTERVJUANALYSE OG OBSERVASJON.....	83
6.1 JOURNALISTISK IDENTITET I ENDRING.....	83
6.1.1 NYHETENE SKAL FØRST TIL NETTET	84
6.2 FLERMEDIAL PRODUKSJON	85
6.2.1 TENKE PLATTFORMER - TA STILLBILDER.....	86
6.3 FLERMEDIALE UTFORDRINGER I JOURNALISTROLLEN	87
6.3.1 ORGANISERING AV TV-PERSONELL.....	87
6.3.2 TIDEN SOM UTFORDRING	87
6.3.3 DEN FLERMEDIALE JOURNALISTIKKEN	88
6.4 FLERMEDIALE ENDRINGER PÅ DISTRIKTSKONTORET	89
6.4.1 NYHETSFORMATET ENDRER SEG.....	89
6.4.1.1 NYHETSSENDINGENE.....	89
6.4.1.2 REPORTASJENE.....	90
6.4.1.3 FÆRRE SENDEFLATER.....	90
6.4.2 FLERMEDIALE JOURNALISTER OG NYHETS-TEAM	91
6.4.2.1 FLERMEDIALT SAMARBEID I TEAM	91

KAPITTEL 7. OPPSUMMERING OG KONKLUSJON.....	93
7.1 KONKLUSJON AV FORSKNINGSARBEIDET	93
7.2. EGEN VURDERING AV FORSKNINGSARBEIDET	95
7.2.1 HAR MÅLENE I OPPGAVEN HAR BLITT NÅDD?.....	95
7.2.2 OPPGAVENS BIDRAG TIL KUNNSKAP	95
7.2.3 MULIGHETER FOR VIDERE FORSKNING	95
7.2.4 REFLEKSJON OVER FORSKNINGSPROSESSEN	96
REFERANSER	97
VEDLEGG	107

Kapittel 1. INNLEDNING

1.1 Bakgrunnen for valg av oppgave

Dette forskningsprosjektet ble til etter et ønske om å forske på om videojournalisten kunne erstatte det tradisjonelle nyhets-teamet i den flermediale redaksjonen på distriktskontoret. Min egen forståelse på og interesse for feltet bygger på min egen mediebakgrunn blant annet som nyhetsfotograf og frilanser for NRK og TV2. Jeg har tidligere jobbet som videojournalist, og med journalistikk under og etter studieoppholdet i St. Paul i USA. Der jobbet jeg med magasinprogrammet «Almanac» for Twin Cities Public Television (TPT), som journalist for Conus Communications, og som TV-fotograf for *Channel 5* – (KSTP-TV). Jeg kontaktet Eirik Jacobsen i NRK Kompetanse, for å finne ressurspersoner som har jobbet med opplæring av videojournalistene i NRK, og distriktsredaktør Morten Rød hos NRK Sørlandet for å få informasjon og tilgang til intervju av flermediale journalister.

Ingen flermediale journalister på distriktskontorene jobber bare som videojournalister lenger, derfor ble også fokuset i dette forskningsprosjektet endret til å se på hvordan den flermediale journalistrollen endrer seg. Denne oppgaven bygger på informasjon fra Gunnar Grønland hos Kompetanseavdelingen i NRK, og Heidi Pleyrn som er distriktsredaktør for NRK Region Sør.

1.1.1 Formål

Formålet med masteroppgaven «Journalistrollen i endring på distriktskontoret» er å utforske den flermediale journalistrollen hos Norsk Rikskringkasting (NRK), og undersøke hvordan den pågående endringen i journalistrollen påvirker det redaksjonelle arbeidet. Denne studien tar for seg hverdagen til flermediale journalister på distriktskontoret NRK Sørlandet.

1.1.2 Vinklingen på dette forskningsprosjektet

Flermediale journalister lever i en utfordrende tid hvor drivkrefter i teknologien og samfunnet utfordrer og påvirker rollen til journalistene og journalistikken. Denne studien vil undersøke hvordan flermediale journalister opplever at journalistrollen endrer seg. Ved å se på begreper i journalistrollen som rolleoppfatning, rolleforventning og rolleatferd blant informantene, finner man deres opplevelser av hvordan journalistrollen endrer seg. Utviklingen av digital teknologi og endringer i samfunnet vårt har ført til at roller og plattformer innen media møter hverandre, og flettes sammen. Mediekonvergens gjør det mulig å bruke redaksjonelt innhold på flere plattformer (Ottosen, 2004, s.

43-44). Jeg har foretatt feltarbeid med hovedvekt på flermediale journalister som jobber med videojournalistikk.

Flermediale journalister jobber for flere medieplattformer i samme hus. Flermedialt samarbeid har vært en prioritering i NRK for å samle alle tre plattformene fjernsyn, radio og nett i samme lokale for å minske avstanden mellom de forskjellige plattformene i redaksjonen (Erdal, 2015, s. 9).

Tendenser vi ser i distriktene og nasjonalt, er også gjeldende utenfor landegrensene. Forskning viser at organisatoriske endringer for å sette i gang flermediale arbeidsformer ofte kommer i konflikt med de eksisterende journalistiske identitetene og kulturene i nyhetsredaksjoner (Erdal, 2015, s. 14). Ny forskning fra prosjektet *Worlds of Journalism* bekrefter at journalistikken er under økende press (Hanitzsch, 2019:260). Samfunnet, og samfunnets oppfatning av journalistikken og journalistrollen, endrer seg. Dette får direkte konsekvenser for journalistikkens verdier, identitet og normer (Hanitzsch, 2019:260).

Det er interessant å undersøke hvordan dagens utfordringer i journalistikken påvirker journalistenes rolleatferd, rolleoppfatning og arbeidet i en nyhetsredaksjon. Som allmennkringkaster har NRK gjennom sitt samfunnsoppdrag tatt på seg store pålagte og selvpålagte forpliktelser hvor distriktskontorene spiller en helt avgjørende rolle i produksjonen av nyheter fra distriktene i landet. NRK stadfester selv at de ikke hadde kunnet gjennomføre sitt samfunnsoppdrag uten distriktskontorene (NRK, 2019g).

Dette forskningsprosjektet vil finne svar på hvordan journalistene hos NRK Sørlandet opplever og utøver rollen sin i mediehverdagen. Journalistrollen er i endring, og NRK som konsern er i endring. Gjennom den digitale satsingen som ble påbegynt i 2018, prioriterer konsernet nettet som plattform for å møte sitt publikum der de er på en bedre måte. NRK har som allmennkringkaster et viktig samfunnsoppdrag med å styrke demokratiet, informere, og skape debatt. Dette greier de ikke uten distriktskontorene.

1.2 Problemstilling og forskningsspørsmål

1.2.1 Definisjon av problem

Det er et press på journalistikken, og journalistrollen som er i endring. Rollen til de flermediale journalistene på NRKs distriktskontorer utfordres av press fra samfunnet, publikums nye medievaner og teknologisk utvikling. De pågående endringene i samfunnet, mediene og journalistikken utfordrer journalistene til å produsere mer innhold til publikum for flere og nyere plattformer, mens

de fleste flermediale videojournalistene jobber alene med oppgaver der det tidligere var naturlig å arbeide i team.

I denne oppgaven har erfarne og yngre flermediale journalister i NRK blitt intervjuet om hvordan de opplever journalistrollen. Denne studien ønsker å kartlegge rolleendringen til den erfarne flermediale videojournalisten. Denne oppgaven skal blant annet se nærmere på hvordan de flermediale journalistene opplever utfordringene i rollen sin, hvordan de flermediale journalistene opplever å jobbe alene i yrket sitt, og hvordan journalistrollen endrer seg, og til slutt hvordan journalistene ønsker at deres arbeidssituasjon skal være. Denne oppgaven vil finne følgende:

Hvordan opplever NRK-journalistene på et distriktskontor det er å jobbe i en yrkesrolle som utfordres av samfunn, teknologi og flermedialitet?

1.2.2 Forskningsspørsmål

RQ 1. Hvilke utfordringer møter rollen til flermediale nyhetsjournalister i NRK?

RQ 2. Hvordan oppfatter den flermediale journalisten å arbeide i et en-mannsteam?

RQ 3. Hvordan har rollen til den flermediale journalisten endret seg siden innføringen av digitaliseringen i NRK?

RQ 4. Hvordan ønsker de flermediale journalistene at arbeidsdagen og arbeidssituasjonen deres skal være?

1.2.3 Fagområde og emne

Både journalistikken og journalistrollen har endret seg, og er under en pågående endring for journalister. Nyhetsjournalistikk som produseres i en flermedial hverdag beskrives av Deuze (2004) som konvergensjournalistikk. Den beskrives som: *et økt samarbeid mellom tidligere medieredaksjoner* (Erdal, 2008, s.80). Mediekonvergens og digital utvikling har endret praksis og roller for medieforetak og journalister i nyhetsredaksjoner over hele verden. Forskning på flermedialitet og mediekonvergens har veldig klart uttrykt en bekymring over de konsekvensene disse kan påføre kvaliteten på journalistikken og arbeidsforholdene (Erdal, 2015, s.4). Journalistrollen påvirkes av flermedialitet og mediekonvergens gjennom daglig nyhetsproduksjon på arbeidsplassen. Framveksten av rollen til den flermediale journalisten som utfører alle oppgaver selv, har blitt til gjennom effektivisering, reduksjon av kostnader og fleksibilitet i medieforetakene, og har forverret arbeidssituasjonen for journalistrollen (Erdal, 2015, s.4). Forskning påpekte allerede på slutten av 1990-tallet at den flermediale journalisten, «The multi-skilled journalist» får mindre tid til hver nyhets-sak, som igjen fører til dårligere kvalitet på medieproduktet de lager (Erdal, 2015, s.4).

Opplæringsansvarlig i kompetanseavdelingen til NRK, Gunnar Grønlund forklarer at som flermediale journalister på et distriktskontor hos NRK, jobber de eldste videojournalistene på flere plattformer, og forventes å levere innhold til flere av disse. Nyutdannede journalister utdannes til å kunne levere til alle plattformene; fjernsyn, radio og nett med sosiale medier. De erfarne journalistene har fått den flermediale kompetansen gjennom ved etterutdanning på arbeidsplassen (Gunnar Grønlund, personlig kommunikasjon. 23.05.2019). Flermedialitet kan påvirke arbeidet og motivasjonen til de erfarne journalistene som nå jobber på flere plattformer enn tidligere. Ifølge Grønlund, har NRK avsluttet prosjektet med å omskolere og utdanne tradisjonelle videojournalister fordi alle journalistene på distriktskontorene nå er flermediale i NRK-systemet (Gunnar Grønlund, personlig kommunikasjon. 23.05.2019).

1.3 Allmennkringkasting i NRK

I Norge har vi i 2020 to allmennkringkastere, NRK som er offentlig og TV2 som er privateid. Begge forholder seg til allmennkringkastingenes forpliktelser definert av Stortinget. NRK er som offentlig kringkaster i 2020 finansiert over statsbudsjettet, mens TV2 som kommersiell kringkaster er reklamefinansiert, og mottar statlige tilskudd for samfunnsoppdraget de utfører som allmennkringkaster.

1.3.1 NRK sine pålagte og selvpålagte forpliktelser

Som i mange andre vest-europeiske land, ble NRK etablert som et «Public service»-tilbud for kringkasting i Norge (Puijk, 1990, s. 77-78). Dette betyr at NRK skal tjene allmennheten, ved å tilby medieinnhold til alle samfunnsgrupper i landet for brukere i alle aldre. NRK er etter *Kringkastingsloven* et statlig eid aksjeselskap som finansieres av publikum gjennom staten. NRK styres og reguleres av *Kringkastingsloven* (Lovdata, 2019), *NRK Plakaten* (NRK, 2018a), og *NRKs vedtekter* (NRK, 2018b). *Kringkastingsloven* (Lovdata, 2019) gir NRK lovmessig rett og konsesjon til å drive kringkasting på norsk jord. Gjennom *NRK Plakaten* (NRK, 2018a) definerer Stortinget oppdraget til NRK som kringkaster. *NRK Plakaten* (NRK, 2018a) som ble revidert i 2017, ble tatt inn i *NRKs vedtekter* (NRK, 2018b) og er styrende for NRK sitt oppdrag.

NRK konstaterer i sin *Langtidsstrategi for 2019-2023* (NRK, 2019a) at de arbeider målrettet mot tre tydelige mål som allmennkringkaster i Norge. For det ene, vil NRK være en medieinstitusjon som styrker og utvikler demokratiet. For det andre ønsker NRK å være en allmennkringkaster som samlar og engasjerer alle som bor i Norge. For det tredje, ser NRK på seg selv som en publisist og innholdsprodusent i verdensklasse. Fordi teknologisk utvikling og digitalisering har endret folks medi-

evaner, har NRK underveis i perioden formulert to nye delmål i sin *Langtidsstrategi for 2019-2023*: «NRK skal tilby innhold som folk finner, velger og elsker», og «Vi skal kjenne Norge best» (NRK, 2019a). NRK som «Public service» kringkaster legger klare forpliktelser på hva de skal presentere og hvordan programmene skal presenteres til publikum. *NRKs Publikumstrategi* (NRK, 2019b) forteller konkret hvordan NRK skal prioritere innhold, publisering og produkter som NRK TV, NRK Radio og NRK Nett. I tillegg tar *NRKs Publikumstrategi* også for seg de viktigste posisjonene NRK må ha hos publikum, og de posisjonene NRK må jobbe for å oppnå (NRK, 2019b).

1.3.2 Kringkastingsbegrepet

NRK og TV2 har som allmennkringkastere viktige oppgaver med å styrke demokratiet i Norge. Dette gjør de ved å være et referansepunkt for borgerne i landet vårt (Brinch og Iversen, 2010, s. 32). Allmennkringkastinger-begrepet beskrives med tre ulike og dels mot-stridende betydninger (Brinch & Iversen, 2010, s. 32). Den ene betydningen ser allmenn-kringkastingen som et offentlig gode, akkurat som andre goder og ansvarsoppgaver staten tilbyr oss (Syvertsen, 1997, s. 37-38). Det viktigste suksesskriteriet for «Public service» i denne sammenhengen er at den tekniske kvaliteten er høy, driften av bedriften er effektiv, og at programmene distribueres likt til alle brukere av tjenesten (Elnæs-Moe, 2017, s. 11-15). Den andre betydningen handler om forbindelsen mellom *public* og det offentlige. Med dette menes det ansvaret en kringkaster har for å opplyse borgerne i landet til å bli opplyste og informerte (Brinch og Iversen, 2010, s. 32). En kringkaster som opererer i tjeneste for det offentlige, oppfyller visse krav til å sikre nødvendig kunnskapsflyt og informasjon ut til alle borgerne i landet. Den tredje og siste betydningen setter brukerne i sentrum. De sees på som kunder og forbrukere av medieinnholdet. «Public service»-begrepet forstås som kringkasting i publikums tjeneste. Her vil marked og etterspørsel i stor grad styre kringkasterens prioriteringer og valg innenfor innhold og programinformasjon (Brinch og Iversen, 2010, s. 32). Denne betydningen av begrepet er av nyere dato, og ble til etter etableringen av kommersielle kringkasterne som TV2 i Norge (Syvertsen, 1997, s. 37-38). Den siste betydningen av begrepet er også mest relevant i dagens mediehverdag. NRK må tilpasse seg mediemarkedet for å holde på sitt publikum da konkurransen har økt betraktelig. I samtale med distriktsredaktør Heidi Pleym (personlig kommunikasjon, 15.04.2019) i NRK Region Sør, kommer det fram at konkurransen om publikum nå har fått en global dimensjon:

NRK går fra å være med i et Norgesmesterskap, til et verdensmesterskap, der vi har en global konkurranse der vi konkurrerer med Netflix, og andre strømmetjenester, om innholdet vårt. Det betyr jo at alt som NRK lager på nrk.no, TV, eller de lineære kanalene, skal kunne være valgbart, at publikum skal kunne velge det. Da er jo en av hovedføringene for oss at vi skal tilby innhold som folk både finner, velger, og elsker (Heidi. Pleym, personlig kommunikasjon, 15.04.2019).

De to første betydningene av allmennkringkastingsbegrepet kan NRK kontrollere, men ikke i like stor grad i den tredje betydningen. Her styres bedriften av markedet.

NRK dras i to motstridende retninger som allmennkringkaster. Opplevelsen av markedskreftene på den ene siden, konkurrerer mot NRKs forpliktelser og samfunnsoppdrag på den andre siden. NRKs utfordring når det gjelder sitt oppdrag som allmennkringkaster, er at NRK ikke rår over sitt publikum og markedskreftene i samfunnet. NRK kan ikke tillate å la markedskreftene gå foran sitt oppdrag som allmennkringkaster, da det er det som definerer NRKs eksistens. Det øyeblikket NRK gir etter for markedskreftene mister de sin suverenitet som allmennkringkaster. Det kan de ikke tillate, men de presses samtidig pågående av markedet.

Det blir altså et paradoks at NRK må følge markedet, men samtidig følge sine forpliktelser som allmennkringkaster. Hvis de velger å ikke la seg styre av markedet til en viss grad, vil de miste publikum. Hvis de lar seg styre av markedet vil de ikke kunne utføre sine pålagte og selvpålagte forpliktelser.

1.3.3 Gamle og nye journalistkulturer i TV-nyhetene

Journalistikk dreier seg om historiefortelling. Lenge før videojournalistikkens tid produserte distriktskontorene i NRK nyheter med team bestående av journalist og fotograf, lyd- og lys-teknikere. Senere forsvant først lysteknikeren, så lydteknikeren. Den tradisjonelle journalisten fokuserte på fakta, form og historiestruktur, mens fjernsynsfotografen fokuserte på den visuelle og fotografiske fremstillingen av historien. Hvis ikke fotografen redigerte historien, ville en annen fotograf eller klipper redigere saken sammen med bilde og lyd til en selvstendig nyhetssak. Forkortelsen “VJ” for begrepet “videojournalist” har sitt opphav i USA. Kort fortalt så betyr det at nyhets-teamet er erstattet av en person som gjør hele jobben. Tittelen «VJ» er også referert til som “one-man-band”, eller som vi sagt på norsk; enmanns-team (Fredriksen, 2012).

Videojournalistikken hadde sine fordeler i mange saker, der det tradisjonelle nyhetsteamet ikke alltid var den beste løsningen. Gunnar Grønlund (personlig kommunikasjon. 23.05.2019) forklarte at for NRK så var videojournalistikken en beredskapsmessig nødvendighet for å kunne dekke og betjene Nord-Norge. Videojournalistikk ble en strategi for å bedre beredskapen i Nord-Norge for å bedre møte behovene for nyheter.

1.3.4 Kulturkonflikt

Begrepet «kulturkonflikt» har blitt brukt en del for å sette ord på reaksjonene som oppstår når journalister som arbeider på forskjellige plattformer møter hverandre. Medieforetak har møtt disse utfordringene veldig forskjellig (Erdal, 2015, s. 5). Deler av den tekniske staben hos NRK Sørlandet var lite villige til at vanlige journalister som ble sett på som «amatører», skulle i rollen som videojournalist overta jobben til en TV-fotograf (Sandvand, 2010, s. 209).

I tiåret 1990 til 2000 ble begrepet videojournalist (VJ) innført i Norge. TV-fotografer hos NRK Sørlandet reagerte på at yrket deres var i fare for å forsvinne. Dette førte til mange spente diskusjoner både internt i NRK, og i fagforeningene om blanding av roller til journalisten og fotografen (Sandvand, 2010, s. 208-209).

For Grønlund (personlig kommunikasjon. 23.05.2019) var motivasjonen for å begynne med videojournalistikk at det var vanskelig å kunne dekke nyhetsbehovene i Nord-Norge med nyhets-team på kort varsel. Ved å trene opp journalistene til å reise ut alene med videokamera, hadde man løst et tidligere problem om at journalisten måtte vente på TV-fotografen for å rykke ut på et nyhetsoppdrag:

Videojournalistikk ble sett på som en beredskapsmessig nødvendighet.
(Gunnar Grønlund, personlig kommunikasjon. 23.05.2019).

Da Kompetanseavdelingen i NRK begynte å trene opp videojournalister i 2004, var det vanlig at TV-journalistene jobbet i nyhets-team med fotograf. Den nye produksjonskulturen med flermediale journalister på distriktskontoret, førte til mye forvirring med utgangspunkt i forskjellige problemstillinger (Sandvand, 2010, s. 211). Etterhvert som nyutdannede journalister kunne jobbe flermedialt, og kom til NRK Sørlandet, ble de møtt med reaksjoner fra godt erfarne medarbeidere. De reagerte på at de nyutdannede journalistene hadde «alle fordeler» i den nye mediehverdagen (Sandvand, 2010, s. 210).

I dag jobber videojournalistene som flermediale journalister, og det forventes de behersker å jobbe på tvers av alle plattformer, selv om de ikke nødvendigvis produserer like mye på nett, fjernsyn og radio i sitt daglige arbeid. Journaliststudentene utdannes i flermedial journalistikk på alle utdanningsinstitusjoner i dag, og det gir dem et fortrinn i å produsere flermediale nyheter. En utlyst stilling fra NRK Finnmark som søker flermedial journalistkompetanse bekrefter dette: «Vi leter etter deg som har erfaring fra flere plattformer – nett, sosiale medier, radio og TV» (NRK, 2019c).

1.3.5 utfordringer med flermedialitet hos allmennkringkastere

Da europeiske allmennkringkastere begynte med internettsatsingen, var det debatt og reaksjoner på den flermediale praksisen. Det ble satt søkelys på om det var det riktig av en allmennkringkaster å ta lisensmidler fra fjernsyn og radio for å møte et økende behov på nettjournalistikk, og om allmennkringkasteren kunne eksistere som før, når premissene og rammene rundt driften nærmet seg multimediebedrift (Ferrell Lowe og Bardoel, 2007).

Siden nettet ble en ny plattform å publisere på for publikum, økte allmennkringkasternes pågående behov for å legitimere sin eksistens vært debattert av kritikere (Erdal, 2015, s. 7). Internt i NRK er det fortsatt uenighet knyttet opp strategien og gjennomføringen av flermedialitet i redaksjonene. Uenigheten har dreid seg om arbeidsforhold og journalistisk kvalitet på den ene siden, og intern konkurranse og økt tidspress på den andre siden. Med tiden har det vært en positiv utvikling blant journalistene om oppfatningene på det flermediale samarbeidet i NRK. Denne utviklingen har vært synlig gjennom en større forståelse av flermedialitet blant journalistene, og hvordan kringkasteren bør forholde seg til dette (Erdal, 2015, s. 19).

1.3.6 Flermedial journalistikk i NRK

Da videojournalistikken kom var også samfunnet i endring, og utviklingen i produksjonskulturen ville komme uansett (Sandvand, 2010, s. 211). Utviklingen fra gammel til ny digital produksjonskultur med videojournalistikk, førte til at grensene mellom journalist og tekniker ble visket ut. Teknikeren i fjernsynsproduksjon fungerte både som fotograf, klipper og producer for nyhets-sendingen. Denne utviklingen var et naturlig resultat av oppløsningen av monopolet i NRK og rasjonalisering (Sandvand, 2010, s. 210-211). Tøffere konkurranse i mediemarkedet gjorde at produksjonen økte, og man måtte effektivisere for å følge med i mediemarkedet (Sandvand, 2010, s. 211).

Digitalisering og konvergens i mediene fører til at en allmennkringkaster beveger seg mot nye plattformer (Erdal, 2015, s. 4). Man kan si at den flermediale journalistikken i NRK er et resultat av konvergens. Sett fra journalistens perspektiv, er konvergens i nyhetsredaksjonen tett knyttet opp til enmanns-teamet der den flermediale journalisten utfører alle oppgavene selv (Erdal, 2015, s. 3). Konvergens bidro til en omlegging av nyhetsproduksjonen i NRK. Journalister på distriktskontorene fikk nye og andre oppgaver i den flermediale journalistrollen, men fikk samtidig opplæring og tid til å tilpasse seg en ny produksjonskultur. Gunnar Grønlund forklarer at journalistene på

distriktskontorene i NRK er flermediale journalister fordi de produserer for mer enn to plattformer. De flermediale journalistene i NRK henter inn og deler så nyhetsinnholdet med redaksjonen (personlig kommunikasjon, 23.05.2019).

Mange av journalistene deler råmaterialet slik at andre på nyhetsdeskene kan utnytte stoffet. Andre leverer selv til radio, tv og nett (Gunnar Grønlund, personlig kommunikasjon, 23.05.2019).

Distriktsredaktør i NRK region Sør Heidi Pley (personlig kommunikasjon, 15.04.2019) forklarer at bruken av videojournalister på distriktskontorene til NRK varierer fra kontor til kontor. Distriktskontoret i Nordland skiller seg ut på en positiv måte. NRK Nordland et av de distriktskontorene som var helt i spissen med å sette seg målet om at alle journalistene skulle bli videojournalister, og få det til.

Ved egenproduserte nyhetssaker henter de flermediale journalistene på NRK Sørlandet ofte innhold for alle plattformene. I tillegg til innholdet for radio og fjernsyn, henter de inn stillbilder for NRKs nettsider og sosiale medier. Lyden tas opp og med tanke for deling med radiosendingene. Ofte bruker radiodesken en TV-sak som de redigerer om for å passe til radio, eller så tar de ut lyden fra råmaterialet og redigerer denne til en egen tv-sak. Siden det innsamlede råmaterialet skal kunne brukes for TV, radio og nett, er det viktig at journalistene *tenker plattformer* mens de er ute på opptak. De må tenke ut hvordan innholdet kan passe til de forskjellige plattformene.

I samtale med Heidi Pley (personlig kommunikasjon, 15.04.2019) forklarer hun at NRK har en nasjonal ambisjon med nett og mobil. Det er et ønske å løfte lokale saker opp til nasjonal dagsorden. Ved hendelsesnyheter skal nyhetene først til nett og mobil. For å få ut nyhetene raskt for radio og fjernsyn, rapporterer de flermediale journalistene enten direkte fra reportasjestedet, eller så overføres råstoffet direkte til redaksjonen.

De flermediale journalistene rekker ikke å lage ferdige egen-saker for alle medieplattformene. Videojournalistene og tv-teamene leverer fra seg innholdet til en felles programbank der innholdet deles med resten av redaksjonen. Så produserer TV-journalistene sin egen nyhets-sak. Den flermediale journalistikken legger til rette for deling og økt samarbeid i redaksjonen. Erdal (2015) ser at konsekvensene av digitalisering og flermedialitet tvinger frem en rolleendring hos kringkasting-redaksjoner som ikke bare gir klare fordeler. Men digitaliseringen har lagt et nytt grunnlag for samarbeid og integrasjon på tvers av plattformene.

Digitalisering av nyhetsproduksjonen har lagt til rette for økt samarbeid og integrasjon mellom plattformer innad i kringkastingsorganisasjoner (Erdal, 2015, s. 2).

1.3.7 Mobil-journalistikk

I samtale med Gunnar Grønland (personlig kommunikasjon. 23.05.2019) forklarer han at en variant av videojournalistikk som NRK begynte å satse på i 2019, er mobil-journalistikk (Mojo). Journalisten fungerer som et lite reisende lokalkontor som kan dekke alt raskt. Journalisten kan enten publisere direkte, eller levere innhold som opptak fra feltet digitalt til nyhetsdatabasen. NRK har begynt å bruke mojo-journalister som bare leverer innhold til sosiale medier. En divisjon i NRK hvor dette satses spesielt på, er NRK-divisjonen Sápmi i Karasjok.

De har begynt med opplæring i Sápmi hvor det er uttalt strategi at mobil-journalisten i felt skal levere en rå-redigert (lang) versjon av saken for videre bearbeiding på desken, og da til nett og radio i tillegg til fjernsyn. Vi prøver å nedtone ressursbruken til TV (Gunnar Grønland, personlig kommunikasjon. 23.05.2019).

Produksjonen av flermediale nyheter har utviklet seg slik at den flermediale journalisten kan gjøre alt i feltet, som for eksempel å redigere nyhetssaken ute på reportasje. Nyhetsmaterialet kommer raskere ut til publikum, selv om det innleveres som råstoff til redaksjonen på det nærmeste NRK-kontoret (Gunnar Grønland, personlig kommunikasjon. 23.05.2019). NRK har de senere årene jobbet med å gjøre endringer innen teknologi, organisasjon og utforming av arbeidsplasser. NRK-ledelsen jobber strategisk for at nyhetsjournalistikken skal være mindre avhengig av hvilken plattform journalistene arbeider på (Erdal, 2015, s. 7). Publisering til sosiale medier har ikke gjort dette mindre aktuelt. Ved at journalistene *tenker plattformer* når de henter inn nyhetsmaterialet, kan det i større grad brukes for alle plattformene i nyhetsredaksjonen.

1.4 Distriktskontorene i NRK

Det første distriktskontoret ble opprettet i Finnmark i 1934, et år etter NRK ble statlig allmennkringkaster i Norge (NRK, 2019d). Samtidig hadde NRK kontorer i flere av de store byene som vokste i antall. NRK var i mediemonopol i Norge på allmennkringkasting fra 1933, og radio var det eneste medietilbudet i Norge fra distriktene fram til 1960. NRK begynte med fjernsynssendinger i 1960. Distriktskontorutbyggingen i Norge skjøt fart fra 1970 og ut på 1980 tallet, med en satsing på distriktskontorene. Det ble opprettet nye avdelinger, og eksisterende kontorer ble utvidet med utstyr og personell så de kunne sende distriktssendinger på fjernsyn. Nytt utstyr og utrustning for fjernsyn-

sproduksjon, gjorde det enklere å kunne sende direkte fra distriktene, og radio og fjernsynstilbudet økte nå kraftig fra distriktene (NRK, 2019d). Distriktskontorene fikk etterhvert konkurranse av private aktører med nærradio, da radiomonopolet ble opphevet på 1980-tallet. Senere, den 5 september, 1992 fikk NRK konkurranse på TV-nyheter fra TV2 (Syvertsen, 1997, s. 58).

Distriktsdivisjonen i NRK har ansvaret for distriktsnyhetene i Norge, og består fem regionredaktører som hver er ansvarlig for sin region med distriktskontorer og sine redaktører. I dag består Distriktsdivisjonen av rundt 900 medarbeidere fordelt på 15 distriktskontorer, hvor NRK ser på disse som ryggraden i sin organisasjon. Kringkasteren har i alle år hatt som mål: «Fra hele landet, til hele landet», og har derfor spredt distriktskontorene utover for å knytte Norge sammen (NRK, 2019d).

Distriktskontorene sender i dag elleve fjernsynssendinger fra 15 fylker på NRK1 alle hverdager. På fjernsynskanalen NRK1 splittes sendenet daglig så distriktssendingene slipper til (NRK, 2019d). Alle kontorene lager riksprogrammer i tillegg til sine egne sendinger, mens de største avdelingene med store produksjonsmiljøer finnes på kontorene i Bergen, Trondheim og Tromsø (NRK, 2019d). Distriktskontorene er ulike i størrelse, og varierer fra rundt 40 til rundt 300 ansatte. Størrelsen på distriktskontorene bestemmes utfra seer- og lytter tallene, og hvor mange riksprogrammer distriktskontoret er ansvarlig for (NRK, 2019d).

Gunnar Grønlund (personlig kommunikasjon. 23.05.2019) forklarer at da NRK begynte med stor-satsingen på videojournalister i på 2000-tallet, varte den i 15 år før den ble lagt ned.

Nå kalles videojournalistene i NRK for «multi-journalister» som et samlebegrep for journalistene som jobber opp mot flere eller alle plattformene, radio, fjernsyn og nett med sosiale medier (Gunnar Grønlund, personlig kommunikasjon, 23.05.2019).

For Grønlund (personlig kommunikasjon. 23.05.2019) var overgangen med å trene opp flermediale journalister til å jobbe med videoproduksjon var krevende i starten, og det var vanskelig for journalistene å erstatte arbeidet til det etablerte nyhets-teamet med journalist og fotograf.

Ved viktige hendelser, ryddes det plass i sendeplanen på NRK1 for å slippe distriktskontorene til med nyhetssendinger. (NRK, 2019d). For å sikre god dekning av store nyheter og hendelser, har Nyhetsdivisjonen (NYDI) i Oslo etablert et nyhetssenter som skal sikre samarbeid på tvers av alle sende- og publiseringsplattformer til distriktskontorene (NRK, 2019d). På kveldstid sender NRK

både lokale og regionale nyheter på fjernsynet, og riksdekkende nyheter på nrk.no publiseres fortløpende (NRK, 2019b).

Distriktsredaktøren i NRK region Sør, Heidi Pleym forklarer at distriktskontorene har egne nettsider med nyheter og annet redaksjonelt innhold. Men nå lages det færre, men større nettsaker fra distriktskontorene. Målet er at nettinnholdet fra distriktskontorene skal bli aktuelt nasjonalt for et større publikum, og nå framsiden på NRK sin hjemmeside på internett (Heidi Pleym, personlig kommunikasjon, 15.04.2019).

1.4.1 Nett og mobile plattformer

NRKs distriktskontorer produserer også redaksjonelt innhold til sosiale medier som Twitter, Facebook, Snapchat og Instagram for å nå et bredere publikum inkludert ungdom (NRK, 2019d). Det har alltid vært en utfordring for NRK å holde på ungdommen som publikum når medietilbudet øker (Syvertsen, 1997, s. 182-183). Mobile plattformer i NRK hadde ifølge *NRKs Årsrapport 2018* (NRK, 2019e) største prioritet i nyhetsoppdateringen etter nye behov fra publikums endrede medievaner:

Mobile enheter er den viktigste plattformen for nordmenn under 60 år for innhenting av nyheter. (NRK, 2019e)

Å imøtekomme behovene til publikum er viktig for NRK. I 2017 ble nyhetsoppdateringen for nett og mobil med tekst, nettvideoer og direktestrømmer oppgradert for å møte nye behov og ny teknologi. NRK melder at de fremover skal være først med å melde nyheter gjennom hele året (NRK, 2019e). Distriktskontorene står for en betydelig del av innholdet på fronten av hjemmesiden til NRK, og mange av de aller mest leste sakene har sitt utgangspunkt i nyhetshendelser fra distriktskontorene (NRK, 2019e).

1.4.2 Omorganiseringer og sammenslåinger i NRK

NRK har de siste årene omorganisert, og redusert stillinger i hele organisasjonen. NRK Østlandsendingen var det siste blant NRKs distriktskontorer som gikk gjennom en større nedbemanning i 2017 (Jensen, 2017). Hver femte medarbeider måtte gå.

I 2018 valgte NRK å redusere distriktssendingenes varighet fra 20 til 15 minutter fordelt på tre sendinger. Målet til NRK var å frigjøre ressurser for å nå det unge publikummet på nett og mobil. Analysetall fra NRK viser at som følge av dette ble antall TV-seere på distriktssendingene ble redusert med 25% (Johansen, 2018).

Endringen i sendetid førte til opprør mot NRK og protester som ga 35 klager til Kringkastingsrådet fra publikum. Blant protester og kritiske røster uttalte Senterpartiets leder Trygve Slagsvold Vedum, at denne reduksjonen i sendetid for distriktsnyhetene er en begynnelse på en videre sentralisering av NRK (Jensen, 2017b). Men den forrige distriktsredaktøren i Distriktsdivisjonen i NRK, Grethe Gynnild-Johnsen var uenig i at det pågikk en nedbygging av NRK. «Det ikke er snakk om noen nedbygging av nyhetsdekningen i distriktene» uttalte hun (Jensen, 2017).

Representanter for journalistene hevdet at omleggingen av sendingen påvirket arbeidet (Lindebø, 2018). Verken NRK-journalistenes egen forening (NRKJ) eller de ansatte ble tatt med i prosessen da NRK la om distriktssendingene. Klubblederen i NRK Nordland Gisle Forland, påpekte at dette påvirket arbeidet, og at de ansatte ble skuffet. Resultatet ble lengre arbeidsdager og endrede arbeidsrutiner (Lindebø, 2018). Etter mye press snudde NRK, og forlenget distriktssendingene tilbake til opprinnelige ti minutter.

Den siste nedskjæringen i Distriktsdivisjonen reduserte bemanningen med 116 stillinger, og enda flere på NRK Marienlyst i Oslo i samme periode. Flere klubbledere i NRK fryktet for mindre lokalstoff hos kringkasteren. Det fryktes at denne situasjonen går utover journalistenes rolle som *vaktbikkje* i samfunnet (Norsk Telegrambyrå, 2019). Klubblederne i NRK bekymrer seg for journalistenes samfunnsoppdrag som følge av kutt i stillinger i NRK den siste tiden, og de opplever dessuten et større fokus på riksnyheter enn før (Eilevstjønn, 2019).

For NRK hadde det ikke vært mulig å løse sitt samfunnsoppdrag uten distriktskontorene. Da distriktsredaktør Marius Lillelien i 2019 gikk inn i sin nye stilling, oppfordret han alle distriktskontorene å bygge videre på det gode arbeidet som har vært gjort, og at distriktskontorene må fortsette med å utvikle seg gjennom «å knekke nye koder» (NRK, 2019f).

NRK vurderte før den siste sammenslåingen av fylkene den 1. januar 2020, å slå sammen flere av distriktskontorene sine. Bedriften ønsket å bli mer lik den nye fylkesstrukturen som reduserte antall fylker fra 19 til elleve. Men ifølge distriktsredaktør Marius Lillelien var det ikke aktuelt å legge ned noen kontorer (Furnes, 2019).

Som følge av fylkessammenslåingen ble det bestemt den 1. januar 2020, at NRK skulle tilpasse seg den nye fylkesstrukturen i Norge. I dag har NRK gjort endringer for å tilpasse seg de nye fylkesgrensene. Fylkene Vestfold og Telemark fikk sin egen distriktssending, og Oslo og Viken fikk en felles regional TV-sending. Denne nye sendingen erstatter de tidligere distriktssendingene fra NRK Østafjells og NRK Østfold (Framnes, 2019b).

1.5 NRK Sørlandet

Det startet med etableringen av radiostasjonen Kristiansand Kringkaster, et fåtall med-arbeidere og radio som medium den 14. desember 1930, (NRK, 2004; Sandvand, 2010, s. 24-25). NRK Sørlandet var det første distriktskontoret som begynte med fjernsynssendinger i 1985 (NRK, 2004), men medvirket i TV-innslag allerede i 1969 (Sandvand, 2010, s. 129). NRK Sørlandet utviklet seg fra radiostasjon til et flermedialt mediehus (NRK, 2004). Det skulle gå en del år frem til distriktsendinger fra Kristiansand, men NRK Sørlandet var involvert i flere fjernsynsproduksjoner på 70-tallet blant annet «Norge Rundt» i 1976.

1970-tallet ble kalt «Distriktenes tiår» (Sandvand, 2010, s. 133) ikke bare for NRK Sørlandet, men også de øvrige distriktskontorene. Det var perioden da det gikk virkelig fremover. Nyhetsjournalistikken ble virkelig prioritert, og distriktskontoret på Sørlandet ble nå «en sulten redaksjon i jakten på nyheter» (Sandvand, 2010, s. 133). Distriktskontoret hadde ikke egne TV-journalister, så radiojournalistene var tidlig ute med å jobbe flermedialt med radio og fjernsyn. De brukte radiojournalistene sine til å produsere fjernsynssendinger (Emanuelson, 2008, s. 27-28). Fra 1974 jobbet man i femmanns-team på større fjernsynsproduksjoner bestående av reporter, fotograf, lydmann, script og lystekniker. Distriktskontoret startet med prøvesendinger for fjernsyn den 4. februar 1985, og disse pågikk til 1987 (Sandvand, 2010, s. 173, 201).

NRK Sørlandet hadde sin storhetstid fra 1988 til midten av 1990-tallet som stor-leverandør av flerkameraproduksjoner. Det var det distriktskontoret som produserte flest TV-produksjoner nest etter Bergen og Trondheim (Sandvand, 2010, s. 201). I 1996 ble det lokale distriktstilbudet for fjernsyn etablert. De lokale sendingene, i samarbeid med NRK Rogaland, ble til «Sørvestnytt», og alle produksjonsressurser ble lagt til å lage distriktsnyheter, og med det forsvant viktig kompetanse som var bygget opp over de ti siste årene (Sandvand, 2010:203). Etter et år med problemer skilte NRK Sørlandet lag med «Sørvestnytt», og begynte med egne sendinger «Sørnytt» (Sandvand, 2010, s. 215).

Rollen til nyhetsteamet har gjennom årene endret seg fra å være et nyhetsteam bestående av journalist, fotograf og lyd og lystekniker til den flermediale journalisten i enmanns-team (Sandvand, 2010, s. 201, 208). Perioden fra 1990 til 2000 var et av de mest krevende tiårene i NRK Sørlandets historie, og beskrives som «de bratte årene» (Sandvand, 2010, s. 207). Det var en periode preget av en yrkeskamp mellom teknikere (programingeniører) og journalister (programsekretærer). Forskjeller i lønn bidro til uro, og samarbeidsproblemer mellom teknisk personell og journalister bidro til misnøye og konflikt (Sandvand, 2010, s. 207). I denne perioden ble flermedialitet og videojournalistikk en ny utfordring for medarbeiderne hos NRK Sørlandet. Journalister skulle nå være videojour-

nalister og forholde seg til teknisk utstyr som videokameraer og redigeringsutstyr. Men de erfarne journalistene var ikke utdannet til å håndtere dette (Sandvand, 2010, s. 208). Dette førte til mye frustrasjon blant dem som måtte omstille seg, eller følte at yrket deres var i ferd med å forsvinne. Nå skulle journalistene mestre fjernsynsproduksjon på egen hånd. Fotografene reagerte på at journalistene nå invaderte deres yrkesområde, og journalistene var skeptiske til at fotografene skulle mestre journalistikken. Omskoleringen ble av mange sett på som en nedvurdering av journalistikken (Sandvand, 2010, s. 208).

1.5.1 Arbeidsplasser i fare

Situasjonen hos NRK Sørlandet endret seg etter år med nedskjæringer, og kontoret produserer nå færre riksdekkende fjernsynsprogrammer enn tidligere. Distriktskontoret måtte redusere bemanningen med seks årsverk i løpet av 2014 og 2015 etter krav om effektivisering (NRK, 2016). Toppledergruppen i NRK bestemte i desember 2014 at NRK ikke skal ha flere enn totalt 3.500 ansatte i hele organisasjonen etter året 2015 (NRK, 2016). De siste tre årene har staben på Sørlandet blitt ytterligere redusert fra 47 faste ansatte i 2015 (NRK, 2016) til 44 ved utgangen av 2017 fordelt på Kristiansand, Arendal og Flekkefjord (Rød og Møllen, 2018). Nedskjæringer de siste årene i Distriktsdivisjonen har vært en krevende prosess for de ansatte, inkludert staben på NRK Sørlandet (Rød og Møllen, 2018).

1.5.2 Distriktskontoret NRK Sørlandet i 2019

Fjernsynsproduksjonen på distriktskontoret i dag minner i mindre grad om storhetstiden med større magasinprogrammer (Sandvand, 2010, s. 201-202). NRK Sørlandet er i dag et flermedialt mediehus med kontorer i Kristiansand, Arendal og Flekkefjord. Kontoret produserer lokalt og riksdekkende innhold for fjernsyn, radio og internett. Distriktsredaktøren for NRK region Sør, forklarer at gjennom digitaliseringen er internett og mobile plattformer et satsingsområde der distriktskontorene ønsker å nå publikum med nyheter der de er (Heidi Pleym, personlig kommunikasjon, 15.04.2019).

TV-desken på distriktskontoret produserer reportasjer for Dagsrevyen og Norge Rundt, men redaksjonen har større aktivitet under valgsendinger. Alle fjernsynssendingene og morgen-programmene på radio kringkastes fra hovedkontoret i Kristiansand, mens ettermiddags-sendinger og nyhetsbulletiner for radio sendes flere ganger i uken fra Arendal (Rød og Møllen, 2018). Distriktskontoret og journalistene produserte i 2017 hver dag seks timer med radiosendinger pluss nyhetsoppdateringer for radio, tre TV-sendinger daglig mandag til torsdag, og en fjernsynssending på fredager. De flermediale journalistene produserer også nettsaker og medieinnhold for mobile plattformer og sosiale medier som Facebook, Instagram, Twitter og Snapchat. Fra og med 2. januar 2020 ble fjernsyns-

sendingen for distriktskontorene utvidet fra ti til 15 minutters sending. NRK gjør dette for å bedre distriktsoppdraget sitt, og for å kunne nå enda flere seere. For de flermediale journalistene og publikum var nok dette en god nyhet. Fra mandag til torsdag sendes distriktsnyhetene før Dagsrevyen, men fredager er sendingen flyttet til etter Dagsrevyen (Framnes, 2019b). Distriktskontoret når ut til 260.000 publikummere via kringkasting i Agder, men når et større publikum gjennom innhold på mobiltelefon og internett med sosiale medier (Rød og Møllen, 2018).

1.5.3 Den flermediale redaksjonen

Den flermediale redaksjonen er delt inn i tre nyhets-desker, en for hver plattform som internt kalles for: «TV/Videodesken», «Nett/SoMe-desken», og «Radio/Lyddesken». Vakt sjefen er leder for arbeidet på nyhetsdeskene. De flermediale journalistenes arbeidsdag bestemmes av en vaktplan på distriktskontoret som fordeler journalistene på vakter for de forskjellige nyhetsdeskene.

1.5.3.1 «TV/Videodesken»

Vi har jo en viktig rolle på radio og TV, i forhold til hver dag å speile hverdagslivet, og de sakene som man i et lokalsamfunn er opptatt av (Heidi Pleym, personlig kommunikasjon, 2019).

Nyhetsdesken for fjernsyn kalles internt for «TV/Videodesken» og består av programleder TV, producer, og TV-reportere. NRK Sørlandet leverer riksdekkende innhold til Dagsrevyen gjennom en egen riksreporter. «TV/Videodesken» består av både tradisjonelle nyhetsteam med journalist og fotograf, og videojournalister. «Programleder TV» er nyhetsanker, og begynner aldri før vanligvis 14:30 på vakt. Producer følger samme turnus som «Programleder TV», og har ansvaret for sammensetningen og den tekniske avviklingen av sendingen. Gjennom vaktplanen for redaksjonen, (Ukeplan for DKSL (DK Kristiansand) NRK Sørlandet, Uke 12-13. 2019) kommer det fram at journalistbemanningen for fjernsynsnyhetene varierer mellom to og fem TV-reportere på vakt. De flermediale journalistene fungerer enten som selvstendige videojournalister, eller i et nyhetsteam. Redaksjonen består også av TV-fotografer og annet teknisk personell (Ukeplan for DKSL (DK Kristiansand) NRK Sørlandet, Uke 12-13. 2019).

1.5.3.2 «Nett/SoMe-desken»

Gjennom samtale med distriktslederen for NRK region Sør, forklarer hun at alle distriktskontorene produserer nyhetsinnhold for sosiale medier, men ikke eksklusivt stoff for de sosiale mediene (Heidi Pleym, personlig kommunikasjon, 15.04.2019). Nyhetsdesken for nett og sosiale medier kalles *Nett/SoMe-desken* på distriktskontoret fordi den produserer innhold for nettsidene og sosiale

medier. Desken består vaksjef, «nett-vakt», en «DK direkte-vakt» som er en flermedial beredskapsvakt klar til å rykke ut ved hendelser. Videre består desken av «multimedie-journalister», og reportere. Nett-vakten overvåker nyhets-bildet på nettet og jobber på desken. «DK direkte-vakten» er en flermedial beredskapsvakt som klar til å rykke ut ved hendelser. Denne vakten begynner på ettermiddagen og overlapper de flermediale dagvaktene. *Multimedie-journalister* jobber på desken med flermedialt innhold for nettet som levende bilder og lyd på nettsidene. Både vaksjefer, *multimedie-journalister* og nett-journalister har vakter som overlapper hverandre gjennom dagen med minst en time. Desken bruker SoMe-videoer bevisst for å løfte en nyhetssak. I samtale med distriktsredaktør Heidi Pleym (personlig kommunikasjon, 15.04.2019) forklarer hun at den flermediale journalisten lager en SoMe-video for å skape mer oppmerksomhet rundt en nyhetssak. Nyhetsinnholdet i sosiale medier er alltid knyttet opp til eksisterende saker.

Vi deler innholdet vi har laget fra før, det tilpasser vi til å egne seg på sosiale medier. Det er rett og slett fordi vi har behov for å nå ut med det innholdet.
(Heidi Pleym, personlig kommunikasjon, 15.04.2019)

1.5.3.3 «Radio/Lyddesken»

Folk kan velge mellom veldig mye. Det betyr jo at det vi lager på radio, programlederne våre må være kanonflinke, de beste programlederne som folk har lyst til å høre på. (Heidi Pleym, personlig kommunikasjon, 15.04.2019)

Nyhetsdesken for radio kalles internt for *Radio/Lyddesken* og består av vaksjef, programledere, radiojournalister som *lyd-deskvakter*, og lydreportere. Programlederne er delt inn i team som overlapper hverandre morgen, og ettermiddag. Lydvakten er beredskapsvakt for desken, der morgen og formiddagsvakt overlapper hverandre med et par timer, og lyd-reporterne er oftest to eller flere på vakt samtidig. Desken får mye av innholdet sitt fra en felles programbank i redaksjonen. Radiojournalistene reiser ikke lenger ut alene for å lage reportasje. Den flermediale journalisten som lager TV-sak henter inn nyhetsopptakene, og deler dem med resten av redaksjonen.

Det neste kapittelet vil ta for seg det teoretiske rammeverket denne oppgaven er fundert på, og tidligere forskning innenfor journalistikken og journalistrollen i endring.

Kapittel 2. Teoretisk forankring

Dette kapittelet gjør rede for oppgavens teoretiske rammeverk som bygger på Bourdieus felt-sosiologi (Bourdieu, 1998). Jeg trekker frem relevant forskning på journalistikken og den flermediale journalistrollen som er i endring.

Den første delen av dette kapitlet tar blant annet for seg *rollebegrepet*, og relevante trekk ved utviklingen av journalistrollen i Norge. Den andre delen tar for seg Bourdieus feltsosiologi som er det teoretiske rammeverket for denne oppgaven. Feltsosiologien forklarer hva som skjer med journalistene og journalistikken utfordres i det journalistiske feltet.

Den tredje delen av kapitlet tar for seg journalistikken og rollen til journalisten. Disse blir diskutert sammen ved å se på hva journalistikken er, dens samfunnsoppdrag, og hvilke føringer journalistikken legger for utøvelsen av journalistrollen i samfunnet. Begrepene rolleforventning, rolleoppfatning og rolleatferd er nøkkelbegrep i studier av journalistrollen.

2.1 Framveksten av journalistrollen

2.1.1 Søkelys på rollebegrepet

All aktivitet innenfor en mediebedrift krever roller for å fungere. Roller representerer systemet hos en institusjon som er mediebedrift, og er en del av hvordan mekanismer og funksjoner reguleres internt (Olsen, 2018, s. 39). Det klassiske rollebegrepet defineres av sosiologen Erving Goffmann (1961) som knytter begrepet til sosialantropologisk tradisjon ved å definere begrepene *status* og *rolle*. Begrepet *status* brukes for å definere hvordan man forholder seg til andre i et system. For de som er inne i dette systemet kan rettigheter og plikter rangere deltakerne i en sosial sammenheng. *Rollen* til en person utvikler seg i tråd med dens handlinger og krav som rettes mot personen.

Journalistrollen kan forstås som et sosialt betinget sett av yrkesetiske regler og sosiale atferdsmønstre som over tid lager en felles identitet. Denne kollektive identiteten har blitt til mellom journalistenes personlige ønske om å skape et faglig fellesskap, og rammebetingelsene fra markedet (Ottosen, 2004, s. 21).

Den rollen som journalisten har, bekreftes både av andre journalister og individer utenfor medieinstitusjonen (Olsen, 2018). For den flermediale journalisten på det lokale distriktskontoret kan dette være publikum, kilder eller offentlige organer. Roller i journalistikken som journalist, vaktstjef

og redaktør representerer mediebedriften mer enn andre funksjoner som også er nødvendige for å opprettholde den daglige driften i en medieinstitusjon (Olsen, 2018, s. 39). Spredningen av forskjellige funksjoner og roller internt i en mediebedrift gir forskjellige forventninger til roller, ulik rolleatferd og forskjellig språk å uttrykke seg på (Goffmann, 1961, s. 85). Det må skilles mellom begrepene *rolle* og *rolleatferd*, *rolleforestilling* og *rolleforventning* hos en bestemt person på arbeid i en bestemt stilling (Goffmann, 1961, s. 85).

For Goffmann (1961) er *rollen*:

(...) noe som utvikler seg over en viss tid som en del av den aktiviteten en gitt person utøver i tråd med de normative krav som rettes mot den statusposisjon vedkommende har (Goffmann, 1961, s. 85).

For Aubert (1972) er journalistens rolle summen av normene og reglene som er forbundet til en bestemt oppgave (Mathiesen, 2010, s. 66). En rolle er tilstede hos den som har rollen som sirkel av forventninger rundt seg. En sosial rolle er de reglene eller normene som forbindes med samme oppgave eller stilling i arbeidslivet (Mathiesen, 2010, s. 66). For Mathiesen (2010) er *rolleatferden* den måten rolleinnhaveren, journalisten spiller rollen sin på og praktiserer stillingen sin. *Rolleoppfatningen* er den opplevelsen yrkesutøveren har av den jobben han eller hun utfører, og kan ifølge Raaum (1999) være det totale bildet av idealene som rolleinnhaverne selv viser gjennom atferden (Mathiesen, 2010, s. 66). *Rolleforventningene* kan forklare de forventningene omverdenen har til journalistenes rolleutøvelse. Disse kan bestå av formelle uttrykk som lover og regler, eller uskrevne forventninger fra publikum og kilder til journalistens rolle (Dahlstrøm og Hognestad, 2016, s. 4).

2.1.2 Journalistrollen utvikler seg

Journalistrollen har vært gjennom en lang prosess av endringer gjennom historien (Mathiesen, 2010). Avisenes løsrivelse fra partipressen, og fremveksten av idealet om en fri og uavhengig presse har bidratt til den uavhengige og frie journalistikken Norge har i dag (Mathiesen, 2010, s. 66). Framveksten og utviklingen av journalistrollen i Norge fremstilles gjennom en modell fra Ottosen (2004) hvor de relevante dimensjonene i denne modellen presenteres som *konfliktlinjer*. Jeg vil her trekke frem de dimensjonene som er mest relevante når det gjelder journalistrollen og flermedialitet. Tre av disse dimensjonene er: «Utviklingen av journalistiske normer i journalistikken», «avgrensning mot andre yrker eller fag» og «teknologiske forutsetninger for utviklingen av journalistikken».

I perioden 1930-1972 er presseetikken et viktig element for profesjonaliseringen i journalistikken. Etikken er det forholdet som i størst grad har vært med å skape en kollektiv journalistrolle (Ottosen

2004, s. 34). Innføringen av *Vær-Varsom-Plakaten* (2015) førte til at pressen fikk et eget etisk rammeverk å forholde seg til som definerer sunn og god presseskikk (Ottosen, 2004, s. 34). Det har pågått diskusjoner i alle år om pressens ordning for selvregulering er god nok for å hindre etiske overtramp. Det dukker jevnlig opp diskusjoner om pressen trenger en «vaktbikkje» som kan håndheve pressens etiske overtramp på en bedre måte (Ottosen, 2004, s.34).

Journalistene har gjennom historien satt grenser for sitt eget yrke mot blant annet typografer, redaktører og mot kommunikasjonsarbeidere. Dette bidrar til å definere det journalistiske rommet som journalistrollen opererer i, og har betydd mye for utviklingen av den rollen journalisten har i samfunnet (Ottosen, 2004, s. 39). Kampen for økt journalistisk autonomi har i perioder ført til konflikter på grunn av grensesettingen mot andre faggrupper. Men denne kampen har vært helt avgjørende for journalistenes selvstendige rolle og posisjonen de har i samfunnet i dag (Ottosen, 2004, s. 42).

Teknologien har gjennom tidens løp vært med å bestemme rammebetingelsene for journalistikken. I dag har den blitt allemannseie, mens den før var begrenset for en akademisk og velstående samfunnsgruppe. Nye medier har vokst seg sterke, og dermed samtidig påvirket journalistikkens innhold, og medvirket til å viske ut det etablerte skillet mellom underholdning og journalistikk i dagens samfunn (Ottosen, 2004, s. 42). Utviklingen av kommersielt fjernsyn i Norge skapte en gråson mellom journalistikk og underholdning som igjen skaper nye utfordringer for journalistikkens rammer (Ottosen, 2004, s. 43). Fremveksten av digital teknologi og digitale medier skaper en utvikling som gir nye konflikter for journalistikken. Internett-utviklingen fører til tettere kontakt med publikum, men journalistrollen og journalistikken trues når hvem som helst kan publisere på internettet, og kalle det for journalistikk (Ottosen, 2004, s. 44).

2.2 Pierre Bourdieus feltsosiologi

Forskning på journalistrollen krever ytterligere forankring i sosialvitenskaplig teori for å kunne forklare og begrunne hva som skjer med journalistene og arbeidsmiljøet i en omstillingsprosess på arbeidsplassen og eventuelt i samfunnet (Olsen, 2018). Mange nyere studier innen journalistikk benytter seg av praksisteori som felles teoretisk rammeverk, fordi den fundamenteringen gjør det mulig å se konsekvensene av handlingen, eller *rolleatferden* i journalistisk forskning (Ryfe, 2017, s. 128). Man kan bruke sosiologen Pierre Bourdieus begreper når vi skal beskrive det journalistiske feltet (Eide, 2011, s. 34). Bourdieus feltsosiologi kan forklare journalisters handlinger i det journalistiske feltet, og gi detaljert kunnskap og forståelse i relasjonen mellom samfunnsutvikling og

journalistikk (Ottosen, 2004, s. 19). Bourdieus publikasjoner om journalister og kulturer har bidratt til en oppblomstring av et eget studiefelt innen journalistisk forskning (Hovden, 2012, s. 57).

2.2.1 Det journalistiske feltet

I Bourdieus feltsosiologi kan journalistiske handlinger eller praksis, forstås ut ifra formelen som definerer *praxis*. Bourdieu (1984) argumenterer for at journalistisk praksis består av elementene *habitus*, som beskriver journalistens posisjon i feltet, samt begrepene *kapital* og *felt*. *Kapital* kan forstås som journalistenes ressurser i det journalistiske feltet (Allern, 2013, s. 238). Man vil erfare journalisters profesjonelle valg, idealer og ønsker som et uttrykk for deres forutsetninger for å handle og oppleve verden på, men også delvis utfra deres plassering og mål i det journalistiske feltet. Det journalistiske feltet er et eget mikrounivers som har sin egen logikk, egne former for journalistisk kapital, egen historie og egne konflikter (Eide, 2011, s. 34). Feltsosiologien (Bourdieu, 1984) ser ikke på handlingen som et direkte resultat av holdninger og verdier. Teorien vektlegger journalistisk praksis med en hverdagslig betydning av ordet. Praksis i journalistisk arbeid kan gjenkjennes som valg av saker og kilder, vinklinger og prioriteringer, journalisters politiske ståsted, og til slutt profesjonelle idealer som heller bør oppfattes som beslektede uttrykk av grunnleggende strukturer. Feltsosiologien til Bourdieu tar avstand fra den profesjonelle ideologiens markerte skille mellom journalistenes privatliv, og deres profesjonelle liv av hensyn til en felles praksis av journalistrollen (Bourdieu, 1984, s. 573, Allern, 2018, s. 239).

2.2.1.1 Feltbegrepet

Bourdieu sitt feltbegrep er tradisjonelt sett tolket som en definert gruppe institusjoner og mennesker som kjemper for noe som er felles for dem (Ottosen, 2004, s. 20). Ideen om at den moderne journalistikken kan sees som et sosialt felt, ble for første gang tydelig i Bourdieus artikkel *L'emprise du journalism* (1994), som var grunnlaget for hans senere omtalte bok *Om Fjernsynet* (1998) (Hovden, 2010, s. 6). Det foregår en maktkamp i det journalistiske feltet om anerkjennelse for journalistikken, og om kriteriene for å oppnå dette. Her markerer partene seg som kan være journalistene på den ene siden som *forkjemper*, og på den andre siden en *motstander*. Et eksempel på en kampsak i feltet kan være begrepet *børs-katedral*, som beskriver den eksisterende spenningen mellom journalistikkens idealer på den ene siden, og markedskreftene på den andre siden. Journalistikken kjemper for å øke sin kapital, og å bevare sin posisjon overfor andre krefter og makter i samfunnet (Eide, 2011, s. 34-35).

Alle journalistiske felt kjennetegnes ved en kamp mellom *nykommere* og de *herskende* som er etablerte i feltet. Nykommerne i et journalistisk felt kjemper mot faktorer som vil forhindre deres del-

takelse i journalistmiljøene. De «herskende» i det journalistiske feltet vil forsvare sin enerett til makten ved å hindre «nykommere» adgang til feltet (Ottosen, 2004, s.19). Journalister som eksisterer innen visse strukturer og sosiale felt bidrar til opprettelsen av sosiale grupper som gir innflytelse og makt (Ottosen, 2004, s.19). Bourdieu forklarer relasjonen mellom markedets makt over journalistikken og journalistikkens autonomi i sin bok *Om fjernsynet* (1998):

Det journalistiske feltet tynger de ulike feltene for kulturproduksjon ned med et sett av virkninger som både i sin form og i sin virkningsfullhet er knyttet til feltets egen struktur, det vil si fordelingen av ulike aviser og journalister i henhold til hvilken autonomi de har i forhold til eksterne krefter, altså lesernes krefter og annonsørenes krefter (Bourdieu,1998, s. 98).

Det journalistiske feltet trues av ustabilitet av ulike grupper medieaktører som vil dra nytte av den legitimiteten som journalistikken har (Eide, 2009, s. 254). Nye yrkesgrupper som vil inn i det journalistiske feltet fører til at journalistene som gruppe vil markere sin posisjon og forsvare sine yrkesetiske prinsipper i feltet. Raaum (2001) poengterer at det journalistiske feltet forsvare seg mot at nye yrkesgrupper ødelegger for journalistikkens legitimitet når disse gruppene bryter prinsippene til journalistikk-yrket (Eide, 2009, s. 254). I det journalistiske feltet er journalistenes posisjon synlig gjennom det Bourdieu definerer som *habitus*. Det beskrives som bestemte strukturer for å gjøre ting på en viss måte som sitter inni aktørene i feltet. Det journalistiske feltet består også av *doxa*, som er de etablerte og felles forestillingene om et aktuelt begrep eller rolle som journalistikken har. Ved konflikt i det journalistiske feltet, vil journalistene markere sin autoritet for å ivareta journalistikkens posisjon (Eide, 2011:35).

Sosialantropologen Anne Hege Simonsen (1997) har studert en journalistkultur i Senegal. Det kommer fram at de ytre rammebetingelsene for journalistikken har vært med å påvirke utviklingen av en egen journalistkultur i landet (Ottosen, 2004, s.18). Journalistikken og mediestrukturen i Senegal har utviklet seg innenfor en prosess av demokratisering og modernisering. Journalistikken der kan ikke bare sees som et produkt av samfunnsutviklingen, fordi den har selv spilt en viktig rolle som bidragsyter til samfunnsutviklingen (Ottosen, 2004:18).

Egenskapene til de ulike posisjonene i det journalistiske feltet (Bourdieu,1992) avhenger av deres egne plasseringer i disse rommene. Posisjonene i feltet kan analyseres uavhengig av hvilke egenskaper som finnes hos de personene som inntar disse posisjonene (Simonsen, 1997:14). Inne i feltet pågår det sosiale prosesser som befinner seg i en sammenheng som er kulturelt og historisk betinget. Journalistmiljøene i Senegal og Norge har ifølge Bourdieu (1998) helt ulike rammer som de opererer ut fra. Felles for begge miljøene er likevel at de har en *autonom kraft* som blir til i møtet

med presset fra de ytre rammebetingelsene (Ottosen, 2004, s.19). Journalistmiljøene som vi kan forstå som de *journalistiske feltene*, har på sine to ulike steder i verden hatt totalt forskjellige betingelser som styrer dem. Men den *autonome kraften* er ikke geografisk styrt av rammebetingelsene, den skapes i sammenstøtet fra de ytre rammebetingelsene (Ottosen, 2004:19).

2.2.1.2 Kritikk av Bourdieus teori

Forskningen til Bourdieu har også høstet kritikk for sine teorier (Hovden, 2012, s. 57). Boken «Om Fjernsynet» (1998) vakte stor debatt i Frankrike, og ble kritisert av forskere og journalister. Boken generaliserte den journalistiske yrkesgruppen, men likefullt at Bourdieu feilvurderte journalistenes kunnskap og innsikt i de problemstillingene som han adresserte gjennom boken sin (Hovden, 2010, s.6). Kritikere av Bourdieus teori om sosiale felt, har blant annet kommet med innvendinger om at hans teorier ikke bidrar med noe ny innsikt (Lemieux, 2001), og at han ikke viser rettferdighet til en komplisert situasjon. En av kritikerne, Marliere (1998) opplever at Bourdieu portretterer journalistyrket ganske unøyaktig som en homogen helhet. Jean Louis Fabiani (1997) kritiserer Bourdieu for å ha tatt seg fri fra de akademiske kravene til samfunnsvitenskapelig forskning (Hovden, 2012, s. 57). Han høstet også mye kritikk for sin beskrivelse av relasjonen mellom markedets makt over journalistikken, og dens autonomi rettet mot medier i Frankrike (Ottosen, 2004, s. 20).

Kritikere omtaler boken «Om Fjernsynet», som veldig kort, hadde få empiriske referanser til annen eksisterende forskning, og inneholdt ingen empirisk feltanalyse relatert til forskningen til boken. Som kommentar til kritikken poengterer Hovden (2010) at kritikken er fullt ut forståelig, men ikke helt korrekt på alle punkter (Hovden, 2010). «Om Fjernsynet» Bourdieu, (1998), var et vitenskapelig verk basert på Bourdieus lange forfatterskap (Hovden, 2008), som dessuten inneholdt nyere forskning fra den tiden utført av kollegaer og studenter i tett samarbeid med forfatteren selv (Hovden, 2010, s, 7).

2.3 Tidligere forskning på endringer i journalistrollen

2.3.1 Journalistikken og samfunnsoppdraget

Journalistikken er en moderne institusjon som henter inn, formidler og bearbeider informasjon. Den gjør krav på å være sann og skal være demokratisk relevant (Eide, 2009). Men samtidig, så er den også ifølge Gunn Bjørnsen (2010) kontinuerlig en disiplin, et fag og en vitenskap som er i en pågående prosess med å definere seg selv (Bjørnsen, 2010, s. 13). John Hartley (2004) argumenterer for at alle er journalister, mens Jan Fredrik Hovden (2004) motstrider dette med å si at journalister ikke eksisterer (Bjørnsen, 2010:13). Disse ytterpunktene er et uttrykk for de motsetningene journa-

listikken må forholde seg til. Dette bringer frem viktige spørsmål om hvem som egentlig kan være journalist, når både alle, og ingen kan gå i den rollen, ifølge forskningen (Bjørnsen, 2010, s. 13).

Nyere forskning fra Willnat, Weaver og Willhoit (2019) viser at et flertall av journalistene, og omtrent halvparten av USAs befolkning, ser at journalistikken går i feil retning (Willnat et al., 2019). Journalister er ifølge Ørnebring (2017) en type *epistemiske* arbeidere, eller kunnskapsarbeidere. Fundamentet i journalistrollen består i å samle kunnskap fra andre, og så gjøre disse kunnskapskravene til sine egne gjennom journalistisk praksis (Ørnebring, 2017, s. 75). Journalistenes profesjonelle roller er ifølge Ørnebring (2017) sterkt knyttet til begreper som kunnskap, rettferdiggjøring av kunnskap og å gjøre den sannferdig. Dette synliggjøres gjennom journalistenes objektivitetsidealer og gjennom journalistisk praksis (Ørnebring, 2017, s. 75). Hovden (2010) argumenterer for at journalister i Norge kan deles inn i fire grupper utfra deres journalistiske idealer. Disse gruppene: *oppdragere, granskere, spillere og agnostikere*, har alle ulik prestisje og autoritet på grunn av utdanning og arbeidet de utfører. Men de har et felles samfunnsoppdrag som ikke er ferdig definert, men som heller er en pågående kamp i det journalistiske feltet (Roppen og Allern, 2010) som Bourdieu (1998) beskriver i sin feltsosiologi (Roppen og Allern, 2010, s. 31).

Russell (2007) vektlegger at *journalistisk kapital* og *feltteorien* generelt sett har hvilt på det tydelige skillet mellom journalister og publikum. Men forskning fra Loosen og Schmidt (2007) viser at begrepene *journalistisk kapital* og *feltteorien* ikke står så sterkt lenger. Schudson (2015) beskriver et journalistisk felt i endring. En endring kan komme langsomt, eller raskt. Dersom vanlige borgere som var på utsiden av det journalistiske feltet kommer innenfor, vil det medføre forandringer i det journalistiske feltet (Vos og Thomas, 2018, s. 1024). Forbindelsen til de mest tradisjonelle og høyeste idealene for journalistene innenfor deres samfunnsoppdrag, er ifølge Hovden (2010) tilknyttet en posisjon som er dobbelt privilegert. Dette forklares ved at journalistene i sin rolle både har en dominerende posisjon i det journalistiske feltet, og at de har en dominerende sosial *habitus* (Roppen og Allern, 2010, s. 259).

Journalistikkens oppgaver i samfunnet, diskuteres av Roppen og Allern (2010) i boken *Journalistikkens Samfunnsoppdrag*. Begrepet *samfunnsoppdrag* har blitt et moteord i den nyere mediediskursen i samfunnet. Begrepet brukes med veldig varierende innhold som flermedialitet, integritet, det å ha en kritisk holdning, allmenkringkastingsforpliktelser, og som synonym for gravende journalistikk (Allern og Roppen, 2010, s. 11-12). Journalistikkens oppgave og samfunnsrolle er forankret i «Vær-Varsom-Plakaten» (2015) utgitt av Norsk Presseforbund som pålegger pressen å følge

disse retningslinjene som forpliktelser man har i rollen som journalist (Allern og Roppen, 2010, s. 11-12).

Mathiesen (2010) finner en dobbelthet i oppdraget om å både tjene samfunnsdebatten og behovet for profit. Denne problemstillingen kommer frem gjennom begrepet «børs og katedral». Journalistikken kommer inn i et spenningsfelt mellom økonomien og dens idealer som ligger i samfunnsoppdraget (Mathiesen, 2010, s. 59). Journalistikken endrer seg på grunn av flermedialitet hos medieforetakene (Mathiesen, 2010, s. 59).

Det journalistiske idealet *vaktbikkje*-funksjonen svekkes på bekostning av flermedialitet i det digitale samfunnet. En teknologi i stadig utvikling, bidrar til nye premisser og endret livsgrunnlag for journalistikken og journalistrollen (Ottosen og Krumsvik, 2008).

2.3.1.1 Journalistikkens og demokratiet

Demokratiske idealer i samfunnet møter en personlig tilpasset journalistikk, og konsekvensene av dette diskuteres av Eide, Larsen og Sjøvaag (2012) i boken «Nytt på nett og brett: Journalistikk i forandring». For at journalistikken i Norge skal overleve i den nye digitale hverdagen, må den kjempe for sin eksistens i møtet med sitt publikum (Eide et al., 2012). Helle Sjøvaag (2010) ser at journalistikkens kontrakt med samfunnet kan overføres til diskusjonen om pressens rolle i demokratiet (Roppen og Allern, 2010, s. 36).

2.3.1.2 Portvaktrollen forvitrer

Journalisten har i lang tid hatt en rolle som portvakt som en del av sitt samfunnsoppdrag ved å sette dagsorden og påvirke samfunnsdebatten (Eide, 2009). Men allerede i 2001 kunne Sigurd Allern (2001) argumentere for at norsk presse sjelden representerer stemmene til dem uten makt og innflytelse i samfunnet (Allern, 2001). Bildet på *Mr. Gates* er viktig metafor på den journalistiske debatten i samfunnet (Bakker, 2014), særlig i diskusjoner om den minskende portvaktrollen journalister har. I den digitale tidsalder snakkes det om at «alle kan være en journalist» (Bakker, 2014, s. 603). Forskning viser at journalister er mer portvakter nå enn før, på grunn av hvordan de i større grad behandler innhold på kontorpulten enn det å produsere nyhets-innhold ute på reportasje (Bakker, 2014, s. 603). I boken *Journalistiske nyorienteringer* beretter Martin Eide (2009) om at journalistikkfagets samfunnskontrakt er under reforhandling. (Eide, 2009, s. 11). En ny rolle vokser frem der journalisten fungerer som formidler og katalysator. Journalisten skal ikke lenger lede, men åpne opp (Eide, 2009). Men hvis stadig færre journalister skal produsere mer innhold til flere plattformer, blir det lite tid igjen til å oppfylle rollen de har i samfunnet (Eide, 2009, s. 121). Senere diskuter-

er Eide et al. (2012) hva som skjer når demokratiske idealer møter en personlig tilpasset journalistikk. Siden journalistikken i Norge har lidd under møtet med internett, må journalistikken kjempe for sin eksistens i møtet med sitt publikum for å overleve i den nye digitale hverdagen (Eide et al., 2012).

2.3.1.3 Journalistikken utfordres

Det er vanskeligere levekår for gravende journalister (Dahlstrøm og Hognestad, 2016, s. 13). Nyere forskning viser at journalistikken er i krise (Omdal, Bjartnes, Bjerke, Olsen, Rudeng, Picard, Barland, 2013; Sjue, 2013), og endrer seg fordi nye rammer i journalistikken forandrer betingelsene for arbeidet. Tunge strukturelle endringer rammer kvalitetsjournalistikken, og dermed reduserer det journalistiske feltet. Antallet arbeidende journalister reduseres, og dette fører til at de gjenværende journalistene får mindre tid til å arbeide med kvalitetsjournalistikk (Omdal et al., 2013).

Journalistrollen er i en skvis ved at nedbemanningen i Agder og Sør-Rogaland gir mindre tid til å produsere kvalitetsjournalistikk (Dahlstrøm og Hognestad, 2016). Redaktører og journalister er også ansvarlige for den situasjonen norsk journalistikk har havnet i. En langvarig krise basert på etikk har medvirket til krisen hvor også det digitale paradigmeskiftet setter sitt preg på hele situasjonen (Sjue, 2013).

Nyere forskning fra Carson og Farhall (2019) at den undersøkende journalistikken lever i beste velgående globalt, fordi den har funnet nye veier å samarbeide på uavhengig landegrenser. Journalistikkens oppdrag med å tjene samfunnets interesser og dens økonomiske kriterier har en sjanse (Carson og Farhall, 2019).

2.3.1.4 Alle publiserer

Det etablerte forholdet mellom journalist og kilde, kan bli redusert som følge av politikeres bruk av blogger og sosiale medier. Maktforholdet mellom journalisten og politikeren har blitt endret da politikeren nå både kan være aktør og kilde samtidig i sosiale medier (Ekman og Widholm, 2015).

Den digitale verden på internett bygger oppunder en kultur med bruker-generert medieinnhold (Vos og Thomas, 2018). Publikum tar en ny rolle også som bidragsytere, samtidig som de er mottakere av den profesjonelle journalistikken i samfunnet (Vos og Thomas, 2018). Hvis journalistene ikke tar signalene fra publikum på alvor, eller hvis publikum selv blir fremtredende nyhetsprodusenter, vil det medføre at en mer aktiv intervensjons-journalistikk vokser frem (Vos og Thomas, 2018).

2.3.1.5 Journalistikken og flermedialitet

I et studium om den flermediale journalistikken i NRK finner Erdal (2015) at prosessene i tilknytning til konvergens påvirker den flermediale journalistikken i NRK. Bedriftens grep rettet mot en plattformuavhengig nyhetsjournalistikk er ment å bidra til et bedre flermedialt samarbeid. Implementering og gjennomføring av den flermediale journalistikken på ledelsesnivå i NRK, er avgjørende for godt arbeidsmiljø blant journalistene, og for deres opplevelse av nyhetsjournalistikken. (Erdal, 2015). Et studium som ser på bruken av digitale verktøy og plattformer i redaksjonene, argumenterer at *multi-skilling*, som er en strategi for å øke produksjonen, kan føre til en polarisering i nyhetsredaksjonen (Nygren, 2014). Forskning fra Hemmingway (2008) viser at innføringen av *multi-skilling* i som foregår i den flermediale journalistikken bringer opp viktige spørsmål om kvalitet, og profesjonalitet (Wallace, 2009, s. 685). I sitt studium om videojournalistikk i praksis finner Wallace (2009) at ny teknologi både kan styrke og svekke kvaliteten i journalistikken (Wallace, 2009). Men *multi-skilling* kan også bidra til en ny uavhengighet blant journalister (Nygren, 2014).

Forskning på journalister i Agder og Sør-Rogaland fra Dahlstrøm og Hognestad (2016) konkluderer med at journalistikken på arbeidsplassene blir utfordret. Funnene i denne undersøkelsen viser blant annet at for å snu en negativ utvikling i journalistikken, er det et viktig å satse på kildearbeidet (Dahlstrøm og Hognestad, 2016). I sin doktoravhandling argumenterer Olsen (2018) for at lokaljournalistikken er et viktig fundament å bygge digitaljournalistikk på i fremtiden, og må derfor bevares (Olsen, 2018).

2.3.2 Journalistrollen

Det har vært forsket mye på journalistrollen ifølge Willnat og Weaver, (2014), men mindre forskning er tilgjengelig om journalistrollen i endring på det lokale distriktskontoret. Det første studiet på journalistrollen av Rosten (1937), diskuterte konfliktene i journalistikken på 1930-tallet i USA (Hellmueller og Mellado, 2015, s. 2). Ved å studere hvordan journalistikken burde være, og hvordan journalistrollen utøvdes i praksis, beskrev Rosten (1937) spenningen mellom rolleforventningene og rolleatferden i journalistikken på den tiden (Hellmueller og Mellado, 2015, s. 1). Cohen (1963) identifiserte journalisten gjennom to roller i sin bok der journalisten var enten *den nøytrale reporteren*, eller *deltakeren* i samfunnet (Hellmueller og Mellado, 2015, s. 2).

I forskningen på journalistikk og epistemologi blir journalister sett på *epistemiske arbeidere*, fordi rollen deres er nært knyttet til forvaltning av kunnskap. Epistemologi i journalistikken består to dimensjoner (Ørnebring, 2017, s. 75). Den ideale dimensjonen av journalistrollen tar for seg kunn-

skapskravene til journalisten (Weaver, Willnat og Willhoit, 2007), og den praktiske dimensjonen (Mellado, 2015). Disse ser på hvordan arbeidet blir praktisert i den flermediale hverdagen til journalisten (Ørnebring, 2017, s. 75).

De profesjonelle journalistrollene innen nyheter blir synlige gjennom journalistiske produkter og praksis via seks dimensjoner av journalistisk rolleatferd: «vakthund», «lojal tilrettelegger», «inngriper», «tjenesteorientert», «borgerlig» og «infotainment» (Mellado, 2015). Senere forskning har testet og validert disse dimensjonene av journalistrollen (Tandoc, Cabanes, Cayabyab, 2018, s. 860). Nygren og Carlsson (2008) argumenterer for at rollen til journalistene kan analyseres på tre nivåer, for det ene: ved å studere *journalistenes rolle i nyhetsproduksjonen*, for det andre, *de normer og rutiner som vokser fram i det daglige arbeidet*, og til sist, *de bevisste idealer og verdier som journalistene bærer på* (Nygren og Carlsson, 2008).

Journalistiske roller (Vos, 2005) har vært studert som dimensjoner av profesjonalisme, journalistisk kultur og en profesjonell ideologi (Mellado, 2015, s. 599). Forskningslitteratur om journalistrollen bekrefter at de profesjonelle rollene har endret seg fundamentalt (Bakker, 2014). Journalistikken har blitt mer teknisk, samtidig er journalistene nå blitt mer samlere, forhandlere og behandlere av informasjon enn produsenter av nyheter (Bakker, 2014). Men i boken *Journalistic Role Performance* poengterer Mellado, Hellmueller og Donsbach (2017) at journalistrollene blir konstruert gjennom historien, og kan bare forstås gjennom en historisk sammenheng (Mellado et.al., 2017, s.13). Journalistisk praksis slik den oppleves nå, har lite til felles med journalistikk som man kjenner den fra tidligere (Bakker, 2014).

Kulturer i det journalistiske arbeidslivet representerer ifølge Zelizer (1993) den kulturelle rikdommen som journalister seg imellom deler på. Dette kan sees på som «fellesskap som tjener for å tolke». Disse fellesskapene kan bli merkbare gjennom idealer og verdier, eller ved yrkespraksis (Mellado, Hellmueller, Weaver, 2015, s. 21). Flere forskere som Hanitzsch (2007) og Hellmueller (2014) har tidligere bekreftet at den journalistiske kulturen er komplisert. Den består av mer enn journalistiske idealer, og stadfester seg i tillegg på det *kognitive* planet, men kulturen med journalistiske idealer er også tilstede gjennom praksis (Mellado et al., 2017, s. 22).

En stor andel av forskningen på profesjonelle roller har de siste 50 årene analysert hvilke oppgaver og funksjoner journalistikken skal ha i samfunnet vårt. Det har vært lite forskning på hvordan man kan måle hvordan forskjellige profesjonelle journalistroller gjør seg synlige gjennom praksis (Mellado, 2015). I artikkelen *Professional Roles in News Content: Six dimensions of journalistic*

role performance presenterer forfatteren hvordan man kan måle rolleatferd i nyhetene gjennom seks dimensjoner i journalistrollen. Disse kan vise forbindelser mellom hva journalistikken burde være, og hva den viser seg å være i praksis (Mellado, 2015).

Forskning i Norge bekrefter at journalistrollen og journalistenes arbeidsforhold i Norge har endret seg (Grimsmo og Heen, 2013). Journalistikken har gjennomgått store endringer på grunn av digitalisering og økonomiske utfordringer, og dette utfordrer journalistrollen. (Olsen, 2018). Tidligere forskning på rolleoppfatninger blant videojournalister, konkluderte at ny teknologi påvirker journalistenes oppfatning av deres opprinnelige rolle som vaktbikkjer i samfunnet (Wallace, 2009, s. 699). I en masteroppgave om journalistens rolle og innføring av flermedialitet i NRK Hordaland og Bergens Tidende, viser Borgen (2007) at skillet mellom teknologi og journalistikk er i ferd med å viskes ut. Denne endringen vil påvirke både rolleoppfatningen, atferden og rolleforventningene til journalisten (Borgen, 2007).

Forskning viser at færre journalister har fast ansettelse, men jobber uavhengig (Bakker, 2014). En forskningsrapport fra Norsk Journalistlag og Arbeidsforskningsinstituttet finner at den teknologiske utviklingen i samfunnet, utviklingen i arbeidslivet, og omstruktureringen i media har betydd mye for journalistene (Grimsmo og Heen, 2013). Nye forskningsresultater fra prosjektet «Worlds of Journalism 2019» har bidratt med verdifull kunnskap på temaer som journalistikken og journalistrollen og med et globalt perspektiv (Hanitzsch, Hanusch, Ramaprasad, og de Beer, 2019). Journalister rundt om i verden har forskjellig syn på sin samfunnsrolle, særlig om man sammenligner den vestlige verden med globale sydligere strøk (Hanitzsch et al., 2019, s. 161). Roppen og Allern (2010) poengterer at å ha profesjonelle roller som idealer for journalistisk arbeid er viktig for det journalistiske yrket (Roppen og Allern, 2010, s. 238).

Journalistrollen påvirkes av maktforskyvninger i forholdet mellom kilder og publikum (Eide, 2009). Journalisthverdagen utfordres og påvirkes av mediekonvergens og flermedialitet (Frøyland, 2011). Den nye journalisthverdagen kjennetegnes ved sterkere vekst på effektivitet, kalkulerbarhet, forutsigbarhet og kontroll. Konkurransforholdene i dagens medieoffentlighet kan bidra til kvalitetsjournalistikk og den demokratiske rollen som journalistene har, men de trenger ikke gjøre det (Frøyland, 2011).

2.3.3 Rolleoppfatninger

Allerede på slutten av 1930-tallet beskrev L.C. Rosten (1937) den spenningen som eksisterte mellom idealene i yrkesrollen (Mellado, Hellmueller Weaver, 2017, s. 22). Denne spenningen var knytt-

et til idealer om hvor profesjonell en journalist skal være, og praktiske begrensninger knyttet til dette. Forskning på journalisters ideer om hvilke roller de burde spille i samfunnet går tilbake til Cohen (1963) sin beskrivelse av en deltakende presse sammenliknet med en nøytral presse (Mellado et al., 2017, s. 22). Johnstone, Slawski og Bowman (1976) fant at det var langt mer støtte blant journalister for tradisjonelle ideer som *rettferdighet* og å være *den nøytrale observatøren* i journalistrollen (Vos og Thomas, 2018, s. 1022; Mellado et al., 2017, s. 23).

Forskningen på rolleoppfatninger blant journalister har gjennom de siste 60 årene argumentert for at journalistenes rolleoppfatning påvirker rolleatferden deres (Shoemaker og Reese, 1996; Mellado, 2015, s. 597). Men senere forskning fra Tandoc, Hellmueller og Vos (2013); finner ingen, eller liten forbindelse mellom disse begrepene (Mellado, 2015, s. 597). Waisbord (2013) argumenterer for i boken *Reinventing Professionalism* at en yrkesgruppe utvikler visse oppfatninger til arbeidet og rollen de er i, og disse oppfatningene gir arbeidet deres mening (Mellado et al., 2017, s. 21).

Studier på journalistens rolleoppfatninger, fra *Worlds of Journalism* (2019) finner at journalister over store deler av verden deler ikke bare deler en felles forståelse av hvordan journalistikken skal tjene samfunnet, men at journalistene også deler felles identiteter som makter å motstå de endrede arbeidsforholdene i journalistyrket (Hanitzsch, Vos, Standaert, Hanusch, Hovden, Hermans, Ramaprasad, 2019, s. 195). Ifølge Eide (2017) bør de innstillingene og verdiene som pressen burde ha fra starten av, være normative verdier (Mellado et al., 2017:22). Pressen burde ifølge Kovach og Rosenstiel (2001) hatt normative verdier siden begynnelsen av studiene om profesjonelle innstillinger og roller blant journalistene (Mellado et al., 2017:22).

Grubenmann og Meckel (2017) undersøkte i artikkelen "*Journalists Professional Identity*" om journalistenes profesjonelle identitet fungerer som en ressurs mot usikkerhet på arbeidsplassen. De identifiserte to rolleoppfatninger, hvor den ene rolleoppfatningen var en trussel mot kvalitetsjournalistikken på internettet, mens den andre bidro til å forbedre nett-journalistikken (Grubenmann og Meckel, 2017). Waisbord (2013) presenterer i sin bok «*Reinventing Professionalism*» en modell som knytter den profesjonelle journalistiske identiteten til arbeidet istedenfor et uavhengig verdisystem. Tidligere forskning fra Cohen (2012) og Gollmitzer (2014) deler også dette synet (Sherwood og O'Donnell, 2016, s. 1035). Identiteten til den enkelte journalist kan være tettere forbundet med journalistisk arbeid (Sherwood og O'Donnell, 2016).

Journalistenes yrkesideal og deres rolleforståelse har ifølge Hovden (2010) fått mye oppmerksomhet gjennom journalistikkstudier (Roppen og Allern, 2010:238). Journalistens rolleoppfatning er en forhandling mellom ulike forventninger, der enkelte referansegrupper har større påvirkningskraft. Disse dominerer mer enn det andre grupper er i stand til å gjøre. Som et resultat av dette,

finner Hellmueller og Keel (2013) at journalistens profesjonelle rolle ikke bare nødvendigvis kan variere geografisk, men også mellom generasjoner i yrkesgruppen (Mellado et al., 2017:21).

Forskning fra Ottosen og Krumsvik (2008) viser at store teknologiske endringer, og endringer på eiersiden i medielandskapet påvirker vår rolleoppfatning av journalistene. (Ottosen og Krumsvik, 2008). Nyere forskning på rolleoppfatninger viser at forskjellene i hvordan journalistene og publikum ser på journalistrollen kan i føre til en nedgang i journalistisk kredibilitet, og bruken av tradisjonelle nyhetsmedier (Willnat og Weaver og Willhoit, 2019).

De profesjonelle oppfatningene vi har til journalistrollen bidrar ifølge Hanitzsch (2007) til å skape en identitet i journalistikken (Mellado et al., 2017:21). Den journalistiske identiteten dreier seg om en veletablert oppfatning av å være med i en profesjonell sosial gruppe med et samfunnsoppdrag, hvor selvstendigheten bidrar til å styre selvfølelsen (Olsen, 2018:77). Det har ikke vært forsket så mye på den profesjonelle identiteten hos den enkelte journalist i de nordiske landene (Ahva, Van Dalen, Hovden, Kolbeins, Löfgren Nilsson, Skovsgaard, & Väriveronen et al., 2017). Men Oltedal og Ytterstad (2012) finner spenninger i journalistrollen innenfor ulike rolleidealer, og innenfor hva det betyr å ta vare på kjerneverdiene i journalistyrket (Orgeret, 2012). En europeisk forskningsundersøkelse fra *Reuters Institute* indikerer at journalistikken i fremtiden vil være en vanskeligere jobb med mindre institusjonell støtte. (Picard, 2015, s. 5). Hovden (2014) finner en økende interesse for undersøkende journalistikk (Hovden, 2014, s. 657). Med forskningsdata fra *Worlds of Journalism*, viser Ahva et al. (2016) at nordiske journalister ser ut til å være tydelig forbundet med kjennetegnene for den politiske sammenhengen og mediesystemet de arbeider under (Ahva et al., 2017).

Nyere forskning på rolleoppfatninger i USA konkluderer at forskjellene mellom hvordan journalistene på den ene siden, og publikum på den andre siden ser på journalistrollen, kan føre til en nedgang i journalistisk kredibilitet, og bruken av tradisjonelle nyhetsmedier (Willnat et al., 2019).

I et studium på rolleoppfatninger av journalistrollen blant publikum og journalister i USA, mener publikum at journalistene skal la dem få uttrykke sine synspunkter, mens journalistenes oppfatning av deres tredje viktigste rolle var: *å tilby den informasjonen publikum trenger for å ta politiske beslutninger* (Vos og Thomas, 2018, s. 1021). Tandoc et al. (2019) argumenterer for at Twitter-meldinger fra journalister som er personlige ytringer, bør være identifisert av journalisten som publiserte disse ytringene og ikke anonyme (Tandoc, et al., 2019).

2.3.4 Journalistiske rolleforventninger

Martinussen (1984) beskriver *rolleforventninger* til en journalist som det omverdenen forventer av journalisten i sin yrkesrolle. Forventningene kan ta form av å være uformelle ved at de ikke er regelbundet, eller være formelle ved å være knyttet opp til gjeldende lovverk og regler (Mathiesen, 2010, s. 66-67). Flere studier på journalistrollen som Donsbach (2008) og Hanitzsch et al. (2011) viser at forventninger av både empiriske og regelbundne funksjoner som journalistikken har, er grunnlaget for rolleoppfatningen hos journalistene (Mellado et al., 2017, s. 21).

Journalistikkforskningen har prøvd å finne samsvar mellom journalisters rolleforventninger og atferd ved å se på ferdige journalistiske produkter (Tandoc et al., 2018). Rolleatferd og rolleforventninger er ikke så tett forbundet som tidligere antatt. Forskning fra Tandoc, Hellmueller og Vos (2013); og Mellado og Van Dalen (2014) har fant at ferdige nyhetsprodukter i en flermedial sammenheng består ofte av *flere lag* med bearbeiding fra forskjellige medarbeidere.

Rolleforventningene og praksisen til journalistene i denne sammenhengen ikke bare kan isoleres til en enkelt journalist (Tandoc et al., 2018, s. 861). Nordiske journalister er ifølge Ahva et al., (2017) tydelig forbundet med kjennetegnene for den politiske sammenhengen og mediasystemet de arbeider under.

Ulike rolleforventninger i arbeidet påførte journalistene uønsket press og stress, og usikkerhet på sin egen rolle (Hanssen, 2013). Forskning på rolleforventninger og arbeidsgivere i mediebransjen, finner at det meste som journalistene forventes å kunne mestre i sin flermediale rolle, er nå knyttet den digitale overgangen som mediene befinner deg i (Bakker, 2014).

2.3.5 Rolleatferd

Forskning på 70-tallet som for eksempel; (Gans, 1979; Sigal, 1973; og Tunstall, 1971) konkluderte med at reportere hadde en tendens til å utvikle like arbeidsrutiner, og derfor produserte de samme type nyheter (Ryfe, 2017:127). Nyheter ble best forklart som et resultat av press fra organisatoriske og økonomiske hold. Journalistene utvikler felles rutiner utfra dette presset, og rutinene fører til et lite varierende nyhetsinnhold (Ryfe, 2017:127). I den andre bølgen av journalistikkforskningen på 1980-og 90-tallet kom forskere (Jacobs, 1996 og Pedelty, 1995) til en annen konklusjon (Cottle, 2009). Journalister hadde en langt større bredde enn man tidligere hadde antatt til å tolke rutiner i møtet med presset de står overfor (Ryfe, 2017, s. 127).

Journalistikken har en rekke alvorlige økonomiske og symbolske utfordringer. David Ryfe (2017) reiser spørsmålet; om, og til hvilken grad, journalistene kan tilpasse sine rutiner, som et stort problem (Ryfe, 2017, s. 128). Rolleatferden er det direkte resultatet av rolleoppfatningen som journalisten har i arbeidet sitt (Ryfe i Mellado et al., 2017, s. 137).

De siste årene har en ny bølge av forskning på nyhetsproduksjon dukket opp for å ta opp problemer med forandring i nyhetsproduksjonen (Benson 2014; Usher, 2014). Forskerne så at de konfronterte den dominerende rollen som rutiner har i nyhetsproduksjonen, men de skiller seg ut fra tidligere studier ved at de benytter seg av praksisteorier fra blant annet Bourdieu (Ryfe, 2017, s. 128). Når nyere forskning anvender ideen om rutiner som praksis, ser man hvordan *det vanlige* i nyhetsproduksjonen kan springe ut fra avhengigheten og konflikten. (Ryfe, 2017, s. 128). Journalistens rolleatferd er et felles resultat av redaksjonelle avgjørelser og rapporterings-måter. Rolleforventning og rolleatferd er for Mellado et al. (2017) to sider av samme sak (2017, s. 135). Ved å se rolleatferden fra et handlingsperspektiv, finner handlingen som er rolleatferden, sin bekreftelse i rolleoppfatningen (Mellado et al., 2017:135).

For Hanitzsch og Vos (2017) er det viktig å skille mellom den fortellende delen av rolleatferden, og den praktiserte delen av rolleatferden er innenfor spesifikke sammenhenger (Tandoc et al., 2018, s. 860). Journalister prøver ofte å tilpasse beskrivelsen av arbeidet sitt til det de gjør i virkeligheten, men dette er ikke alltid vellykket (Tandoc et al., 2018:860). Journalisters utøvde roller ble av Tandoc, Hellmueller, og Vos, (2013) bekreftet å være mer forutsigbare ved oppfattede rutinepåvirkninger, enn ved personlige rolleoppfatninger (Tandoc et al., 2018, s. 860).

Det neste kapittelet vil ta opp oppgavens metode og forskningsdesign.

KAPITTEL 3. Metode

Dette kapitlet vil ta for seg prosessen rundt det metodiske arbeidet og egne refleksjoner rundt forskningsprosjektet.

3.1 Forskningsmetode og design

Dette forskningsprosjektet søker å få innsikt i informantenes opplevelser, tanker og oppfatninger av sin arbeidssituasjon, og få dem til å fortelle åpent og detaljert om sine opplevelser av journalistrollen. Jeg valgte kvalitative metoder for å samle inn og analysere forskningsdataene. Med valget av min forskningsmetodikk ønsker jeg å forstå hvordan journalistrollen endrer seg. Gjennom dybdeintervjuer og feltobservasjon, vil denne oppgaven bedre kunne svare på hva som utfordrer rollen til flermediale journalister på distriktskontoret til NRK Sørlandet.

3.2 Metodiske utfordringer

Jeg vil nå diskutere de utfordringene jeg stod overfor da jeg skulle belyse problemstillingene og utføre undersøkelsen. Intervjuguiden (Vedlegg: E, s. 121) gikk utfra følgende forskningsspørsmål:

RQ 1. Hvilke utfordringer møter rollen til flermediale nyhetsjournalister i NRK?

RQ 2. Hvordan oppfatter den flermediale journalisten å arbeide i et enmanns-team?

RQ 3. Hvordan har rollen til den flermediale journalisten endret seg siden innføringen av digitaliseringen i NRK?

RQ 4. Hvordan ønsker de flermediale journalistene at arbeidsdagen og arbeidssituasjonen deres skal være?

Forskningsspørsmålene utforsker de tre viktige nøkkelbegrepene i journalistrollen; rolleoppfatninger, rolleforventninger og rolleatferd. Gjennom kvalitative intervjuer av journalistene på arbeidsplassen og gjennom feltobservasjon av journalistene i arbeidet, har informantene bidratt med verdifulle data om deres oppfatninger og opplevelser i journalistrollen som gir et godt grunnlag for analyse og svar på forskningsspørsmålene.

Innhenting av forskningsdata skulle bruke kvalitative intervjuer for å besvare forskningsspørsmålene (*RQ.1*); (*RQ.2*); (*RQ.4*). Observasjon av informantene skulle besvare forskningsspørsmål nummer tre (*RQ.3*). Jeg så etterhvert at det kunne bli vanskelig å besvare dette spørsmålet kun

gjennom observasjon, så jeg stilte forskningsspørsmål tre (RQ.3) til flere av de aktuelle informantene gjennom intervjurunden.

Jeg ser at forskningsspørsmålene mine ikke dekker så bredt som de burde. Jeg skulle ønske jeg kunne gitt et bedre svar på det andre målet med oppgaven: *å undersøke hvordan den pågående endringen i journalistrollen påvirker det redaksjonelle arbeidet.*

3.2.1. Tilgang til informantene og informasjon

Utgangspunktet mitt var et godt utvalg med informanter, men det tok mer tid enn jeg beregnet å få bekreftet hvem som ville stille opp til forpliktende intervjuer. Jeg måtte være fleksibel og løsningsorientert både med hensyn til tid og sted. Jeg skulle gjerne hatt mer observasjonsdata, men jeg opplever ikke dataene som mangelfulle. Jeg velger å ikke argumentere for funn som jeg ikke kan stå for.

Journalistene var både imøtekommende og hyggelige, og viste meg stor åpenhet og tillit. Jeg fikk tilgang til nok informanter, som samtykket skriftlig til intervju og observasjon. En av de flermediale informantene «Roger», har tidligere erfaring som flermedial journalist for NRK Sørlandet, men nå jobber blant annet som videojournalist for Dagsrevyen. Jeg hadde stor nytte hans opplevelser i journalistrollen. Hans bidrag om journalistrollen i endring vil ikke brukes i kapittel 6, da kapittelet tar for seg journalistrollen i endring på NRK Sørlandet, for å avgrense tydelig.

Jeg brukte mye tid på litteratursøk, og opplever at jeg hadde nok litteratur for litteraturgjennomgangen. Men ikke all litteraturen jeg hadde passet like godt til empirien. Jeg fant lite norsk litteratur av nyere dato på journalistrollen og flermedial journalistikk i endring på distriktskontoret. Det har påvirket prosjektet. Hadde jeg funnet mer litteratur om den flermediale journalisten og fjernsynsproduksjon ville jeg ha brukt den.

3.2.2. utfordringer med å observere journalistene i felt og i redaksjonen

Kvalitative intervjuer og feltobservasjon som metode er arbeidskrevende, og krever et godt planlagt system for å samle inn disse dataene (Østbye, Helland, Knapskog, Larsen, 2013, s. 132-133). Feltobservasjon kan også føre til problemer i forskningen (Puijk, 1990:28). Ofte er forskeren som observatør uproblematisk for de fleste som blir observert eller intervjuet, men ikke alltid (Østbye, 2013, s. 131). Deltakerne har selv liten kontroll over den informasjonen som forskeren får om dem. Dette fører til at felt-observasjonen kan både være et problem og en fordel (Østbye et al., 2013, s. 131).

En utfordring i forbindelse med observasjonen kom overraskende gjennom et lukket møte i redaksjonen. En av deltakerne som ikke var informant, reagerte på at jeg noterte mens han snakket. Jeg erfarte da forskjellen på formell og uformell adgang i et nytt miljø (Østbye et al., 2013, s. 121). Jeg hadde formell tillatelse til å være tilstede av ledelsen i redaksjonen. I forbindelse med reaksjonen på min tilstedeværelse på det lukkede møtet valgte jeg å forklare kort under møtet om mitt oppdrag. Jeg poengterte at journalisten som følte seg observert, ikke var relevant i forskningsprosjektet. Videre forklarte jeg for journalisten at uttalelsene til denne ikke ble notert ned, bare egne notater fra det jeg skulle observere. I etterkant av møtet kontaktet jeg personen der jeg forklarte mitt oppdrag, og misforståelsen ble ordnet opp i. Som feltobservatør var dette en uventet opplevelse, men ifølge metodelitteraturen, kan liknende situasjoner oppstå i forskningssammenhenger der feltobservasjon benyttes som metode (Østbye et al., 2013, s. 131; 271).

Tiden var en annen utfordring. Jeg var helt avhengig av at journalistene hadde anledning til å la meg følge dem i arbeidet utenfor redaksjonen. Siden informantene ikke kjente meg, tok det tid å bygge relasjoner. Det var viktig for meg at observasjonen begynte når informantene var klare for dette. Min løsning på denne utfordringen ble å gi informantene nok tid. Etterhvert som informantene ble mer kjent med meg og prosjektet, ble det lettere å gjøre avtaler. Det var verdt innsatsen å bruke tid på å bygge relasjoner. Jeg erfarte at både tid, samarbeid og kommunikasjon var nøkkelfaktorer for å få gjennomført datainnsamlingen på en tilfredsstillende måte.

3.3 Forskningsdesign og fremgangsmåter

Målet med forskningsmetoden var å få gode beskrivelser fra journalistenes arbeidsliv om deres oppfatninger, forventninger, og journalistisk praksis. Informantene sine opplevelser i journalistrollen er i sentrum, derfor fant jeg det mest hensiktsmessig å benytte kvalitative metoder alene. Kvalitative metoder har blant annet egenskapen som tillater forskeren å gå mer i dybden med det empiriske materialet. Kvalitative intervjuer og feltobservasjon er viktige og nyttige metoder for å innhente og analysere data som er forbundet med de oppfatningene en informant har om et gitt tema. Det har dessuten vært vanlig fra tidligere forskning å kombinere disse to kvalitative metodene (Østbye et al., 2013, s. 101).

For denne oppgaven var kvalitative intervjuer støttet opp med feltobservasjon best egnet til å besvare mine problemstillinger. Kvalitative intervjuer brukes her fordi de blir vanligvis brukt til å analysere en hendelse, fenomen eller sammenheng. I tillegg kan en kombinasjon av metoder øke validiteten i forskningen gjennom *triangulering*. Dette vil jeg komme tilbake til senere i punkt 3.5

om forskningens metodiske kvalitet. Fokuset i denne oppgaven er på informanten sine oppfatninger og opplevelser i rollen som flermedial journalist i og utenfor redaksjonen.

Det var flere andre alternativer til den metoden jeg valgte. Jeg kunne for eksempel ha gått for en blandet forskningsmetode, ved å kombinere kvantitativ med kvalitativ forskning. Jeg ble både anbefalt og frarådet dette, og endte opp med å gjøre en kvalitativ forskningsmetode. Jeg liker å møte mennesker, og det argumenterte for mitt syn for kvalitative metoder. Jeg så at annen forskning på journalistrollen benyttet seg av blandet metode, så det er et alternativ her også. Det kunne bli vanskeligere å kombinere funnene gjennom å bruke en blandet metode, enn om man holdt seg til en av de to.

Kvalitative intervjuer kan ifølge Østbye et al. (2013) ha en rekke fordeler dersom de rette forutsetningene er til stede. For dette prosjektet betyr det blant annet for det ene; å få tilgang til informasjon som det ellers ville være vanskelig å få tilgang til. For det andre gjelder det å få kartlagt sosiale relasjoner og prosesser på forskningsobjektet. For det tredje kan man få bekreftelser eller avkreftelser på informasjon, samt kommentarer fra andre kilder. Det siste poenget jeg vil trekke frem som er relevant her er muligheten til å teste ut egne forståelses-måter underveis i intervjuet (Østbye, et al., 2013, s. 103).

En blandet forskningsmetodikk er gjennomførbart, men det er vanskeligere å kombinere et slikt forskningsdesign gjennom konklusjon av datafunn ved blanding av metoder (Østbye et al., 2013). På dette grunnlaget var det hensiktsmessig å kun velge å bruke kvalitativ forskningsmetode.

Jeg trengte å få samlet inn muntlige data gjennom intervjuer fra informantene, men også observasjonsdata fra deres journalistiske praksis. For de to første forskningsspørsmålene, og det siste trengte jeg å benytte meg av kvalitative intervjuer. Fra intervjuene trengte jeg mest mulig detaljerte beskrivelser fra informanten om forståelsen av spørsmålene fra intervju-guiden (Vedlegg: E, s. 121). For det tredje forskningsspørsmålet skulle jeg samle inn data gjennom feltobservasjon. For observasjonsmetoden trenger jeg data og kunnskap om redaksjonen.

For de kvalitative intervjuene ble dataene samlet inn gjennom notater underveis i intervjuet og gjennom digitale opptak på lydopptaker. For observasjon som metode, ble dataene samlet inn gjennom tilstedeværelse på arbeidsplassen ved hjelp av feltnotater, samtaler med journalistene under observasjonen og vaktplaner.

De kvalitative intervjuene med informantene og ledelsen er min hovedmetode. De sentrale spørsmålene i prosjektet søker etter svar fra informantenes egne opplevelser og oppfatninger, og med det var det viktig at intervjueren hadde god kompetanse innen kommunikasjon. Kunnskap om temaet er ofte avgjørende for å sikre gode data fra dybdeintervjuer (Kvale og Brinkmann, 2009). Før jeg begynte med gjennomføringen av intervjuene hadde jeg utarbeidet en semi-strukturert intervjuguide (Vedlegg: E, s. 121) med forskningsspørsmål og intervju spørsmål. Temaene og spørsmålene i intervjuguiden ble tilpasset ved behov avhengig av informantens stilling og erfaring. De flermediale journalistene fikk invitasjon til deltagelse i prosjektet, (Vedlegg: C, s. 116) etter at prosjektet var godkjent av Norsk Senter for Forskningsdata (NSD). For å få ta lydopptak under intervjuene, var jeg også avhengig av å få tillatelse av NSD til å oppbevare de digitale lydopptakene med personlig informasjon av informantene av hensyn til personvern. Jeg sendte inn søknad (Vedlegg: E, s. 121), og la ved intervjuguider; (Vedlegg: F, s. 123) for denne oppgaven; og fikk deretter tillatelse (Vedlegg: B1, s. 113) til å sette i gang mot at journalistene ga sitt skriftlige samtykke til å delta. Intervjuguider, og tillatelsen fra NSD er vedlagt bakerst i oppgaven som (Vedlegg: B1, s. 113; B2, s. 115).

Rekrutteringen begynte med brev til ansvarlig redaktør Morten Rød hos NRK Sørlandet der jeg informerte om prosjektet og mine behov angående informanter. Vi hadde et møte, der jeg fikk en liste over aktuelle journalister jeg kunne kontakte som hadde lang erfaring som videojournalister. Etter dette kontaktet jeg de aktuelle informantene på e-post med prosjektbeskrivelse og samtykkeerklæring (Vedlegg: C, s. 116) som de måtte signere skriftlig for å delta i prosjektet. Etter en stund fikk jeg kontakt, og kunne starte med intervjurunden. Intervjuene ble i gjennomført i februar og mars i 2019. Informantene er hovedsakelig rekruttert fra redaksjonen til NRK Sørlandet i Kristiansand.

Før feltobservasjon av informantene, hadde de gitt sitt samtykke til dette skriftlig. Etter avtale om feltobservasjon i arbeidet ble observasjonsdata om informantene samlet inn gjennom arbeidsreiser, og tilstedeværelse i redaksjonen. Jeg fikk tilgang til vaktplaner og dagsplaner som og ga meg nyttig dokumentasjon over arbeidet i redaksjonen. Jeg hadde fri tilgang til redaksjonsmøter, og fikk tillatelse til å delta på lukkede møter som var relevante for datainnsamlingen.

3.3.1 Det kvalitative intervjuet

Som tidligere journalist har jeg kompetanse på intervjuteknikk, noe som jeg mener bidro til bedre svar fra informantene mine (Kvale og Brinkmann, 2009). Før hvert intervju begynte, informerte jeg informantene om forskningsprosjektet, personvernet, min taushetsplikt, og deres rettigheter til å

trekke seg fra intervjuet. Alle informantene ble garantert full anonymitet for å beskytte dem og deres informasjon til prosjektet. Alle informantene signerte den utdelte samtykkeerklæringen om deltakelse i prosjektet. Kun de som gav personlig skriftlig samtykke til å delta ble involvert i prosjektet.

Jeg var forsiktig i innsamlingen av data med informantene, og tok alle forholdsregler. Hensynet til personvern kom først. Alle digitale personlige opplysninger er slettet, etter avtale med NSD, Norsk Senter for Datasikkerhet. I etterkant av intervjuene fikk informantene anledning til å stille spørsmål til prosjektet, og vi hadde en kort oppsummering av det som hadde blitt sagt. Siden intervjuene ble tatt opp på opptaker, ble dette avklart og godkjent på forhånd av informantene.

Bruk av digital lydopptaker lettet innsamlingen av data, og transkriberingen av data i etterarbeidet. Jeg kunne fokusere på informanten, og intervjuene ble mer effektive. En annen fordel med bruken av digital opptaker var at jeg hadde dokumentasjon på svarene fra informantene. Ved spørsmål fra informantene i etterkant, var det lettere å foreta sitatsjekk.

Jeg stilte åpne spørsmål, med oppfølgingsspørsmål der det var nødvendig. Jeg benyttet kun lukkede spørsmål for å få bekreftet svarene jeg fikk. Det er journalistens atferd, spørsmålene som stilles, og evnen til å bygge tillit som bestemmer utfallet av et intervju. Intervjueren er verktøyet som får innhente informasjonen fra journalistens verden (Kvale og Brinkmann, 2009). Jeg brukte mye tid i forkant på å forberede meg til disse intervjuene. Intervjutiden var begrenset, og derfor var det viktig å holde oss innenfor tidsrammen.

Utgangspunktet for de kvalitative intervjuene, var å bruke en semi-strukturert intervjuguide hvor temaene for intervjuene er definerte i forkant av intervjuene (Østbye, et al., 2013. s. 105). Den ble tilpasset den enkelte journalist, og inneholdt tilleggsspørsmål der dette var hensiktsmessig å bruke (Vedlegg: E, s. 121). Under intervjuene ble det lagt vekt på å la informanten få snakke ut. Intervjuguiden (Vedlegg: E, s. 121) delte forskningsspørsmålene inn i flere konkrete spørsmål om journalistrollen.

Intervjuene ble gjennomført i et lukket atskilt rom, eller i et stille miljø. Det ble lagt til rette for en god atmosfære hvor informantene kunne få slappe av, og få snakke fritt. Intervjuene ble organisert slik at de krevende spørsmålene kom til slutt intervjuet.

3.3.2 Feltobservasjon som støttende metode

Observasjon som metode skulle sammen med kvalitative intervjuer besvare forskningsspørsmål tre (RQ3), om hvordan informantene opplevde at journalistrollen hadde endret seg over tid. Alle informantene samtykket til observasjon i arbeidet. Jeg ønsket å bygge et tillitsforhold til journalisten før observasjonen begynte, så dataene mine ble så korrekte og upåvirket som mulig. Feltobservasjon av informantene begynte etter intervjuene var gjennomført.

Feltobservasjon som metode er et viktig for å kunne besvare forskningsspørsmål (RQ.3) om hvordan journalistrollen endrer seg på distriktskontoret. Ved å både intervju og observere får forskeren lettere tak i data som kalles «taus kunnskap» (Østbye et al., 2012, s. 126-127). Denne er en bevissthet informantene bærer med seg uten å tenke over det som påvirker deres forståelse, og lettere kommer til uttrykk gjennom handling. Observasjon i felt og redaksjonen gir muligheten til å se hvordan samarbeidet mellom journalistene på de ulike plattformene i redaksjonen fungerer i praksis (Østbye et al., 2012, s. 126-127). Informantene ble observert i redaksjonen på morgen og fellesmøter, og ute i felt. Noen av informantene ble også observert under redigeringsprosessen, men ikke alle var komfortable med dette. I de tilfellene informantene ønsket å arbeide alene, valgte jeg å trekke meg tilbake for ikke å forstyrre produksjonsprosessen, og ivareta tilliten og relasjonen til journalisten. Observasjonsprosessen hos NRK Sørlandet gikk over en periode på to måneder fra februar til april 2019.

Min rolle under feltobservasjonen var som observatør på stedet. Jeg gikk rundt med notatblokk for å dokumentere mine observasjoner. Da jeg ikke har arbeidet for NRK Sørlandet tidligere, er jeg sikker på at jeg ble oppfattet som forsker og observatør. Jeg ble i et tilfelle ble spurt om å hjelpe til med å bære utstyret for et nyhets-team. Min observatør-rolle var som ikke-deltakende observatør, men jeg bidro litt da de spurte om hjelp. Jeg tror ikke dette påvirket oppfatningen av min rolle på observasjonsstedet. Feltobservasjonen av informantene i journalistrollen, gav meg verdifulle data. En del av disse bekreftet svar fra intervjuene, og gav ny informasjon om den flermediale journalist-rollen i endring. Reportasjereisene gav informantene og meg mer tid til samtale om temaer fra forskningsintervjuet, samt opplevelser i medieproduksjonen.

3.3.3. Utvelgelse, intervjuing og praktisk gjennomføring

Jeg ønsket å finne flermediale journalister med over ti års erfaring fra videojournalistyrket, og som fortsatt fungerte i videojournalistrollen. Jeg så fort at det ville bli utfordrende å nå målet på ti informanter fra NRK Sørlandet, fordi ingen av de flermediale journalistene på NRKs distriktskontorer fungerer kun som videojournalister lenger. Så jeg gikk inn for å utvide utvalget av informanter fra

en annen NRK-redaksjon i tillegg. Jakten på informanter begynte gjennom kontakt med redaksjonsledelsen på distriktskontoret om mulige kandidater. Etterhvert som jeg tilbrakte tid i redaksjonen og flere stilte opp, fikk jeg kontakt med flere journalister som sa seg villige til å delta i forskningen. Denne veien for å innhente informanter på, ga meg muligheten til å få et tilfredsstillende utvalg av informanter som kunne sikre et tilfredsstillende grunnlag av data i forskningen.

Jeg intervjuet åtte flermediale journalister, og to representanter fra ledelsen i NRK. Jeg intervjuet Heidi Pleym, som er distriktsredaktør for NRK region Sør, og Gunnar Grønlund som er opplæringsansvarlig for NRK Kompetanse i Oslo. Jeg ønsket også å intervju TV-produsenter i redaksjonen, men det lot seg ikke gjennomføre på grunn av tilgjengelighet og turnus. Jeg hadde uformelle samtaler med enkelte, men disse var uten skriftlig samtykke, og ble ikke brukt i forskningen. Vakt-sjefene i redaksjonen ble etterhvert ikke vurdert for intervjuer, da disse enten manglet bakgrunn som videojournalister, eller at de ikke ønsket å delta.

Informantene skulle først og fremst være erfarne flermediale journalister som tidligere har jobbet som videojournalister. Informantene er valgt ut ifra kriterier om at de skulle ha lengre erfaring som videojournalister, og jobbe med videojournalistikk nå for NRK Sørlandet. Da jeg ikke fikk nok erfarne videojournalister, valgte jeg å bruke en liten gruppe yngre flermediale videojournalister under dette studiet. De yngre flermediale journalistene jobber annerledes enn de erfarne flermediale journalistene. Ved å bruke dem kan jeg lettere vise til hvordan journalistrollen er i ferd med å endre seg gjennom aldersskillet i nyhetsredaksjonen. I utvalget mitt, var tre av informantene ikke erfarne videojournalister, men flermediale journalister med en del til noen års erfaring. Jeg tar hensyn til disse variasjonene i analysen, da ikke alle informantene har like relevant bakgrunn for å besvare alle forskningsspørsmålene.

Fordi prosessen med å finne informanter med erfaring fra videojournalistikk var vanskeligere enn beregnet, er det derfor et noe bredere utvalg av informanter som ikke bare har bakgrunn som videojournalister. Kriteriene ble så utvidet til å også gjelde flermediale journalister med fjernsynserfaring. Jeg velger å omtale informantene i denne oppgaven (Vedlegg: A, s. 112) som flermediale journalister, istedenfor multi-journalister, fordi de jobber på to eller flere plattformer. Fem av journalistene jeg var i kontakt med i denne studien, har høyere utdanning, og over 20 års erfaring med lang bakgrunn fra fjernsynsproduksjon. I dag jobber alle journalistene i en flermedial turnus, og kan levere innhold til alle plattformene NRK produserer for. Men ikke alle informantene leverer saker til alle plattformene.

«Lars» er en av de yngre flermediale journalistene, og jobber for Dagsrevyen i Oslo. Han produserer til alle plattformer, og fungerer både som videojournalist og som TV-reporter i nyhets-team. Han ble valgt inn som informant da han som med sin erfaring som ung flermedial journalist vil bidra med gode data om å være i den flermediale journalistrollen for en riksdekkende nyhets-redaksjon.

Fire av åtte informanter er flermediale journalister med lang erfaring som videojournalister. To av åtte informanter er yngre flermediale videojournalister uten lang erfaring, men allikevel gode informanter som flermediale journalister som jobber med fjernsyn. De to siste flermediale journalistene jobber med fjernsyn, men har ikke erfaring som videojournalister. De ble med fordi de er et viktig bidrag for å belyse situasjonen for den flermediale journalistrollen hos NRK Sørlandet.

Journalistene har fått fiktive navn, ingen av disse skal kunne gjenkjennes i forskningsprosjektet.

3.4 Forskningsprosjektets metodiske kvalitet

Fokuset mitt var å gjøre et gjennomførbart prosjekt innenfor de tidsrammene jeg hadde, og ville ikke at prosjektet skulle bli for bredt. Jeg ønsket at prosjektet skulle være fokusert og begrenset fra starten. I vurderingen av den metodiske kvaliteten av et forskningsprosjekt, er det tre aspekter som er naturlig å diskutere, validitet, reliabilitet, og generalisering (Østbye et al., 2013:124). Validitet og pålitelighet er ifølge Bryman (2016) viktige kriterier for å etablere og ivareta kvaliteten i kvalitativ forskning. Men kvalitative forskere er ikke enige om hvor relevante disse kriteriene er for kvalitativ forskning. (Bryman, 2016:383).

Generalisering av hvordan journalistrollen endrer seg i prosjektet, diskuterer i hvilken grad analysens funn kan gjøres allmenngyldige. *Validiteten* i prosjektet omfatter hvordan forskeren forholder seg til det en tror, eller ønsker å forholde seg til. Det siste aspektet *reliabilitet* handler om i hvilken grad behandlingen av data er nøyaktig og til å stole på. For å kunne generalisere utfra funnene i analysen kreves det stor grad av validitet og reliabilitet (Østbye et al., 2013, s. 124). Derfor vil jeg i denne oppgaven ta hensyn til dette.

Validiteten i et prosjekt kan styrkes gjennom å kompensere for metodiske svakheter ved å kombinere forskjellige teoretiske og metodiske tilnærminger. Dette beskrives i litteraturen som *triangulering* (Østbye et al., 2013, s. 124). For dette prosjektet betyr det at jeg ser ulike sosiale fenomener fra ulike synsvinkler og synspunkter. Jeg søker her å benytte meg av *metodisk triangulering*, hvor forskeren velger å kompensere for svakheter ved en metode ved å benytte en annen metodisk

tilnærming (Østbye et al., 2013, s. 124). Det er uansett en begrenset mengde i datamaterialet fra feltobservasjonen som kan kompensere for mangler i intervjudataene. Så triangulering i dette prosjektet kan ikke brukes for å besvare alle forskningsspørsmål, og tas det hensyn til i analysen. Dette gjelder spesielt for forskningsspørsmål tre (RQ.3), der en del av journalistene i tillegg har blitt spurt om hvordan de opplever at journalist-rollen endrer seg, og jeg kan benytte meg av tilleggsdata for å styrke observasjonsdata der det lar seg gjøre.

En styrke ved forskningen på informantene, er at jeg opplevde intervjuene som en fortrolige og åpne samtaler. Informantene delte detaljer som var reelle for dem, og ikke bare beretninger om hendelser jeg ville skulle fremstå på en viss måte. Jeg oppfattet det som at informantene forsto spørsmålene jeg stilte, og at de fikk nok tid til å svare på spørsmålene. Gode svar, er ikke noen garanti direkte for at alle dataene er like gyldige, men forutsetningen var til stede for gode intervjuer med oppriktige svar. Informantene virket fornøyde med gjennomføringen, og glade for anledningen til å bidra i prosjektet.

Når det gjelder svakheter ved dataenes validitet, fikk jeg ikke bare erfarne journalister i utvalget av informanter. Den flermediale journalistikken på setter journalistene i turnus for flere av nyhetsdeskene. Ingen av informantene får bare jobbe for bare fjernsynsnyhetene. Dette tas hensyn til i analysen, og utformingen av forskningsspørsmålene. For å øke dataenes gyldighet er målgruppen av informantene i prosjektet korrigert til å gjelde flermediale journalister som har jobbet med videojournalistikk, og jobber som fortsatt jobber med fjernsynsjournalistikk.

Jeg hadde som mål gjennom planleggingen av dette prosjektet, at gjennomføringen av det skulle være etterprøvbart. Det er viktig å legge til rette for at en måler, det en ønsker å måle (Østbye et al., 2013, s. 26). Men kvalitativ forskning begrenser denne muligheten, da mange kriterier skal innfris for å oppnå like resultater ved gjentakelser av et kvalitativt forskningsprosjekt (Østbye et al., 2013).

I kodingen og analysen benyttet jeg data-analyseverktøyet NVIVO i tillegg til manuell koding. Dataprogrammet kan være en hjelp i analysen til å finne forbindelser og sammenhenger i det empiriske materialet. Men ifølge Østbye et al. (2013) kan det være en fare å støtte seg på et dataprogram, fordi empiriske data kan lettere bli fragmentert, og tatt ut av sammenheng (Østbye et al., 2013). Det ønsker jeg å forhindre, og er bevisst på at kan oppstå, dersom man ikke har en bevissthet rundt denne utfordringen i analysen av datamaterialet. Jeg mener at det datamaterialet jeg fikk, og behandlingen av det gjennom manuell koding og data-analyseverktøyet NVIVO bidro til å utnytte mye av potensialet i de innsamlede dataene gjennom intervjuer og observasjon.

Dataene er relevante i en viss tid. Journalistenes opplevelser i tidsrommet for denne undersøkelsen er uansett viktige for å gi et beskrivende bilde av journalistrollen i endring på deres arbeidsplass. De fleste informantene har jobbet lenge som flermediale videojournalister. Det er viktig at feltdataene behandles på en riktig måte, og ikke farges av mine oppfatninger og meninger. Intervjudataene fra en undersøkelse blir ikke automatisk mer valide gjennom *triangulering av data*. Sammen med feltobservasjon kan intervjudata åpne opp for *taus kunnskap*; som er en praktisk bevissthet hos informantene som spores gjennom deres handlinger i arbeidet. *Triangulering* kan bidra til å finne ut hvilke slutninger av dataene som er gyldige (Østbye et al., 2013, s. 126). Forskeren kan gjennom dette forebygge offisielle versjoner av informasjon fra intervjuet når gyldigheten bekreftes gjennom praksis.

3.5 Den analytiske tilnærmingen

Som tidligere nevnt, så legger dette studiet legger opp til en tolkende epistemologi støttet av forskningsdata fra intervjuer og observasjon som støttende metode. Dette delkapittelet ser på hvor-dan kunnskapen og dataene bearbeides gjennom den kvalitative analysen for å bedre forstå dataene fra informantene.

Kvalitativ forskning brukes her fordi tolkende epistemologi eller kunnskap, forstår de meningene som informantene har (Bryman, 2016, s. 33).

Jeg ønsker med den analytiske tilnærmingen å forstå informantene og den informasjonen de gir. Data samlet inn fra de kvalitative intervjuene kan få økt validitet dersom dataene fra observasjonen samsvarer med intervjudataene. Feltobservasjon gav muligheten til å sette intervjudataene inn i en praktisk kontekst, og se etter avvik og samsvar i disse.

Forskningsmetodikken i denne oppgaven gir data som blir målbare gjennom kvalitativ forskning. Her brukes analytisk induktiv metode som genererer teori ut fra de innsamlede forskningsdataene. Analytisk induksjon forklares som en tilnærming til analysen av data hvor forskeren leter etter universelle forklaringer på fenomener i datamaterialet helt til ingen avvikende eller negative forklaringer som avkrefter forskningshypotesen er tilstede (Bryman, 2016, s. 571).

Jeg vil følge trinnene i prosessen for kvalitativ forskning for å analysere og tolke mine data (Bryman, 2016). Jeg begynte med å utvikle generelle forskningsspørsmål til intervjuguiden, og valgte så relevante steder og informanter. Dataene ble samlet inn gjennom kvalitative intervjuer og observa-

sjon, som så ble kodet manuelt. I det neste punktet vil jeg ta for meg Brymans anbefalte trinn for tematisk analyse i kvalitativ forskning (Bryman, 2016, s. 587-589).

I data analysen kodet jeg dataene dobbelt. Jeg mener at dataanalysen ble kvalitetssikret gjennom at dataene først ble kodet manuelt, før jeg kodet intervjuene gjennom analyseprogrammet NVIVO.

3.5.1 Tematisk analyse

Etter kodingen av forskningsdataene gikk arbeidet over til den mer konseptuelle og teoretiske fasen. Dette kan lede meg til et smalere omfang som forskningsspørsmålene vil dekke, og som igjen kan lede til ny innsamling av data. Eventuelle nye data vil bli tolket, og igjen bygge på det eksisterende konseptuelle og eksisterende medieteori-grunnlaget. For data analysen, vil jeg bruke *tematisk analyse* for analysing av det empiriske materialet som er data fra observasjonen av informantene og intervjuer. I denne prosessen analyseres kvalitative data tematisk, og er en av de vanligste tilnærmingene i kvalitativ dataanalyse (Bryman, 2016, s. 584). Et *tema* i denne sammenhengen er for det ene, en kategori som er identifisert av forskeren gjennom hans eller hennes data; for det annet, et tema som forholder seg ofte til forskningsspørsmålene i forskningen; for det tredje; det bygger på koder som er identifisert i intervju og forskningsmaterialet; og til slutt,

(...) de gir forskeren en grunnleggende teoretisk forståelse av at dataene kan bidra teoretisk til litteraturen og fokuset på forskningen (Bryman, 2016:584).

Den analytiske prosessen begynte med at de transkriberte dataene først ble gjennomlest før de ble kodet. Jeg gikk utfra de temaene som intervjuguiden tar opp, og brukte disse som overhengende temaer. Så kodet jeg datamaterialet for å se etter forbindelser i det innsamlede empiriske materialet. Deretter søkte jeg å redusere antall koder, ved å gruppere dem inn i temaer. De overhengende kodene og temaene ble vurdert og gruppert, og samlet i færre grupper av temaer. Det neste skrittet var å navngi temaene og undertemaene om disse finnes. Videre så jeg som forsker etter forbindelser og sammenhenger mellom konseptene, og hvordan disse eventuelt varierte i egenskaper blant informantene som er intervjuet. Neste skritt var å knytte temaene til forskningsspørsmålene, litteraturen og det teoretiske rammeverket. Temaene ble til slutt testet og balansert så de samsvarer med litteraturen og argumenterer for hvorfor disse er viktige og spesielle. Her skal det også komme frem hvordan temaene ble til i forhold til kodingen av dataene (Bryman, 2016, s. 587-589).

Etter manuell koding ble intervjuene importert og analysert i dataprogrammet NVIVO som finner sammenhenger og forbindelser i dataene. Det er et dataverktøy som refererer til en prosess som analyserer kvalitative data tematisk. Koder fra intervjuteksten som er identifisert av forskeren blir lagt

inn i programmet, og registreres som noder. Dataene blir så organisert i et system som er nyttig for forskeren. Å bruke et dataprogram i tillegg til den manuelle kodingen og analysen har så langt vært en støtte i forskningen. Når dataene er ferdigutviklet, og forskningsspørsmålene er tilfredsstillende tolket, er det siste skrittet å beskrive mine funn, oppsummere og konkludere prosjektet (Bryman, 2016, s. 379).

3.6 Metodekritikk

Formålet med denne masteroppgaven «Journalistrollen i endring på distriktskontoret» er som tidligere beskrevet i kapittel 1.1: «Å utforske den flermediale journalistrollen hos Norsk Rikskringkasting (NRK), og undersøke hvordan den pågående endringen i journalistrollen påvirker det redaksjonelle arbeidet. Jeg endret metoden underveis så validiteten på oppgaven skulle styrkes. Det tredje forskningsspørsmålet (RQ.3): «*Hvordan har rollen til den flermediale journalisten endret seg etter innføringen av digitaliseringen i NRK?*» var opprinnelig basert på observasjon av det redaksjonelle miljøet. Da jeg så at observasjon ikke ville besvare dette godt nok, endret jeg metoden til å inkludere sitater fra informantene. Jeg bruker data fra de kvalitative intervjuene som også besvarer (RQ.3) for å underbygge observasjonsdataene.

3.6.1 Metodens validitet

Noen funn kan jeg ikke bekrefte godt nok for å kunne konkludere med. Disse blir heller ikke brukt til å bygge opp under argumentet for oppgaven. Jeg har data fra observasjon av informantene som bygger opp under hvordan journalistrollen endrer seg, og hvordan den endringen påvirker det redaksjonelle arbeidet. Der hvor jeg underbygger disse funnene med data fra informantene som bekrefter min observasjon, opplever jeg validiteten er bedre enn tidligere.

Jeg opplever at argumentet i oppgaven hadde trengt mer data for å kunne verifisere alle funnene om hvordan journalistrollen i endring påvirker det redaksjonelle arbeidet. Det er en begrensning i materialet fra observasjon, som gjør at jeg ikke kan gi det hele bildet av hvordan endringen i journalistrollen i på virker det redaksjonelle arbeidet.

Det vil alltid være en mulighet for feilmålinger innen kvalitativ forskning. Det er viktig under studier av personer i ulike sammenhenger å være bevisst hvordan utsagn og praktiske handlinger er forbundet med den sammenhengen dataene innhentes. Dette kalles for økologisk validitet (Østbye, 2013, s. 124). Med dette i tankene under innsamlingen av data, samt bruk av metodisk triangulering blir en del data bekreftet som valide gjennom handling, eller tale under observasjon. Jo større innsikt forskeren har i de prosessene som foregår på arbeidsplassen under feltobservasjonen, jo lettere

kan man kvalitetssikre dataene ved dobbeltsjekke der det er mulig. Som forsker må man være bevisst at feilmålinger kan skje, og ta hensyn til dette i forskningen (Østbye, 2013, s. 124).

Det ville vært hensiktsmessig å tilføre metoden en innholdsanalyse av det redaksjonelle arbeidet til informantene. Hadde innholdsanalysen målt kvaliteten på medieproduktene som informantene produserte, mener jeg det ville kunne øke validiteten på argumentet i oppgaven.

3.6.2 Metodens reliabilitet

Sjansene for at en gjentakelse av prosjektet vil vise det samme resultatet, er mindre i kvalitativ forskning. Det er uvisst om man får de samme dataene på nytt gjennom nye intervjuer og observasjoner av informantene. Forskning viser at behandlingen av forskningsdata gjennom analyseprogrammet NVIVO kan øke metodens reliabilitet. Bruken av dette programmet har positive fordeler, som at «det blir lettere og mer effektivt å verifisere teorier og produsere en bedre basis for diskusjon innen et team» (Edhlund, 2011, s. 11).

3.6.3 Begrensninger og feilkilder som kan ha påvirket metoden

Synlig tilstedeværelse under feltobservasjonen kan påvirke metoden (Østbye et al., 2013, s. 131). Som forsker i en kultur på en arbeidsplass blir man tilskrevet både en forskerrolle og en sosial rolle. Dette skjer uansett hvilken forskerrolle observatøren inntar. Det tar tid før informantene blir fortrolige med forskeren, men også tid før de tildeler forskeren en rolle (Østbye et al., 2013, s. 117).

Et annet moment er faren for at forskeren ikke har skapt trygge nok rammer rundt intervjusituasjonen. Det beste er at journalisten får det kvalitative intervjuet til å bli en god samtale mellom forsker og informant ved å *dyrke samtaleformen*. Når forskeren greier dette, skaper det trygghet for begge parter i intervjusituasjonen, og grunnlaget er tilstede for å innhente gode data fra informanten (Østbye et al., 2013, s. 107).

3.6.4 Anvendelse av metodens resultater

Resultatene av denne forskningen gir et bilde av hvordan de flermediale journalistene på NRK Sørlandet opplever at journalistrollen endrer seg, og påvirker den flermediale journalistikken. Informantenes oppfatning er subjektiv, og det er ikke et mål at funnene fra denne masteravhandlingen skal generaliseres til å gjelde flere distriktskontorer i NRK. Men flere av funnene kan sikkert gjelde for andre distriktskontorer og. Gjennom samtale med Distriktsredaktør i NRK Heidi Pleym, vektlegger hun at det er lokale variasjoner mellom distriktskontorene når det gjelder bruken av

videojournalister (personlig kommunikasjon, 15.04.2019). Disse variasjonene må tas med i betraktning i anvendelse og sammenligning av resultatene fra denne masteravhandlingen med annen forskning.

Det er sannsynlig at flermediale journalister vil kjenne seg igjen i beretningene fra de flermediale journalistene hos NRK Sørlandet. Dette studiet kan bidra til økt oppmerksomhet rundt journalistrollen i endring, og den hvordan den påvirker den flermediale journalistikken på distriktskontoret i NRK.

3.7 Etiske betraktninger

Dette prosjektet skulle være et åpent og etisk gjennomførbart prosjekt, der informantene skal kunne stole på det som har blitt fortalt om prosjektet angående gjennomføring, anonymitet og personvern. Det stilles høye kriterier til empiriske funn i en masteroppgave på dette nivået. Jeg har gjort det jeg kan for å innfri disse, så dataene og konklusjonene av mine funn skal være holdbare for denne oppgaven og for senere forskning.

Det er uansett naturlig å stille seg spørsmål rundt graden av validitet og reliabilitet for prosjektet. Det er umulig å vite med 100% sikkerhet at svarene er helt korrekte. Forskeren som observatør i og utenfor redaksjonen har nok påvirket dataene, men det er vanskelig å vite til hvilken grad. Hadde jeg vært ansatt som journalist hos NRK Sørlandet, er det heller ikke sikkert at dataene fra kolleger ville ha vært upåvirket av min rolle da heller.

I dette forskningsprosjektet, har hensynet til nødvendig tid for kvalitetssikring gått foran de planlagte tidsrammene. Det har vært viktige for meg som forsker å ivareta informantenes personvern, og mine forpliktelser overfor NSD. Det er sikkert at gjennomføringen kunne vært gjort annerledes, men rammene for et prosjekt styrer tidsbruken og gjennomføringen. Jeg er sikker på at prosjektet nå etter utvidet tidsramme (Vedlegg: B2, s. 115) står sterkere i form av økt reliabilitet og validitet. Tidsrammen for prosjektet ble utvidet for å kvalitetssikre deltakerne og analysen av det empiriske materialet. Materialet blir grundigere bearbeidet enn planlagt, og analysert med en større bevissthet rundt utfordringene rundt min forskerrolle og hensynene man som forsker må ta gjennom kvalitativ forskning.

3.8 Min forskerrolle

Forskeren må som observatør kunne konfrontere sin egen forståelse av forskningsfeltet med den forståelsen som informantene har og gir uttrykk for (Østbye et al., 2013, s. 113). Min egen for-

ståelse og interesse for journalistikken bygger som nevnt innledningsvis i kapittel 1.1 på min egen mediebakgrunn blant annet som videojournalist og nyhetsfotograf. Ved å ha kunnskap til den kulturen man skal forske på, kan man forebygge og kvalitetssikre forskningen så den blir en minst mulig belastning i forskningsmiljøet.

Gjennom forskerrollen opplevde jeg tillit og godt samarbeid fra både informanter og ledelsen. Personvernet til informantene er godt ivaretatt, da lagringen av digitale intervjudata har vært lagret på et trygt sted inntil de ble slettet ved avslutningen av prosjektet.

Jeg hadde glede av å få prate med staben på huset, også de som ikke var informanter. Men forskningen min gjaldt kun de som hadde gitt sitt skriftlige samtykke. Få av de ansatte kjente meg fra før, og det kan bidra til usikkerhet på en arbeidsplass når en ukjent person kommer inn i en kultur for å gjøre feltarbeid. Man lærer at det er veldig viktig å være bevisst på sin forskerrolle, og være tydelig overfor omgivelsene ved å sette grenser for når man er i forskerrollen, og når man ikke er det.

Dette kapitlet har tatt for seg metoden for forskningsprosjektet. Det neste kapitlet vil ta for seg arbeidsdagen den flermediale redaksjonen til NRK Sørlandet.

Kapittel 4: Den flermediale redaksjonen på distriktskontoret.

4.1 Den flermediale nyhetshverdagen

Distriktsredaksjonen til NRK Sørlandet er organisert med tre nyhetsdesker og ledes av hver sine vaktsejfer. Redaksjonssjefen er leder for vaktsejferne og det redaksjonelle arbeidet. Øverste leder for distriktskontoret er ansvarlig redaktør med ansvaret for alt det flermediale innholdet som publiseres og kringkastes.

De flermediale journalistene forholder seg til den desken de jobber for selv om de henter innhold for andre plattformer. De flermediale journalistene begynner arbeidsdagen med morgenmøte for den desken de har vakt på. Vaktsejferne leder møtene, og går gjennom planene for dagen.

4.1.1 Å jobbe med TV-nyheter

En typisk arbeidsdag for «Lars» som videojournalist består i å delta på morgenmøte, sjekke ut en sak og gjøre avtaler. Hvis det lar seg gjøre samme dag, reiser han ut for å gjøre opptak, og reiser hjem for å redigere opptakene i redaksjonen. Men han opplever at dagene er veldig forskjellige, og faktorer som kjørelengde, tidsbruk og behov for flere kilder påvirker arbeidsdagen hans. Hvis han er heldig blir han ferdig samme dag, med forutsetning at han ikke må grave i saken.

Videojournalisten og fotografen har det samme ansvaret for det tekniske utstyret de bruker, og må klargjøre dette før utreise. Tilbake i redaksjonen etter opptak, må de levere tilbake utstyret, og laste opp opptakene til felles programbank. Til slutt klipper de saken og laster denne opp på en dataservert for deling i redaksjonen.

Det flermediale innholdet deles med redaksjonen. De flermediale journalistene på «TV-desken» må ta bilder for nettet, enten de er TV-reportere eller videojournalister. Innholdet lastes opp database i redaksjonen. Journalistens arbeid avhenger av publiseringsplattformen, og rammene rundt den enkelte saken som nyhetsteamet eller den flermediale journalisten skal produsere.

Videojournalistene kan i tillegg til å jobbe alene, også fungere i nyhetsteam i rolle som reporter eller fotograf. Men videojournalisten trenger mer tid enn nyhetsteamet på å lage en nyhetssak. For nyhetsteamet er det lettere enn for videojournalisten å levere en sak daglig, på grunn av arbeidsbelastningen. Det er vanlig at TV-saken redigeres etter opptak for både nyhetsteam og videojourn-

alistene. Men videojournalistene rekker ikke over den samme mengden arbeid på en dag som nyhetsteamet. Derfor trenger de mer tid enn nyhets-teamet til å produsere en sak. Ved *hendelsesnyheter* er det vanlig at de flermediale journalistene rapporterer direkte fra reportasjestedet.

4.1.2 Å jobbe med radio

Lyden kan jeg redigere på mobil, og levere ferdig innslag redigert på mobiltelefonen. Det gjør jeg ganske ofte (Lars, 2019).

Radiojournalistene kan begynne kl. 05:00 på vakt, og arbeidet består av å lese nyheter, og lage radiosaker av innhentet råstoff. «Toril» opplever at det er veldig mye å gjøre for radiojournalistene når to radiojournalister skal lage tre timer radio på en dag. De flermediale journalistene som jobber med radio henter inn nyhets-materialet fra en felles database. Radioreportasjene lages oftest av videointervjuer og reportasjer. Disse redigeres om for å passe til radio. «Trine» kan ikke huske å ha gått ut for bare å lage radioreportasje, og opplever at det lages få magasin-saker for distriktssendingene på radio.

Man lager jo radio veldig sjeldent. Man lager tv, og så blir det til radio.
(Trine, 2019).

Ved hendelsesnyheter tar de flermediale journalistene alltid med seg en bærbar sender, «Live-U» for å kunne sende direkte fra felt. Mobilteknologien er nå en støtte for de flermediale journalistene, ved at særlig lydarbeidet blir mer fleksibelt å jobbe med. «Lars» setter veldig pris på applikasjoner utviklet for smarttelefoner og nettbrett som letter feltarbeidet for ham i arbeidet. Han redigerer reportasjelyden på en smarttelefon i felten. Da får han mindre å bære på i tillegg til det andre utstyret.

4.1.3 Å jobbe på nett

Med digitalsatsingen i NRK satser konsernet på nettjournalistikken. Distriktsredaktør i NRK Heidi Pleym forklarer gjennom intervju at lokaljournalistene jobber etter mottoet: «*færre, for å gjøre bedre*». Nå skal de skal lage færre nett-saker enn tidligere, men de sakene som lages skal holde en høyere kvalitet. Ved at journalistene jobber med færre saker, kan man satse på kvalitetsjournalistikk personlig kommunikasjon, 15.04.2019).

Jeg synes det er ganske bra å jobbe med nett av og til, jeg er jo veldig opptatt av bilder, og synes jo at bilder på nett er ekstremt viktig. Sånn at der føler jeg at jeg har noe å bidra med. I og med at jeg er skrivende fra før, så er det egentlig veldig spennende å kunne det (Linda, 2019).

Journalistene lager kun nettsaker som har et potensiale for å kunne nå et riksdekkende publikum på nettsiden til nrk.no. Digitalisatsingen til NRK pålegger journalistene å lage færre, men lengre nettsaker ved hjelp av avslørende journalistikk. Journalistene jobber enten med egne saker, eller langsaker i grupper. Distriktsredaktør Heidi Pleym (personlig kommunikasjon, 15.04.2019) forklarer hvorfor digitalisatsingen er viktig. NRK tar *nye grep* for at distriktskontorene skal nå ut til et større publikum med innhold på nett.

Journalistene trenger enda mer spissa kompetanse på nett (...). Det å dramaturgisk bruke feature-grep til å nå ut med innholdet, det er den kompetansehevinga som vi jobber veldig med nå i NRK (Heidi Pleym, personlig kommunikasjon, 15.04.2019).

Ved hendelsesnyheter får nettet nyhetene først. Journalistene publiserer ut på nett, mobil og sosiale medier for å kunne nå publikum med nyheten så fort som mulig. Ved hastesaker overføres bilder fra felt til nettdesken.

På nett, så har vi mulighet til å si at jeg sitter på noe gull, jeg trenger en uke, og du får forståelse for det. Så det er nok mye en selv som pålegger en det store produksjonskjøret man har (Lise, 2019).

Det neste kapittelet tar for seg analysen av forskningsmaterialet. Jeg vil her finne svar på forskningsspørsmålene ut fra intervjuer med informantene i rollen som flermediale journalister. Kapittelet tar for seg journalistenes oppfatninger av å jobbe alene, motivasjon i arbeidet, og ønsket arbeids-situasjon i rollen som flermedial journalist.

Kapittel 5. DEN FLERMEDIALE JOURNALISTROLLEN.

Intervjuanalyse.

5.1 Journalistenes møte med utfordringer i hverdagen

Dette delkapittelet skal besvare forskningsspørsmål 1 (RQ1) i oppgaven, som tidligere ble presentert i kapittel 1.2.

RQ 1. Hvilke utfordringer står journalistene overfor, og hva utfordrer rollen til flermediale journalister hos NRK Sørlandet i dag?

Ny forskning fra *Worlds of Journalism* prosjektet, viser at digitaliseringen i samfunnet med satsingen på digitale medier påvirker journalistyrket globalt (Hanusch et al, 2019:259).

De fleste informantene i undersøkelsen opplever at flermedialt arbeid påvirker journalistrollen, og at yrket til tider er utfordrende. Faktorer som opplevelsen av å ha for liten tid, produksjonspress, og krav til levering oppleves som en del av hverdagen for journalistene. De opplever dette presset som forventninger i større eller mindre grad. Utfordringene i journalistrollen ikke bare er knyttet til arbeidsplassen. Folks oppfatning av medias rolle og lokaljournalistikken påvirker også journalistrollen.

5.1.1 Opplevelsen av press i journalistrollen

De flermediale journalistene strekker seg langt i arbeidet for å innfri forventningene som stilles til dem, og for å innfri egne mål. En av de største utfordringene for journalistene i arbeidshverdagen er knyttet opp mot opplevelsen av presset i journalistrollen. Presset de flermediale journalistene møter i rollen sin oppleves både i møtet med samfunnet og på arbeidsplassen. Flere av informantene er idealister og strekker seg langt i jobben. De innrømmer at de kanskje legger et ekstra press på seg selv i form av egne forventninger til rollen sin.

5.1.1.1 «Skulle hatt mer tid»

En del av de flermediale journalistene opplever en utfordring med å få ut nyhetene fort nok. Dette var også et av funnene i «Journalistundersøkelsen 2012», her finner Grimsmo og Heen (2013) at kvantitative krav til journalistene utgjør 58% av arbeidsmiljøbelastningene i arbeidet. De kvan-

titative kravene innebærer de kravene som stilles journalisten som går på selve produksjonen, som tidsfrister og leveringskrav (Grimsmo og Heen, 2013, s. 32).

Journalistene opplever at de trenger, og ønsker seg mer tid i arbeidet for å kunne møte egne og ledelsens forventninger til journalistrollen. Journalistenes opplevelse av mangel på tid i arbeidet, fører til at journalistene opplever at de kommer til kort med å få laget så gode saker som de ønsker. Ved at journalistene får gode rammer for å lage gode produkter, vil de oppleve mer mestring og kanskje oppleve at det og påvirker yrkesstoltheten i journalistrollen. «Roger» ønsker at forholdene blir bedre for å skape gode TV-innslag, ved at han som journalist får mer tid til forarbeid og produksjon.

Jeg skulle gjerne hatt mer tid til å planlegge, avtale, gjøre opptak og redigere saker. Jeg opplever ofte at tidspress og ressursmangel går utover det gode visuelle avtrykket (Roger, 2019).

I den nye flermediale nyhetshverdagen leverer de flermediale journalistene nye saker og oppdateringer jevnlig. De må forholde seg til faste tidsfrister på tv og radio og nettets flytende tidsfrister i tillegg som beskrives som en kontinuerlig deadline. Dette øker presset i arbeidssituasjonen. På nettdesken er det kontinuerlig tidsfrist i redaksjonen, også kalt *flowline*. Digitalisatsingen fra 2018 pålegger journalistene å prioritere nyheter til nett og mobil først. Dette oppleves av mange journalister som krevende. Det er utfordrende for alle å få nyhetene ut fort nok. «Lars» opplever tidspresset daglig:

Det er ingen tvil om at det er kortere tid, som igjen fører til at man da ikke blir så godt egnet til å jobb grundig med journalistikken (Lars, 2019).

Journalistene opplever ganske ofte at tidspresset går utover det journalistiske arbeidet, ved at det ikke blir grundig nok. «Lise» opplever at både arbeidsgiver og journalister kan oppfatte at arbeidet til tider holder en lavere kvalitet enn ønsket. Men for en del av journalistene er ikke utfordringene de møter i journalistrollen kun knyttet opp til at å innfri arbeidsgivers forventninger, de ønsker å innfri sine egne også. Flere av informantene slik som «Lise», opplever at noe av presset en opplever i arbeidet, pålegges av en selv.

Som journalist har du generelt for lite tid til å sette deg inn i de sakene du skal formidle. På den måten kan du både oppfattes, og føle sjøl at du leverer ting som er overfladisk, at du ikke kan og får mulighet til å gå i dybden på det du skal fortelle (Lise, 2019).

5.1.1.2 Produksjonspress

Tre av de åtte informantene opplever høyt produksjonspress som en utfordring i journalistrollen. Forskning på flermedialitet viser at det er klare forbindelser mellom flermedialitet i nyhetsredaksjonen, og økende krav i produksjonen (Nygren, 2014, s. 19). Flermedialiteten øker arbeidsmengden for journalistene. To av informantene opplever det som utfordrende at de må produsere mer enn før. «Lise» og Lars» opplever høyt produksjonspress som en utfordring i det daglige arbeidet, samtidig som de setter høye krav til egen innsats. Dette kan påvirke opplevelsene de har av opplevd kvalitet i arbeidet deres.

I første rekke føler jeg at kravet om produksjon er ganske stort (Lise, 2019).

Mye høyere produksjonspress, fører til at man da ikke blir så godt egnet til å jobbe grundig med det man skal (Lars, 2019).

Journalistenes egen rolleoppfatning om hva de selv forventer å gjøre i arbeidet, kan bety at også «Lars» stiller høye krav til seg selv om hva han skal få til i arbeidet, i tillegg til forventningene fra ledelsen. Journalistene vil levere fra seg kvalitet, men klarer ikke alltid å få jobbe så grundig de ønsker.

5.1.1.3 Forventninger til levering

To av journalistene opplever høye krav til levering som en utfordring i arbeidet. De opplever at ledelsen stiller høye leveringskrav til dem. Denne opplevelsen finner man igjen i *Journalistundersøkelsen 2012*, hvor kravene til journalistene oppleves som den største belastningen i arbeidet (Grimsmo og Heen, 2013, s. 32). De lokale journalistene i min undersøkelse opplever også at ledelsen dessuten har høye forventninger om at man skal levere. For en av de yngre journalistene oppleves dette presset på kroppen i større grad når man er på reise alene, og har få støttespillere med seg. «Trine» opplever en frykt for å ikke få jobben gjort, når hunn er alene på jobbreise uten noen støttespillere. Som flermedial videojournalist kan hun risikere at det tekniske utstyret ikke alltid spiller på lag. Kravene til levering oppleves både av de yngre, og de mer erfarne journalistene, også dem som ikke er videojournalister, men som jobber i team.

Kravet om levering er ganske stort, og forventningen fra ledelsen om levering er ganske stor (Lise, 2019).

«Kjell» opplever press om at han hele tiden må være *supereffektiv* som i rollen som flermedial videojournalist for å møte kravene og forventningene i jobben:

Hovedutfordringen er jo å være et supereffektivt mediehus i en person, kunne skaffe bilder, lyd, intervjuer, gode situasjoner smekke de sammen og få det hjem og på lufta i en form så det virkelig er bra. Når det kreves, så må man levere (Kjell, 2019).

5.1.1.4 Journalistenes opplevelse av stress

Tre av journalistene uttrykker direkte at de kjenner på stresset i journalistrollen, og at det er krevende for dem. Tidligere forskning fra «Arbeidsmiljøundersøkelsen 2012» viser at stress på jobben er en av de mest krevende utfordringene for journalistene i arbeidsmiljøet (Grimsmo og Heen, 2013:32). Journalistinformantene i denne oppgaven opplever en økning i stress på jobben, men den stressende hverdagen oppleves forskjellig for de flermediale journalistene. For de flermediale videojournalistene som gjør alt selv, kan belastningen oppleves ekstra stor når mye skal skje på en gang. For dem er jobben å skaffe de gode bildene og kommentarene når det skjer. «Linda» opplever at kortere fjernsynssendinger fører flere kortere nyhetssaker og kortere oppdrag. Dette gir mer stress for journalistene.

Tv-reportere som jobber i nyhets-team opplever også stresset når de er ute på opptak, på tross av at de har en arbeidsfordeling i nyhetsteamet. «Lise» opplever arbeidshverdagen som TV-reporter mer hektiske nå enn tidligere:

Utfordringen er at vi løper fortere enn vi noen gang har gjort (Lise, 2019).

Denne opplevelsen deles også blant flere andre journalister som har lang erfaring (Frøyland, 2011:87). «Cecilie» opplever stresset gjennom at hun glemmer oppgaver ute på opptak som tv-reporter. Ledelsen har også merket at journalistene glemmer dette, og har påpekt dette.

Jeg glemmer ofte å ta stillbilder, for man er travel med intervju, ikke sant?(...)
Det er ofte at TV-intervjuene kommer foran å ta stillbilder for nettet når jeg er ute på opptak (Cecilie, 2019).

Samtidig sier «Toril» at en bare må forholde seg til at det er stress, og at det må håndteres. Man må kaste seg rundt når det gjelder, og stole på at kollegaen din gjør sin del av jobben.

5.1.1.5 Kildearbeidet og journalistrollen

Flere av de flermediale informantene i dette studiet opplever kildearbeidet som mer krevende enn tidligere. «Lise» opplever at kildene er forsiktige med å uttale seg i intervjusituasjonen. Hun opplever at kildene ikke viser nok følelser ved at de viser at de virkelig sinte, eller lei seg der det ville vært naturlig.

Jeg synes kildene er virkelig snille i tilnærminga, når det virkelig er en sak å reagere på (Lise, 2019).

Det er krevende å få folk i tale på Sørlandet, både det å få dem til å stille opp som kilder, men også det å uttrykke seg fullt ut om hva de egentlig mener om en sak. Men det er ikke bare på Sørlandet nødvendigvis at folk vegrer seg for å stille på TV-intervju.

I en samtale med distriktsredaktør for NRK region Sør, Heidi Pleym forteller hun at publikum i Distrikts-Norge har en oppfatning av NRK som «den Store stygge ulven», og viser til saken om Flekkefjord sykehus der NRK Sørlandet tok opp en sak som det hadde blitt «lokk over» (personlig kommunikasjon, 15.04. 2019). Publikumsoppfatningen av NRK som «den store stygge ulven» i lokalsamfunnet kan påvirke kildenes ønske om å stille opp i, og uttale seg i saker de ikke ønsker oppmerksomhet rundt.

5.1.2 Flermedialitet på arbeidsplassen

Den flermediale hverdagen oppleves av en del av informantene som utfordrende på flere måter. Det har blitt en ny måte å jobbe på. En del av informantene opplever at de ikke blir forstått på arbeidsplassen. For noen er det mer utfordrende å reise ut alene som flermedial journalist, mens andre flermediale journalister nyter den friheten de har med å være sin egen sjef på reportasje. Så lenge en del av de flermediale journalistene får variasjon i arbeidet, mener de at de kan klare tøffe tak i jobben. Men også flermediale journalister som jobber i team opplever utfordringer i journalistrollen på arbeidsplassen. De fleste journalistene er enige i at journalistrollen er i endring.

5.1.2.1 Arbeidsfordeling i redaksjonen

Det er utfordrende når du er alene, for eksempel på en pressekonferanse, en typisk ting som ikke passer for en VJ, rett og slett. For du skal være på jakt etter bilder, og samtidig skal du virkelig spisse ørene, og det er veldig slit-somt, en dårlig kombinasjon da når du er alene (Linda, 2019).

To av de flermediale journalistene blir slitne av å følge vakt sjefers anmodning om å dekke en sak de ikke selv ønsker å dekke av flere grunner. De journalistene som opplever å sendes ut på slike saker, opplever det som krevende å dekke en sak som de ikke mener passer for en videojournalist.

I starten på videojournalistikk-perioden på NRK Sørlandet var det en annen bevissthet rundt utsendelsene av VJ'er på nyhetssaker. Passet ikke saken for videojournalistikk, satte TV-desken inn et TV-team på saken.

Som videojournalist var det sånn i starten at man fant ut hvilke saker Det passer at du som VJ gjør alene, og i hvilke må vi være team. Det har vært en lang periode de siste årene der VJ'er bare har vært sendt ut på absolutt alt (Linda, 2019).

Da «Linda» jobbet mye som videojournalist opplevde at vaktsejefene av og til glemte når det passet å benytte flermedial journalist istedenfor nyhetsteam. Hun har opplevd en periode å ha blitt sendt på alle saker, også de som heller burde vært dekket av nyhetsteam. Men nå jobber hun mindre i videojournalistrollen, og opplever ikke dette så mye som tidligere.

Når du glemmer det perspektivet «hva passer til hva», det er det jeg tror har vært feil. (...) Du mister VJ'er når man ikke har evnen til å tilpasse oppdraget til riktig funksjon eller team (Linda, 2019).

5.1.2.2 Interne satsingsområder

Først var den store satsinga at folk skulle bli videojournalister, nå er det å vri det over til at du trenger enda mer spissa kompetanse på å kunne ta bedre stillbilder, nettopp for å kunne nå ut med innholdet på mobil. Det er viktig, tenke hvordan vi skal presentere det, skrive lang-saker, det å dramaturgisk bruke feature-grep for å si det sånn til å nå ut med innholdet (Heidi Pleym, personlig kommunikasjon, 15.04 2019).

Flere av de erfarne videojournalistene opplever det som at videojournalistikken ikke lenger er et satsingsområde slik den var tidligere, og savner det. Men distriktsredaktør Heidi Pleym i NRK region Sør, vektlegger at fokuset på å produsere *færre, men bedre saker* gjelder ikke bare nettet. Det satses på å øke kvaliteten på alle plattformer som distriktskontorene produserer til (personlig kommunikasjon, 15.04.2019).

Videojournalistene savner den tiden der de opplevde at fjernsynet var viktig. «Lars» opplever at fokuset og satsingen på nett går utover fjernsynet ved at det nå brukes mindre ressurser på lokale fjernsyns og radiosendinger. Han forbinder også de to andre utfordringene som han opplever: «høyere produksjonspress og kortere tid», sammen med opplevelsen av at tv og radio ikke lenger er et satsingsområde.

TV og radio er strippet til et minimum, det ser en jo (Lars, 2019).

Endringen fra satsingen på videojournalistikk til nettet som satsingsområde påvirker flere av de flermediale videojournalistene. De opplever at de ikke lenger får jobbet med større fjernsynspro-

grammer som TV-dokumentar. Prosjekter som journalistene tidligere fikk mulighet til å utvikle og produsere er nå vanskeligere å gjennomføre. Journalistene opplever at de må gjennom en tidkrevende søknadsprosess for å få lage en dokumentar. «Toril» forteller om et tidligere dokumentarprosjekt hun jobbet med som ble stoppet. Det tok henne lang tid å komme over. «Lars» opplever at *systemet* i NRK begrenser innovasjon og nyskaping av fjernsynsprogrammer på distriktskontoret. Han opplever at endringen til nettsatsingen påvirker kreativiteten hans til å skape fjernsynsprogram. I kapittel 5.3 om journalistenes ønskede arbeidsdag og arbeidssituasjon vender jeg tilbake til denne utfordringen, der den og er et ønske til endring i arbeidssituasjonen.

5.1.2.3 Flermedial kompetanse

Flere av journalistene opplever at de som sitter med det redaksjonelle ansvaret som vaksjefer, har en annen oppfatning av videojournalistikken enn dem selv. Journalistene opplever dette som at de ikke alltid blir forstått. De flermediale videojournalistene har sin identitet og rolleoppfatning knyttet til fjernsynsplattformen. Da er det en utfordring for journalistene å forholde seg til at for eksempel en TV-sak sendes på radio. For journalistene er det to helt forskjellige plattformer å produsere til. Det stemmer ikke med deres rolleoppfatning. Når ledelsen velger å sende en TV-sak på radio, er det krevende for den flermediale journalisten å være vitne til at dette gjøres.

Noen ganger tar de bare en TV-sak og legger ut på radio, det synes jeg fungerer ganske dårlig. Hvis du har mange kilder, vet du ikke hvem som snakker, ikke sant. Så du må gjerne bygge det om, sånn at du vet hvem som blir intervjuet (Toril, 2019).

En del av journalistene tror utfordringene med ledelsens eller vaksjefers prioriteringer, skyldes manglende fjernsynskompetanse.

Det er en utfordring man noen ganger (...) ser at de som leder der, noen ganger har mindre kompetanse enn du sjøl har. Da må du bare manøvrere i det landskapet (Lars, 2019).

«Lars» opplever at selv om det er utfordringer med flermedialitet, får han få det lettere i journalistrollen ved å la vaksjefer ta ansvaret for sine prioriteringer.

Journalistenes opplevelse av manglende forståelse hos vaksjefer fører til forskjellige reaksjoner blant journalistene. Noen reagerer med frustrasjon, hvor «Linda» beskriver at hun blir *fed up*. Andre journalister opplever at utfordringer med manglende forståelse påvirker innsatsen i arbeidet. Mange av journalistene er hardtarbeidende, og strekker seg langt i arbeidet. Når «Toril» opplever at ledelsen ikke bryr seg, fører det til at hun ikke strekker seg så langt i jobben som hun ellers ville gjort.

Det gjør at man tenker: når ikke ledelsen bryr seg, gidder heller ikke jeg bry meg, ikke sant? Man gjør jo jobben sin, men gidder ikke å anstrenge seg. Man gidder ikke å gå den ekstra mila (Toril, 2019).

5.1.2.4 Den journalistiske kvaliteten

Å tenke plattformer hele tiden i en flermedial mediehverdag er krevende.
(Cecilie, 2019).

Som nevnt, en del av de flermediale journalistene opplever at det er krevende «å tenke plattformer» når de arbeider flermedialt. De utfordres på å tenke på hvordan innholdet vil best passe på de forskjellige plattformene, og hvilken vinkling som passer best. Noen de av de flermediale videojournalistene opplever at de får lavere kvalitet på et av medieproduktene når de produserer for flere plattformer. Mange plattformer å produsere til, betyr at de også må tilpasse innholdet for disse plattformene under opptak.

Jeg tror at å spre seg på for mange plattformer, gjør at det ikke blir bra nok i noen plattformer (Lise, 2019).

Forskning på flermedialitet finner at det er klare sammenhenger mellom flermedialitet i nyhetsredaksjonen, og økende krav i nyhetsproduksjonen (Nygren, 2014:19). De flermediale journalistene opplever at det er utfordrende levere fra seg arbeid de ikke blir fornøyd med. For flere er det utfordrende å innfri vaksjefens krav og egne forventninger til arbeidet innenfor den tiden de har tilgjengelig. Det er krevende å oppleve at man ikke strekker helt til, når de jobber hardt for å gjøre godt arbeid.

5.1.3 Konsekvenser av utfordringene

Utfordringene i journalistrollen fører til forskjellige reaksjoner hos journalistene. Noen blir veldig slitne, andre blir frustrerte og holder det for seg selv. «Lars» opplever at hvis han jobber som flermedial videojournalist mange dager på rad, er han ofte utmattet når han kommer hjem fra jobb, og sover dårlig om nettene. Opplevelsene fra journalistene viser at det flermediale arbeidet påvirkes av utfordringene i journalistrollen.

Noen av journalistene opplever at den journalistiske kvaliteten på deres produkter blir dårligere enn de ønsker. «Lise» tror også at arbeidsgiver av og til kan oppfatte at arbeidet ikke holder ønsket kvalitet. Denne oppgaven har ikke studert hvordan spenningene i journalistrollen materialiseres i med-

ieproduktene. Men Hellmuller og Mellado (2015) finner en sammenheng mellom spenningene i det journalistiske feltet og det ferdige nyhetsproduktet (2015, s. 8).

Forskning på flermedial nyhetsproduksjon, finner at journalistene kan tvinges, eller må se seg nødt til å hoppe over trinn i den journalistiske prosessen for å levere i tide. Denne prosessen fører til en dårligere journalistikk (Kadakas-Himma, 2017, s. 1).

Flere av journalistene opplevde i perioder å kjenne utfordringene i journalistrollen på kroppen. Men de er enige i at man kan forebygge slitasje i arbeidet ved å sette grenser for seg selv. Forskning på flermedialitet i NRK viser at innføring og praktisering av den flermediale journalistikken på ledelsesnivå, er avgjørende for et godt arbeidsmiljø og opplevelsen av nyhetsjournalistikken (Erdal, 2015).

Det neste delkapittelet besvarer forskningsspørsmål nummer to, ved å se nærmere på hvordan den flermediale journalisten opplever å arbeide alene.

5.2 Journalistrollen og rolleoppfatningen

Dette delkapittelet skal besvare forskningsspørsmål to (RQ.2), som tidligere ble presentert i innledningskapittelet i punkt 1.2.

RQ 2. Hvordan oppfatter den flermediale journalisten å arbeide i et en-mannsteam?

De flermediale journalistene oppfatter rollen sin på ulike måter. Det første emnet, *å jobbe i en-mannsteam som flermedial journalist* tar for seg journalistenes opplevelser av å jobbe alene. Det er videojournalistene i sitt flermediale arbeid som er i fokus. Det siste emnet, *motivasjon som drivkraft i arbeidet* ser på hvordan journalistene opplever av motivasjon i arbeidet, og hvilken betydning motivasjonen har for den flermediale journalistrollen.

5.2.1. Å jobbe alene som flermedial journalist

I en jobb som videojournalist som er idealistisk arbeid, strekker en seg litt lenger enn en ville gjort i en annen jobb selv om en er sliten. Da ville en kanskje ville benyttet seg av en sykemeldingsdag (Linda, 2019).

I dette delkapittelet trekker jeg frem hvordan de flermediale journalistene opplever å jobbe alene.

Rolleoppfatningene blant informantene viser et skille mellom de erfarne og de yngre flermediale journalistene hos NRK Sørlandet. Hos de erfarne journalistene har forholdet til journalistrollen fått utvikle seg over tid, og erfaringene deres påvirker oppfatningen og forventningene til arbeidet mer enn de yngre journalistene. De har også rukket å bli mer knyttet til en enkelt plattform, enn de yngre journalistene som er utdannet som flermediale journalister. Halvparten av de flermediale journalistene har sin rolleidentitet som *videojournalister som jobber flermedialt*, og ikke som *flermediale journalister*. En av de andre journalistene oppfatter seg som *dedikert TV-journalist*, selv om det er flermedialt arbeid hun jobber med.

Den flermediale journalisten i et TV-team trenger kun å tenke på innholdet til saken. Men for den flermediale videojournalisten som jobber alene, er det dobbelt så mye arbeid. De erstatter rollene til TV-reporteren og fotografen samtidig. I kapittel 5.1 kom det frem en del av de utfordringene de flermediale journalistene møter i rollen sin. På tross av utfordringer med videojournalistikk, så bidrar den positivt med å kunne tilby annerledes saker enn det nyhetsteamet kan. Som videojournalist har «Lars» laget saker som er helt umulig å lage i nyhetsteam. Dette motiverer også flere av videojournalistene til å bli i yrket. De kan få være mer kreative når de jobber alene i enmanns-team. «Lars» opplever at mange ganger er bruk av nyhets-team er en god løsning for saker som ikke krever en masse kreative løsninger (Lars, 2019).

De flermediale videojournalistene er enige at de har en helt spesiell frihet når de jobber alene. Da har de full kontroll over det de gjør, og kan tenke og bestemme alt selv. Opplevelsene og erfaringene til de flermediale journalistene varierer mellom *helt fantastisk* og en *ensom og krevende jobb*. «Lars» har lang erfaring som flermedial videojournalist, og er blant dem som elsker jobben når alt er bra.

På sitt beste så er det å være VJ helt fantastisk (Lars, 2019).

De flermediale journalistene er selvstendige og uavhengige. Det gir dem frihet i rollen til å få gjøre ting på sin måte. For «Toril» er opplevelsen av frihet å få gjøre ting på sin måte.

Jeg er litt sånn effektiv type, jeg gjør ting på min måte (Toril, 2019).

Videojournalistene setter sitt samfunnsoppdrag høyt. De opplever de at arbeidet som mer meningsfullt når de får nok tid til å utføre sitt samfunnsoppdrag, og at arbeidet deres kan utgjøre en forskjell

for andre mennesker. Når «Lars» får utført det journalistiske samfunnsoppdraget som ligger i rollen hans, får han realisert seg som journalist.

Videojournalisten jobber med viktige ting og setter dagsorden. Du gjør noe viktig, og betyr noe for andre mennesker (Lars, 2019).

For videojournalistene er det flere fordeler enn ulemper ved å arbeide alene. Særlig forholdet til kildene gjør at det er verdt å lage nyhetssak alene. Når journalistene jobber alene som videojournalister, opplever de raskt de begrensningene som de får i arbeidet sammenlignet med å ha med en kollega. For «Toril» er det godt å slippe å forholde seg til en annen person, og bare kunne få det som hun ønsker.

Det er klart det som er veldig fint med å være VJ er at du tenker alle tankene selv. Du trenger ikke å forholde deg til en fotograf som tar noen andre bilder enn de du hadde tenkt (Toril, 2019).

Flere av TV-journalistene fremhever viktigheten av å være *løsningsorientert*. Som flermedial journalist må man se muligheter istedenfor begrensninger i rollen sin når man jobber alene.

Du må være løsningsorientert, være fokusert på hva du kan få til alene. (Toril, 2019)

«Linda» opplever at den flermediale videojournalisten har et potensiale som ikke alltid blir fullt utnyttet. Videojournalistrollen byr på en del fordeler muligheter som fotografen i et nyhets-team ikke har.

Videojournalisten med et lite kamera kan utrette mye. En kan få spennende vinkler, og få mye mer ut av situasjonen fordi en løper rundt mer.
(Linda, 2019)

Forskning på rolleoppfatningen blant norske lokaljournalister viser at den journalistiske identiteten dreier seg om en veletablert oppfatning av å være med i en profesjonell sosial gruppe med et samfunnsoppdrag hvor selvstendigheten bidrar til å styre selvfølelsen (Olsen, 2018, s. 77).

5.2.1.1 Kildekontakt og videojournalistikk

Flere av de spurte flermediale videojournalistene opplever en tettere kontakt med kildene sine når de jobber alene. «Linda» oppnår en bedre kildekontakt som flermedial journalist når hun er «like-mann» på linje med kildene.

Det er helt ypperlig å være alene, fordi det er noe med at du skal være litt likemann med de du er sammen med (Linda, 2019).

«Linda» har den samme rolleforståelsen som Oltedal og Ytterstad (2012) argumenterer for at journalistene må ha. Hun ser journalistikken på linje med demokratiet, og de kampene publikum eller kildene opplever i kampen for tilværelsen (Orgeret, 2012, s. 57).

Når den flermediale journalisten jobber alene, har han eller hun muligheten til å få et tettere forhold til kildene enn det et nyhetsteam kan. «Linda» setter pris på å jobbe alene som flermedial journalist særlig når det gjelder saker der man får mer tid og mulighet til å bygge relasjon til kildene. To av videojournalistene, opplever det som slitsomt å sendes mye ut alene på jobbreiser. «Kjell» opplever det som mer urettferdig at han må reise mer på lengre turer enn andre flermediale journalister, ikke så mye at han er alene. Men for «Trine» er det utfordrende å reise ut alene i mørket langt av gårde uten noen å støtte seg til. Gjennom samtale med Gunnar Grønlund som er opplæringsansvarlig NRK Kompetanse, kommer det frem at selve intervjuet er den mest krevende oppgaven når man jobber alene som videojournalist. Publikum forventer høy kvalitet, og det er krevende å levere høy kvalitet hele tiden for den flermediale journalisten (Gunnar Grønlund, personlig kommunikasjon, 23.05.2019).

Journalistene opplever at den gode kontakten man oppnår alene på oppdrag, ikke er mulig i samme grad når en jobber i team. Å være tett på kilden blir nettopp en viktig metode for å få til en god sak. Når «Roger» skal lage enkelte saker velger å «gå VJ» som *journalistisk metode*. Han lager saken alene som videojournalist når han trenger den tette kontakten med kildene som han ikke oppnår når han arbeider i nyhetsteam. «Linda» beskriver et eksempel fra en sak med Sørlandet Sykehus, hvor hun opplever den nære kontakten med kildene når hun som journalist og kilden er på samme nivå.

Den likevekten der, synes jeg er spennende med videojournalistikken (Linda, 2019).

Ut fra dette ser man at de flermediale videojournalistene foretrekker å komme seg ut og oppleve den nære kontakten med kildene. Et personlig intervju gir en helt annen *nerve*, en annen nærhet og relasjon til kilden, som gjør det lettere å bygge tillit (Roger, 2019). Journalistene er avhengig av denne tilliten i arbeidet for å løse mange av sakene, og da er det godt å være alene. Den nærheten til kild-

ene videojournalisten opplever, beskriver Bielecki (2007) som et *kompisforhold*. I sin masteroppgave om videojournalistrollen i NRK Østlandssendingen, finner hun at videojournalistikken blant annet kan gi et mer personlig nyhetsinnslag.

(...) resultatet av videojournalistikk kan bli et mer personlig og intimt innslag, særlig hvis intervjuobjektene ikke er så medievannte fra før.
(Bielecki, 2007:69)

Selv om den flermediale videojournalisten opplever at det er fint å jobbe alene, er det også utfordrende. For flere av videojournalistene kan journalistrollen til tider oppleves som en ensom tilværelse. Felles for journalistene er at så lenge de får variasjon i arbeidet, oppleves det ikke så krevende. «Lars» kan ikke bare jobbe alene. Han jobber både i nyhetsteam og som videojournalist, for å få variasjon. Han opplever at den hjelper ham å hente seg inn igjen etter krevende dager.

Å gå alene hele tiden er ikke noe gøy, og hvis jeg alltid skal ha med meg reporter så blir jeg lei av det. Hvis jeg alltid skal være reporter og skal ha med fotograf, så blir jeg lei av det. Så jeg har endt opp med å ha det det sånn, når jeg jobber VJ så er jeg så glad for å ikke ha med reporter.
(Lars, 2019)

Som flermedial journalist oppleves det mer ensomt å jobbe alene, enn å jobbe i nyhets-teamet. Det kan være krevende å være mye alene på reise. Flere av journalistene savner å ha en kollega å jobbe sammen med ute på oppdrag. Fem av informantene som jobber med TV, opplever ofte at videojournalistrollen er en ensom jobb. Satsingen på videojournalister i NRK er som tidligere nevnt avsluttet, og journalistene jobber kortere perioder som videojournalist nå enn tidligere.

Å jobbe alene sånn kan også medføre at det går utover kreativiteten. Man mister litt av gleden for å gjøre det lille ekstra når det er begrenset med tid.
(Linda, 2019)

Opplevelsene blant journalistene forteller oss at oppfatningene og erfaringene varierer. Få av journalistene har hatt det virkelig tøft med å være alene i journalistrollen. Flere av journalistene opplever nå at arbeidssituasjonen har bedret seg. En forbedring i arbeidssituasjonen er et av momentene som motiverer dem i arbeidet.

Det kommende punktet ser nærmere på hvordan motivasjon og indre drivkraft påvirker arbeidet for journalistene som jobber alene.

5.2.2 Motivasjonen som drivkraft i arbeidet

For TV-journalistene er fjernsynsproduksjon et kreativt yrke hvor de trenger påfyll og inspirasjon for nyskaping. Det er en sammenheng i opplevelsen blant journalistene mellom motivasjon og kreativitet.

Den følelsen, av at når du finner en historie som du føler er viktig å fortelle, og du greier å fortelle den bra, det trumfer litt da (Roger, 2019).

Journalistene på NRK Sørlandet opplever at kvalitetskravene i nyhetsproduksjonen snur seg igjen mot en økt bevissthet på kvalitet. Nå opplever «Linda» en positiv utvikling tilbake til den tidligere bevisstheten på kvalitetssikringen av særlig TV-produktene. Distriktsledelsen i NRK har nå rettet mer fokus på kvalitet i den flermediale journalistikken (Heidi Pleym, personlig kommunikasjon, 15.04. 2019).

De fleste journalistene blir motivert og inspirert av arbeidet, og opplever at det er gøy å være flermedial journalist, selv om de opplever rollen sin som krevende til tider.

Det er et veldig kick når du får det til selv når det er vanskelig med små marginer (Kjell, 2019).

Motivasjonen oppleves som viktig for journalistene på Sørlandet. Når journalistyrket er motiverende, gir det også mer mening. I en kvalitativ studie om journalisters motivasjon i den digitale mediehverdagen, konkluderer Hilde Scherve (2014) med at journalistene må finne fram til sin egen motivasjon:

Det er også viktig for arbeidstakerne selv å finne fram til sin egen motivasjon, fordi denne er nøkkelen til selveffektivitet og trivsel (Scherve 2014:55).

Scherve (2014) ser at journalistene finner balansen mellom ansvar og selvtilfredsstillelse. Arbeidet må handle om mer enn å bare få jobben gjort (2014:55). De fleste flermediale journalistene motive- res av å få løst samfunnsoppdraget sitt på en god måte. Når de fler-mediale journalistene jobber som videojournalister, opplever de dette som inspirerende på flere måter. De opplever i større grad nær- heten med kildene, og at de betyr noe for andre mennesker. Det er også motiverende for «Lars» å få vist arbeidet sitt for flest mulig seere. Når en sak vises på riksdekkende fjernsyn, gir det alle en veldig inspirasjon.

«Trine» er en av de unge journalistene hos NRK Sørlandet som lager saker til sosiale medier. Hun liker spesielt uttrykkninger, ulykker, og ting som skjer. Hvis hun lager saker for Facebook, redigerer enten andres materiale, eller lager noe SOME-innhold til en nettsak. Hvis hun ikke jobber med sosiale medier går hun ut og henter inn saker.

«Roger» opplever at *publikum* ofte reagerer på sakene, men også at journalistene i større grad lar seg styre av publikum. I Dagsrevyen har redaksjonen har blitt mer opptatt av; *hva er det som får klinkk, og blir lest av mange*. Oppmuntringer i arbeidet betyr mye for flere av journalistene. Han opplever at oppmuntringene kommer fordi publikum har en større innflytelse på nyhetsbildet enn tidligere.

Publikummet vårt det norske folk får være med og bestemme innholdet i produktet vårt som de vil se mer av. Samtidig blir det mer synlig med tilbakemeldinger gjennom sosiale medier. Jeg tror vi gir publikum mer makt gjennom sosiale medier (Roger, 2019).

For «Roger» betyr det mye å oppleve respons fra et engasjert publikum på sakene han lager.

Vi får mye oppmuntringer. Det som betyr mest for meg, er kommentarfelt i sosiale medier. Det sier litt om at folk har blitt engasjert av en sak.
(Roger, 2019)

For de flermediale journalistene henger også kreativitet sammen med indre motivasjon. Særlig med fjernsynsmediet er det viktig for journalistene å få spille ut kreativiteten. Fjernsynsproduksjon er et kreativt yrke. For flere av informantene som har jobbet mye som videojournalister betyr det alt å få bruke seg fullt ut når det virkelig gjelder, særlig når de får lage lengre reportasjer eller jobbe i dokumentarformatet.

Jeg har hatt ganske mange av de øyeblikkene der, jeg som videojournalist, fått lov til å gjøre viktige ting, og bruke meg sjøl kreativt (Lars, 2019).

Den indre motivasjonen hjelper «Roger» til å fungere i rollen som flermedial journalist. «Roger» er avhengig av en egen drivkraft som motiverer ham når jobben krever mye. I journalistrollen fungerer «stå-på-viljen» som en indre drivkraft som hjelper ham som flermedial journalist til holde ut når arbeidet krever mye av ham. Han opplever at han belønnes når han lykkes i jobben.

Du trenger en indre driver for å jobbe med journalistikk i 2019 (...)
Man må ha en spesiell drivkraft, for det kreves så mye av en både med tanke på kompetanse og ting du skal forholde deg til (Roger, 2019).

Dersom motivasjonen synker, påvirker dette også kreativiteten. Kreativiteten utfordres ved for mye rutine i arbeidet, og mangel på utfordringer i arbeidet. Journalistene opplever arbeidet som mer slit-somt når kreativiteten forsvinner.

Vi mister kreativiteten sånn som det er blitt. Det skal gå fort, og så gjør du ting på samme måte. Så det er ikke mye du blir utfordret på for å gjøre ting annerledes (...). Du merker at du ikke har så mye overskudd til å tenke kreativt da, og det savner jeg jo ekstremt. For før var det jo det overskuddet der (Linda, 2019).

Nye flermediale satsingsområder og strategier i NRK påvirker rolleoppfatningen til journalisten, men fører også til endringer som påvirker motivasjon og kreativitet for den flermediale TV-journalisten. Journalistenes identitet er knyttet til arbeidet som de har gjort lenge og kan godt. Grubenmann og Meckel (2017) finner at journalistenes profesjonelle identitet fungerer som en ressurs og støtte i arbeidet (Grubenmann og Meckel, 2017). Identiteten som inngår i rolleoppfatningen til journalistene, har en betydning for rollene de har som journalister i enmanns-team.

Digitaliseringen på nett og sosiale medier, fører blant annet til at journalistikken i Dagsrevyen påvirkes større grad enn tidligere av publikum. Publikum får mer makt gjennom sosiale medier, men motiverer også journalisten gjennom tilbakemeldinger på sosiale medier. For mye rutiner i arbeidet ødelegger kreativiteten hos journalistene. Denne er de avhengig av i arbeidet, som oppleves som en drivkraft. Arbeidet oppleves som mye mer krevende uten kreativiteten.

Den neste delen tar for seg journalistenes ønsker for arbeidsdagen, og sine egne og kollegaenes arbeidssituasjon.

5.3. Rolleforventninger og ønsket arbeidssituasjon

Dette delkapittelet skal besvare forskningsspørsmål 4 (RQ.4) som først ble presentert i kapittel 1.2.

RQ 4. Hvordan ønsker de flermediale journalistene at arbeidsdagen og arbeidssituasjonen deres skal være?

5.3.1 Økt kompetanse og kunnskap for journalistene

Flere av journalistene ønsker at de hadde mer kunnskap eller kompetanse i arbeidet. «Lise» opplever at den travle hverdagen gjør at hun av og til savner å ha mer kunnskap i en sak hun jobber

med, men må forholde seg til det hun har. Journalistene kan føle seg utilstrekkelige i arbeidet, og at de ikke når opp til ledelsens forventninger når arbeidet påvirkes av manglende kunnskap.

Det er ganske ofte at du sitter med stoff og tenker at her skulle jeg hatt litt bedre kunnskap. Her skulle jeg visst litt mer, sånn at jeg hadde mulighet ikke nødvendigvis gå mer i dybden, men å ha litt mer kunnskap sjøl (Lise, 2019).

«Trine» er en av informantene som ønsker seg spisskompetanse i jobben som flermedial journalist. Hun liker det flermediale arbeidet, fordi det gir henne mest mulig variasjon. Samtidig lurer hun på om hun vil få utviklet noe spisskompetanse når hun jobber som «potet». Hun opplever å bli satt på en vakt, og av og til gjøre noe helt annet for å dekke inn behov.

Jeg er veldig potet på huset da (...) Da det kom inn noen på radio som skulle ta intervju med en fyr, ble jeg med og tok et intervju med han for det ble på kvelden. Etter jeg hadde gjort det, gikk jeg og hentet arkivbilder som kunne passe til intervjuet. Men da hadde jeg i utgangspunktet morgenvakt på nettet. Men den morgenvakten på nett er egentlig bare å overvåke nyhetsbildet, så derfor har de satt inn folk som meg som de kan kaste ut på noe annet. Det er litt med å fylle de behovene. Man begynner å ansette folk som gjør mye de ikke er satt opp på vakt til å gjøre. Jeg er ansatt som journalist, men jobber som,--- jeg vet ikke. Jeg fyller behovene. (Trine. 2019)

Flermedialitet byr her på utfordringer for unge journalister. De har generell utdanning til å dekke alle plattformene, men har lite spesialisering. Det er både fordeler og ulemper for den flermediale journalisten å kunne gjøre litt av alt, allikevel er «Trine» er glad for å få jobbe flermedialt, selv om spisskompetanse er et savn.

Det er synd at man skal være så ok på alt. Man må etterhvert ha spisskompetanse på noe. Så man mister noe uten spisskompetansen (Trine, 2019).

Hvis den flermediale journalisten blir «potet», kan han eller hun fort bli for lett å erstatte. Mange av de erfarne journalistene har spisskompetanse, som kan gi dem en mer forutsigbar arbeidshverdag når de vet hva de skal jobbe med. Det virker som om ledelsen plasserer den spisskompetansen de har fra de erfarne journalistene rundt i redaksjonen. Dette gjør at de unge journalistene uten spisskompetanse må være fleksible og fylle behovene der de trengs mest.

Man vil være på farta, og jobbe i TV-team. Jeg jobber nesten bare nett og radio nå, med få TV-vakter innimellom. Jeg vil heller jobbe mer TV.
(Cecilie, 2019)

5.3.2 Påvirkning av sin egen arbeidsdag

Flere av de flermediale journalistene på Sørlandet ønsker seg variasjon i arbeidet. De som har jobbet mye som videojournalister, legger vekt på at de trenger avveksling i arbeidet. Det er viktig for «Lars» å ha variasjon i intensiteten og innholdet i arbeidet, for å hente seg inn igjen etter krevende dager. Flere av journalistene opplever behovet for balanse i arbeidet ved få bruke tilstrekkelig med tid på en sak, men også det å ha variasjon og noen roligere dager innimellom.

Jeg kan ikke jobbe VJ mange dager på rad, det blir jeg veldig sliten av, sover dårlig om nettene, og er helt utmatta når jeg kommer hjem, så jeg må ha variasjoner (Lars, 2019).

Men balansen innebærer også for de erfarne journalistene å få tilstrekkelig tid til å jobbe med en nyhetssak.

Det er deilig å få bruke tiden av og til på ting som du føler er en ordentlig sak da (Lise, 2019).

«Kjell» ønsker flere store hendelser der «det skjer noe». For ham er balanse i arbeidet når han blir utfordret til å få jobben gjort *når det skjer noe*.

Det er jo rock 'n roll, det er veldig gøy «når det skjer noe». Men det er jo langt imellom store hendelser her på Sørlandet--- vi har jo bare to til fire sånne store hendelser på et år som er av stor nasjonal karakter.
(Kjell, 2019)

De yngre flermediale journalistene vet hva de vil, men har lavere forventninger til arbeidsoppgavene i journalistrollen. I motsetning til de erfarne journalistene som i større grad får det som de vil, opplever ikke de unge at de kan komme og fortelle hva de helst ønsker å gjøre. De yngre journalistene opplever mindre frihet til å få oppfylt ønskene sine i jobben.

Jeg tror ikke du kan komme inn som ung journalist og si: Det har jeg lyst til.
(Trine, 2019)

Man har en tanke om hva en selv vil gjøre. Men ofte er det sånn at ledelsen har planene klare, og man må bare gå for den saken, istedenfor å få lage sin egen reportasje (Cecilie, 2019).

De unge journalistene opplever i mindre grad den samme friheten som de erfarne journalistene har til å styre sin egen arbeidsdag. «Trine» opplever å bli satt opp på en vakt, men brukes ofte der det

trengs. De yngre journalistene er dessuten mer forsiktige med å si ifra, enn det de mer erfarne journalistene i større grad gjør.

En av de erfarne journalistene, «Toril», jobber bare dagvakter og ingen helger. Hennes arbeidssituasjon er ganske ulik de unge journalistene arbeidssituasjon. Det kan nesten virke som at det er et hierarki på arbeidsplassen, et merkbart skille mellom privilegiene til de unge journalistene på den ene siden, og de mer erfarne journalistene på den andre. «Toril» mener hun har fortjent en stabil arbeidssituasjon med arbeid i tidsrommet 08:00-16:00 hverdager, og ingen helger da hun mener hun har gjort sin innsats.

For de unge flermediale journalistene er ønskene om arbeidssituasjonen annerledes enn for de erfarne journalistene. De unge ønsker forandring på sikt når det gjelder arbeidsmengde og oppgavene i redaksjonen.

Flere av de unge journalistene jobber en del fleksible vakter og kveldsvakter. De unge oppfatter at de er mer fleksible enn de eldre journalistene, når det gjelder å jobbe for alle plattformene. De unge tenker at deres kompetanse på nett og sosiale medier, gjør dem mere fleksible enn de mer erfarne journalistene. «Cecilie» ønsker å få jobbe mer dagskift. Når hun jobber kveldsvakt, ønsker hun å bli mer inkludert i dagens saker gjennom vaktmøter på kvelden.

Jeg savner at vakt sjefene har overlevering, vaktmøte med journalistene på kvelden. Man blir mer inkludert da (Cecilie, 2019).

De unge journalistene ønsker å få jobbe mer med fjernsynsjournalistikk. Fleksible flermediale journalister brukes både som videojournalister og TV-fotograf i team. «Trine» ønsker å jobbe mer journalistisk som TV-reporter, og mindre som fotograf i nyhets-team. Hun opplever at man som ung journalist blir satt på en vakt og ender opp med noe helt annet, fordi ledelsen ser at de unge kan få jobben gjort. Hun kjenner det er lite forutsigbart å ikke helt vite hva som skal gjøres fra dag til dag. Flere av de unge flermediale journalistene ønsker å ha nok tid, energi og kapasitet for å kunne gjøre en god jobb. «Roger» opplever at han i rollen som flermedial journalist for Dagsrevyen nå i større grad må være tilgjengelig hele tiden. Skillet mellom jobb og fritid viskes ut. Han merker godt forskjellen mellom å jobbe som lokaljournalist for NRK Sørlandet, og nå for Dagsrevyen.

Det er litt to forskjellige verdener mellom min redaksjon og distriktskontoret NRK Sørlandet. Det kreves mer at du er tilstede hele tida som journalist. Du får notifikasjoner gjennom sosiale medier, folk som ringer deg hele tida, så du klarer aldri helt å slappe av og være koblet av jobben (Roger, 2019).

For flere av de yngre journalistene er ønsket om nok overskudd og tid i jobben viktig for å kunne innfri sine egne forventninger til arbeidet. Det kan være krevende å oppleve at man ikke får innfridd egne og eventuelt ledelsens forventninger til arbeidet. Det betyr mye for «Cecilie» at hun får gjort en god nok jobb, særlig med kildearbeidet.

Jeg ønsker at jeg har mer energi og kapasitet, og tid, til å hente inn enkelt-saker, så det ikke blir bare referert til andre kilder (Cecilie, 2019).

Flere av de erfarne videojournalistene ønsker at videojournalistikken fortsatt skal være et satsingsområde. Med det kan journalistene få jobbe mer med viktige saker i fjernsynsjournalistikken. De erfarne opplever at utviklingen av videojournalistikken har stanset opp, og at nettet får for mye oppmerksomhet. De ønsker en fjernsynsjournalistikk som fortsetter å utvikle seg. Flere av de flermediale TV-journalistene ønsker en mer meningsfull arbeidssituasjon hvor de får brukt seg mer til å jobbe i dybden med større saker eller formater. For «Lars» er det viktig å få påvirke mediebildet gjennom journalistikken, og få ut viktige saker i offentligheten. Han ønsker mer rom for innovasjon og nyskaping i journalistikken.

Det burde være mer sånn at du får jobbe mer med viktige ting, og sette viktige ting på dagsorden. Medieutviklinga generelt har nok gått i en retning hvor det er mer fokus på volum, og «click-bait» (Lars, 2019).

Flere av journalistene opplever et økt fokus på publikumsrespons i form av antall klikk, enn fokus på selve journalistikken. «Roger» opplever at det er klikk-mentalitet i hans redaksjon i Dagsrevyen. Men han opplever også at antall klikk kan gi verdifull informasjon om publikum som kan hjelpe redaksjonen til å optimalisere kvaliteten på sakene. De sakene som går godt, fremheves mer på grunn av antall klikk enn at det journalistiske innholdet skiller seg ut.

Klikkmentalitet opplever jeg mer og mer da, vi fremhever de sakene som går godt nødvendigvis, mer enn at de har et bra innhold (Roger, 2019).

Tre av informantene ønsker å jobbe mer med fjernsynsinnhold. Tre av de erfarne journalistene ønsker de kunne få jobbe mer med dokumentarformatet og lage lengre reportasjer. Tidligere jobbet TV-journalistene mer med undersøkende journalistikk i dokumentar-formatet. De fikk utfordret seg kreativt på en annen måte. I 2019 opplever de mest å produsere korte reportasjer. I 2019 var TV-sendingene kortet ned, og TV-journalistene kjente på savnet etter hvordan de hadde det tidligere.

Jeg har jobbet med produksjon av dokumentar tidligere som VJ, og syntes at det var veldig morsomt (...) Nå er jo de mulighetene blitt litt mindre, fordi at sendingene er blitt kortere (Linda, 2019).

Nå i 2020 er sendingene utvidet fra ti til 15 minutter, og dette kan bedre arbeidssituasjonen for journalistene. Redaksjonen har mer rom i nyhetssendingene for å kunne prioritere flere og lengre fjernsynsreportasjer.

5.3.3 Systemet og journalistene

Journalistene ønsker et mindre tungrodd system, slik det kan være lettere å utvikle nye fjernsynskonsepter og programmer. Flere av journalistene ønsker at selve systemet i NRK skal endre seg fordi de opplever NRK-systemet som både tungrodd og toppstyrt. Journalistene ønsker å få bruke evnene sine. De opplever at det ikke er verd alt forarbeidet som kreves for å få lage en dokumentarfilm, når det er usikkert om de får klarsignal til prosjektet og om de får produsert programmet. Prosessen med et nytt prosjekt oppleves av flere journalister som en altfor lang og slitsom vei som tar motet fra journalistene.

Det er en struktur, man har laget et system med kjøp og salg, hvor man som kringkaster skal bestille all programvirksomhet. Så det betyr at hvis vi skal lage et program, så må vi selge inn ideen. For å få til det, må vi bruke masse tid (Lars, 2019).

For flere av journalistene var dette oppe som en utfordring i i kapittel 5.1.2. Det var så mye arbeid å få lov å lage fjernsynsprogrammer, eller dokumentar. En del har tatt et oppgjør med sine forventninger, og innsett at situasjonen oppfattes annerledes for ledelsen. «Toril» jobbet med et dokumentarprosjekt som hun ikke fikk gjennomført, da det ble stanset. Det var krevende for henne å komme over, men hun ga ikke opp.

Vi hadde et ganske stort prosjekt som kunne munne ut i en dokumentar, hvor vi hadde gjort avtaler, og fått godkjenning av ledelsen(...). På en aller annen måte da, så må du akseptere at noen ikke helt skjønnte hvor stort dette var, og heller ikke at de ødela det (Toril, 2019).

Flere av journalistene ønsker seg et tettere samarbeid i redaksjonen både journalister imellom, og gjennom møter med vaktsjefer i redaksjonen. Flere av de flermediale journalistene savner å ha tilstrekkelig diskusjon i redaksjonen på sakene før utreise på reportasje, men også en samtale ved «overlevering», når det er vakt-skifte for nettjournalistene på kvelden. «Cecilie» opplever at arbeidsmengden med innhold fra de forskjellige medieplattformene gjør det vanskelig å jobbe med egne saker på kveldsvakt.

Når man får mye stoff fra mange forskjellige plattformer, så er det ikke like enkelt å sitte med en egen sak. Jobber du kveld, kan det hende at kilden din ikke er tilgjengelig for å prate når du trenger det (Cecilie, 2019).

«Cecilie» ønsker at vaksjefene er mer tilgjengelige for å hjelpe til hvis hun trenger støtte i arbeidet. Hun ønsker at vaksjefene henter henne inn hvis hun står fast. Er arbeidsmengden stor for vaksjefene, og bemanningen er redusert, er det ikke rom for å gi journalistene den ønskede støtten i arbeidet. Det kan føre til den flermediale journalisten opplever å stå alene i arbeidet. Dersom journalisten må tilpasse seg at det ikke er nok hjelp å få kan arbeidet, kan det være uheldig både for journalistene og vaksjefer. Journalistikken kan påvirkes hvis vaksjef ikke er tilgjengelig for støtte for journalistene. Alle journalistene ønsker forståelse hos vaksjefer for arbeidet sitt, og en god del av dem forventer forståelse dem. Men informantene er delte i sin oppfatning av om redaksjonsledelsen gjennom vaksjefer forstår dem.

Jeg tror heller ikke at sjefene alltid skjønner hva vi prater om heller. Det er sånn, og det kan og godt være de vet det (Kjell, 2019).

Jeg tror faktisk det er forståelse for at videojournalisten ikke kan produsere i samme tempo som et nyhets-team. Det er en ganske stor slitasje på videojournalister tror jeg (Hilde, 2019).

Forståelsen av journalistene og deres arbeid, er både et ønske, men også uttrykt som en utfordring i journalistrollen som beskrevet i delkapittel 5.1. Flere av journalistene opplever at de står alene i arbeidet når ledelsen ikke forstår dem; arbeidet de gjør, eller begge deler. Ulik bakgrunn og flermedial kompetanse blant journalister og ledelsen fører til ulike oppfatninger og kunnskap av det flermediale arbeidet. For en god del av journalistene oppleves ulike oppfatninger av arbeidet hos ledelsen som at man ikke forstår hverandres behov. Fra «Kjell» sitt ståsted, kan ikke journalisten forvente at vaksjefer skal forstå alt journalistene driver med.

Jeg tror ikke det er det at ledelsen ikke er interesserte. Problemet er jo at når noe skjer, er det jo lett å si i etterkant hvordan man burde sette inn ressurser. Frolandsbrannen er et godt eksempel; det hadde vært 19 branner, og det brant fortsatt i Froland. Vaksjef ville prioritere to TV-fotografer i studio for de skulle ha gjest til sendingen. (...) Vi kan ikke dekke alle brannene sier vaksjefen. (...) Altså, største brannen som hadde vært i historia (Kjell, 2019).

Økt forståelse mellom journalistene og ledelsen vil ifølge informantene oppleves som en støtte i arbeidet. Ved at journalistene og ledelsen forstår hverandres bedre, kan også avstanden mellom partene bli kortere, særlig når tidsfristene er korte, og arbeidsmengden er stor.

Journalistene har erfart omstillinger og nye satsingsområder i arbeidet. Journalistene har i perioder erfart en avstand i forventningene og oppfatningene mellom dem og ledelsen. Små framskritt og troen på forandring kan fortsatt holde forventningene i live. Den flermediale arbeidssituasjonen kan også motivere journalistene til å stå mer samlet og samarbeide om en bedre utvikling. «Linda» opplever at journalistene må stå mer samlet for å være godt rustet i det flermediale nyhetsarbeidet, og at de flermediale journalistene sitter på kompetansen innenfor videojournalistikk, og ikke ledelsen.

Det er håp om en bedre arbeidssituasjon. Jeg opplever at det har blitt lettere etter vi fikk kortere sendinger, og litt mer rom for å si ifra siden jeg er så gammel at jeg kan gjøre det (Linda, 2019).

Det neste kapittelet vil ta for seg hvordan journalistrollen endrer seg på distriktskontoret gjennom feltobservasjon, og det kvalitative intervjuet som metode.

Kapittel 6: En journalistrolle i endring.

(RQ.3): *Hvordan har rollen til den flermediale journalisten endret seg etter innføringen av digitaliseringen i NRK?*

Dette kapittelet tar for seg forskningsspørsmål 3 (RQ.3), som ble presentert innledningsvis i kapittel 1.2. Journalistrollen på distriktskontoret påvirkes nye forventninger og medievaner blant publikum, men også av digitaliseringen i NRK. Dette kapittelet er basert på observasjon og kvalitative intervjuer med journalistene i sitt arbeidsmiljø. Jeg fulgte fem av journalistene i det redaksjonelle arbeidet inne redaksjonen og ut på reportasje i møte med kildene. Dette kapittelet bidrar til å svare på det andre målet med oppgaven om hvordan en endring i journalistrollen har påvirket det redaksjonelle arbeidet på distriktskontoret.

6.1 Journalistens identitet og publikums forventninger

De fleste flermediale TV og videojournalistene på distriktskontoret holder fast ved identiteten sin som *videojournalister* eller *tv-reportere* selv om de jobber flermedialt. De viser en sterkere tilhørighet til *sin* plattform. Publikums behov har påvirket den flermediale journalistikken i NRK. Fordi publikum ønsker det, så har nettet nå blitt den viktigste plattformen for å nå folk ved hendelsesnyheter.

De fleste journalistene har jobbet lenge med flermedial journalistikk, men ikke alle journalistene har identiteten sin knyttet rollen som flermedial journalist. De fleste flermediale fjernsynsjournalistene har en sterkere tilhørighet til fjernsynet enn for nettet. Journalistenes rolleoppfatning utfordres når de opplever at den journalistiske identiteten er i endring.

Publikums forventninger til nyheter på nett og sosiale medier påvirker journalistene. De flermediale journalistene har merket seg at publikum ønsker nyhetsoppdateringer på nettet og sosiale medier, og at det er lavere etterspørsel etter nyheter fra radio og fjernsyn. Denne forventningen til mediene påvirker også journalistenes rolle. Nettet blir en viktigere plattform i den flermediale hverdagen for å dekke publikums behov for nyhetsoppdateringer. Journalistene må venne seg til at nettet blir viktigere i arbeidet.

6.1.1 Nyhetene skal først til nettet

I dag er det viktigere at nett-desken får nyhetene først ved hendelser (Heidi Pleym, personlig kommunikasjon, 15.04.2019). Jeg ser at den flermediale journalisten har en krevende jobb med å hente inn materiale for nett, radio og fjernsyn når de er ute på reportasje. De skal *tenke plattformer*, og det kommer til uttrykk i hvordan de planlegger at nyhetsinnholdet skal presenteres på de forskjellige plattformene.

Hendelsesnyheter skal ut først som kan nå folk på nett og mobil. Så det er det vi tenker hele tida, vi må få tingene ut fort. Men hvis du er på en reportasje trenger du ikke å tenke sånn selvfølgelig. Nyhetshode-treningen går ut på å få ut nyheten fort, send over et bilde, send over lyd (Lise, 2019).

Flere av journalistene opplever at de må endre seg i prosessen med digitaliseringen.

NRK skal være mer digital og mer på nett. Vi skal endre oss, og forteller-teknikker og sånn utvikler seg, og vi skal først publisere til nett og mobil.
(Lise,2019)

Flermedial nyhetsproduksjon er en helt annen måte å tenke og arbeide på for journalistene. Med digitaliseringen opplever jeg ikke at nettet som plattform er viktigere enn fjernsyn, eller radio. Jeg oppfatter at nettsatsingen til NRK skal utruste journalistene til å nå publikum på den plattformen der publikum er mest tilgjengelig. Likevel vil det ta tid for journalistene å kunne levere like god kvalitet til alle plattformer. Jeg opplever digitaliseringen som en omstillingsprosess som skal utruste de flermediale journalistene til å lage bedre journalistikk. Denne omstillingsprosessen endrer rollen til journalistene til det bedre. De skal få mer kompetanse til å beherske nettjournalistikken, og det vil hjelpe dem til å *tenke nett* som plattform når de er ute på opptak, og jobbe videre med saken senere. Det flermediale arbeidet kan oppleves lettere med økt kompetanse i blant annet nett-journalistikken, og gi økt mestringsopplevelse av i journalistrollen.

Journalistrollen endrer også seg på den måten at satsingen på nettjournalistikken gir de flermediale journalistene mer kompetanse til å skape god nettjournalistikken i den flermediale journalistrollen. Journalistenes rolleoppfatning vil også påvirkes positivt når de får høyere kompetanse i nettjournalistikken.

«Lise» forteller at publikums ønsker om nyheter på nettet har ført til en endringsprosess hos journalistene. Men det har også ført til digitaliseringen i NRK. Siden rolleforventninger er grunnlaget for

rolleoppfatningen, vil en endring av publikums forventninger påvirke journalistene i deres rolleoppfatning (Mellado et al., 2017).

Publikum vil ha nyhetsoppdateringer på sosiale medier, på nett, og ikke så mye lineær TV som før, så det er egentlig det som har endra oss (Lise, 2019).

Publikums behov og *digitalsatsingen* har utfordret og påvirket de flermediale journalistene. De har gjennomgått en prosess der de har gått fra å produsere lokale nyheter på nett, til å produsere mer av undersøkende journalistikk for et riksdekkende publikum gjennom nettsidene til NRK.

Før produserte vi nettsaker på hva som helst. På all verdens sånne små meldinger på radio, så lagde vi nett-sak. Nå er det bare de sakene som er noe, med en god vinkling som holder seg til forsida som nrk.no vi skal satse på. Det har gjort noe med oss. (Lise, 2019)

Det virker som at rolleoppfatningen til journalistene har endret seg. Både publikums forventninger og intern satsing på digitale medier har påvirket journalistene til å tenke annerledes om nettnyheter. Journalistene opplever i fellesskap at publikums forventninger til flermediale journalistikken, og den digitale satsingen påvirker journalistene. Flermedialitet påvirker journalistenes oppfatning av rollen sin.

6.2 Flermedial produksjon

På reportasjereise med en av informantene opplevde jeg at det må være krevende for journalisten å måtte *tenke på alle plattformene* samtidig. Nyhetsstoffet må tilpasses den enkelte plattformen, og journalistene må forholde seg til tidsfristene i det flermediale arbeidet. Da nettdesken ønsket intervju med kilden vår, fikk nett-desken sine intervjuer med kilden over telefon først. Etter nett-desken hadde fått sine intervjuer, kunne TV-intervjuene begynne. Den flermediale journalisten jobbet først som nettjournalist, og etterpå som videojournalist. Innholdet til radio lages med utgangspunkt i fjernsynsoptakene.

TV-reportasjen ble filmet med intervjuene først, og situasjonsbilder for TV etterpå. Siden TV-bildene ikke gir god nok kvalitet som stillbilder til nettet, må journalisten måtte ta egne situasjonsbilder for nettsaken etter filmingen. Her ble det brukt eget speilreflekskamera for å få høy-oppløselige bilder. Etter opptakene var gjort, skyndte journalisten seg tilbake til redaksjonen for å klippe saken før kveldssendingen. Ønsket fra nett-desken om å få nettsaken først, gjorde at det ble mer stress for journalisten å lage TV-saken. Det flermediale arbeidet la beslag på mer av kildens tid på grunn av nettets behov om eget intervju.

Jeg erfarte at den flermediale journalisten trenger gode rammer og nok tid for å produsere flermedialt innhold til alle plattformer. Flermedial journalistikk krever god planlegging, tilrettelegging og kommunikasjon for å fungere i hverdagen. Når den flermediale journalisten produserer innhold for alle plattformene, må han eller hun forholde seg til nettets kontinuerlige deadline, i tillegg til de faste tidsfristene for radio og fjernsyn. Dette kan føre til mer stress for journalisten da fjernsyn og radio følger faste tidsfrister, mens for nettet generelt er det løpende deadline, eller *flowline*. Det tar en del tid å hente inn innhold for fjernsyn, og derfor så jeg det som lurt at nettet fikk sine intervjuer først. Da kunne journalisten konsentrere seg om fjernsynsreportasjen. Fjernsynsproduksjon krever en del tid, og tidspresset til nettet hengende over seg påvirker arbeidet. Den flermediale journalisten som jobber med videojournalistikk har mye å tenke på.

Nett-desken ventet på bildene fra reportasjen, og vi måtte skynde oss tilbake for å klippe saken. I redaksjonen fikk journalisten høre at den samme saken hadde blitt skjøvet frem i tid, og skulle vente til senere i påsken. Jeg fikk bekreftet at nett-desken var nysgjerrig på saken når journalisten blir møtt med spørsmålet: «Fikk du tatt noen bra stillbilder?», men ingen spørsmål om TV-saken.

Når redaksjonen skal velge saker de vil ha på nett fra en flermedial journalist, påvirkes nyhetsarbeidet utfra de behovene nett-desken har. Jeg opplever at det uansett letter trykket på den flermediale journalisten når nettet får sitt nyhetsinnhold først. Med kombinasjonen av to ulike tidsfrister, er det nok enklest å få unna den tidsfristen som haster mest. Den flermediale journalisten må være dyktig til å planlegge arbeidsdagen sin for å utnytte sin egen og kildenes tid best mulig.

Den flermediale journalistrollen er i endring på distriktskontoret når det flermediale nyhetsarbeidet i økende grad må prioritere at nettet får nyhetene først, også når det ikke er hendelsesnyheter.

6.2.1 Tenke plattformer-ta stillbilder for nettet

Når flermediale journalister skal ut på reportasje, må de nå uansett ta med seg stillbilde-kamera for å hente inn bilder til nettet. Glemmer de det, har de ikke brukbare høyoppløselige bilder til nettsakene. Før digitaliseringen i 2018 kunne journalisten tidligere knipse et bilde med mobiltelefonen. Nå skal journalisten ha fotografier fra speilreflekskamera på reportasje, da det satses på bedre bildekvalitet for nett-bildene. Denne satsingen merkes godt for journalistene. Gjennom observasjon av informantene, tok noen av journalistene bilder for nettet, andre gjorde det ikke. Det kan ha sammenheng med at nett-desken ikke ønsker innhold fra alle de lokale sakene som produseres. For de flermediale videojournalistene som skal kunne bære alt utstyret selv fører det til at de må ta med en

ekstra kameraveske, og klargjøre enda mer utstyr før utreise. Med digitaliseringen viser NRK at bedriften vil øke kompetansen til de flermediale journalistene når det gjelder å kunne ta gode bilder.

Det er sannsynlig at journalistrollen endrer seg for de flermediale journalistene hvis de får en kompetanseheving i nettjournalistikk. De blir dyktigere som fotografer. Økt mestringsfølelse i arbeidet kan påvirke yrkesstoltheten og identiteten i journalistrollen.

6.3 Flermediale utfordringer i journalistrollen

Jeg erfarte færre utfordringer i journalistrollen gjennom observasjon, enn gjennom intervjuer med journalistene. Enkelte utfordringer kommer frem både i samtale med journalistene gjennom observasjon i arbeidet og fra de kvalitative intervjuene med journalistene. De journalistene jeg fulgte i arbeidet hadde mye å gjøre på opptak, men virket ikke stresset ute i møte med kildene.

6.3.1 Organisering av TV-personell

De flermediale journalistene som jobber alene med fjernsyn har mer arbeid etter digitaliseringen. De må ta med seg mer utstyr, og bruke mer tid på å ta bilder som følge av dette. TV-teamene har en annen arbeidsfordeling, hvor reporteren skal ta bilder for nettet, mens fotografen sørger for bildene for fjernsynet.

Ute på oppdrag med journalistene og nyhets-team, virket det som at det var lettere for nyhetsteamet på reportasjereise å få tid til å ta bilder, enn for videojournalisten. Sistnevnte må ta situasjonsbilder først med videokamera, og så med speilreflekskamera. For nyhets-teamet kan reporteren og fotografen ta sine situasjonsbilder samtidig. Fotografen filmer video, og reporteren tar bilder. Det er tydelig at denne flermediale arbeidsfordelingen legger større press på videojournalisten. Når det er en økt bevissthet rundt bruken av videojournalister og TV-team på de forskjellige sakene, blir ikke de flermediale journalistene så slitne i arbeidet.

6.3.2 Tiden som utfordring

Flere av journalistene opplever tidspresset tilbake i redaksjonen når de ser hva de har av tid til å redigere saken ferdig. I møtet med kildene på opptaksstedet tok de seg nok tid til å gjøre en grundig jobb. «Linda» opplever presset i den flermediale hverdagen, spesielt når hun som videojournalist skal lage saker med flere kilder. Det er ikke så mye rom for kreativitet dersom hun bare rekker det mest nødvendige i hverdagen.

Jeg har nok med bare å få unna ting. Men det kan og medføre at man glemmer ting man skal gjøre (Linda, 2019).

For fjernsynsjournalister som jobber kreativt er det en forutsetning at de har nok tid for å kunne være kreative. De blir nødt til å tilpasse seg at det kanskje ikke er så mye rom for kreativitet i nyhetsproduksjonen når klokka styrer.

De flermediale journalistene opplever produksjonspresset på kroppen. Det hviler et større press på den flermediale videojournalisten som skal hente inn råstoff for nett, radio og tv for en nyhetssak. Hvis de ikke lykkes på opptak i jobben, oppleves nederlaget større, da konsekvensen er at flere plattformer mister materiale, ikke bare den ene TV-plattformen. For «Trine» oppleves det som krevende når hun reiser langt for å lage sak som flermedial journalist.

Du må jo ta alle avgjørelser selv, du har ingen kollega på opptaksstedet å diskutere dem med. Er det noe som har gått galt, må du ordne opp selv, det er jo din feil for du har gjort det alene (Trine, 2019).

En konsekvens av å produsere for flere plattformer er at kildene kan bli oppholdt lengre. På et reportasjeopptak om dyr, måtte den flermediale journalisten hente innhold for alle plattformene. Kilden ble oppholdt lenger, på grunn av de kravene som nettedaksjonen stiller til egne bilder, og at de ønsket eget intervju med kilden som gjorde at fjernsynsopptakene måtte vente. Konsekvensen ble å ta nettbildene helt til slutt. Flermedialt arbeid er tidkrevende for journalistene, og for liten tid i arbeidet skaper stress. Det er viktig med gode rammer i arbeidet for å kunne utføre godt journalistisk arbeid.

6.3.3 Den flermediale journalistikken

Flere av informantene opplever at den flermediale journalistikken påvirkes av at man har liten tid. De opplever at flermedialiteten går utover det journalistiske oppdraget deres. «Linda» opplever at hun får for mindre tid til viktige journalistiske oppgaver som *vaktbikkje*-rollen som videojournalist. En annen av informantene, «Lars» opplever at journalist-rollen endrer seg ved at det tidligere var mer tid og fokus på å få gode reportasjer. Nå er det fokuset endret. Han opplever at med endringen i sendeplaner for to år siden og kortere nyhetssendinger, så lages reportasjer mer for lokale sendinger enn tidligere.

Utfordringa i forhold til endring er jo at før hadde vi lenger tid, og det var mer fokus på å få gode reportasjer, fordi at det ble sendt på en tv-kanal som mange så på, som fremdeles mange ser på (Lars, 2019).

Forskning på flermedialitet viser at det journalistiske idealet *vaktbikkje*-funksjonen svekkes på bekostning av flermedialitet i det digitale samfunnet. (Ottosen og Krumsvik, 2008). Journalistene er avhengige av å få gjort en god jobb for å kunne innfri forventningene til dem. Det er viktig at forventningene til dem, og deres egne forventninger til arbeidet samsvarer til en viss grad, så de ikke oppfattes som at de gjør en halvgod jobb. Journalistene opplever at det er krevende når de ikke får utført sitt samfunnsoppdrag på en god måte.

6.4. Flermediale endringer på distriktskontoret

Slagordet vårt på en måte, og strategien vår er: «Færre, for å gjøre bedre». Det betyr, færre saker, men vi skal lage dem bedre. Og det gjelder på alle plattformer, ikke bare nett og mobil (Heidi Pley, personlig kommunikasjon, 15.04.2019).

Samfunnet endrer seg, og teknologien er i utvikling. Den flermediale journalistikken fører til endringer for både publikum og journalistene. NRK har tatt strategiske grep for å møte publikums etterspørsel etter nyheter på nettet. En del av endringene i den flermediale journalistikken er synlige for publikum, og gjøres nettopp av NRK for å møte deres behov for nyhetsoppdateringer der de er.

Journalistene merker også den digitale satsingen på flere måter, og den påvirker journalistrollen og journalistikken. Journalistene skal gjennom den digitale satsingen lage færre, men bedre saker. Det gjelder på ikke bare nett, men også fjernsyn og radio.

6.4.1 Nyhetsformatet endrer seg

Flermedialiteten i NRK har ført til at digitalsatsingen på nettet har blitt et viktig satsingsområde fremover. En god del av journalistene opplever at denne satsingen påvirker radio og fjernsynsnyhetene. De opplever blant annet at det er færre ressurser tilgjengelig for fjernsyn og radio enn tidligere. Det er også færre muligheter for å få vist TV-reportasjene på NRK1.

6.4.1.1 Nyhetssendingene

Distriktssendingene for fjernsynet varte i 2019 i ti minutter for den lengste sendingen. For journalistene fører den digitale satsingen til mindre ressurser for fjernsyn og radio. Kortere TV-sendinger for distriktsnyhetene påvirker nyhetsproduksjonen for hele redaksjonen. Det kan være mer utfordrende for redaksjonen å dekke nyhetsbildet gjennom korte sendinger. Lite tid til disposisjon gir mindre fleksibilitet til å kunne få med de ønskede sakene.

Vi lager reportasjer primært for vår egen sending. Da er det mye mindre ressurser og vi må lage ting ikke så gjennomarbeidet og kortere, det er jo en utfordring i seg sjøl det. Det er kjempeutfordring fordi at du får ikke så eksponert plass som tidligere (Lars, 2019).

Jeg opplevde at journalistene ikke var helt fornøyde med distriktssendingene. De ønsket seg mer plass i sendebildet for å få med de sakene som krever mer tid, og er viktige for nyhetsbildet. Med kortere sendinger må journalistene passe på tiden for de sakene de produserer. Dersom sakene er for lange, risikerer de at reportasjene blir klippet ned, eller at de ikke blir sendt. Det er krevende for flere journalister at saker som krever mer plass i sendingen, ikke alltid kan prioriteres og kan sendes i sin fulle lengde, eller prioriteres i det hele tatt.

6.4.1.2 Reportasjene

En merkbar endring i nyhetsformatet er endringen i fortellerstil på TV-reportasjene. «Lise» opplever at det brukes en *tøffere klippetil* enn tidligere. Det endringen kan oppleves som at det klippes oftere i reportasjen enn tidligere. Man bruker andre fortellergrep for å kommunisere bedre med seerne.

De fleste informantene liker å arbeide med undersøkende journalistikk. Men etter digitaliseringen er det mest nettpjournalistene som får gjort dette. Flere av de erfarne videojournalistene sitter med kompetanse i dokumentarformatet som de ikke får brukt i samme grad som tidligere. For en del av de flermediale videojournalistene er dette et savn. Nå produserer distriktskontoret mest kortere nyhetsreportasjer som passer til sendingene.

6.4.1.3 Færre sendeflater

De flermediale videojournalistene ønsker å få vist fram sakene sine for et størst mulig publikum. Flere opplever at de mister muligheten til dette, når programmer på NRK1 som *Norge Idag*, ble tatt bort fra sendeskjemaet. For de flermediale journalistene er *Norge Rundt*, og *Dagsrevyen* de eneste mulighetene for å kunne vise saken sin for et riksdekkende publikum. Få av de flermediale journalistene leverer saker til *Dagsrevyen* fordi en egen riksreporter på distriktskontoret leverer de fleste riksdekkende sakene, og kravene til nyhetssakene oppleves av journalistene som mye høyere.

Det oppleves som et savn for videojournalistene å ha færre flater å få vise programmene og reportasjene sine i enn de hadde tidligere. Flere av de flermediale journalistene ønsker å få nå ut til et større publikum.

NRK har jo tatt vekk noen av de programmene. De hadde jo noe som het «Norge Idag» som var preget av reportasjer fra distriktskontorene, men ble fjernet da man skulle legge ned, eller redusere TV sendinga for omtrent et år tilbake (Lars, 2019).

6.4.2 Flermediale journalister og nyhets-team

Flermedialitet og konvergens i redaksjonen er synlig ved en sammensmelting av plattformer og deling av medieinnhold. Flere av informantene opplever en positiv endring i måten man bruker de flermediale journalistene på hvor endringen kan oppleves som en de-konvergens. Det virker som det er en økt bevissthet blant ledelsen og journalister å utnytte det potensialet eller den spisskompetansen som en flermedial journalist har på en plattform.

Jeg føler at det er mye mer anerkjennelse i, eller at de anerkjenner i mye større grad nå, enn for bare to år siden for eksempel at jeg er god til å løse en TV-sak, og kobler meg på til å løse tv-biten av en sak. For to år siden, så ville ikke de kanskje brukt de samme folkene, og sagt at; dere har denne saken, dere løser alle tre medier på den saken, eller egentlig 4, for det er sosiale medier eller nett og SoMe. (...). Så sånn tenker vi i mye større grad nå, og sånn tenker i grunnen også ledelsen (Lise, 2019).

«Linda» opplever endringen i journalistrollen som en økt bevissthet mot å satse på og bruke nyhets-team for fjernsynsnyhetene istedenfor den flermediale videojournalisten alene for å lage reportasjer.

Jeg ser jo faktisk nå, det siste halvåret kanskje, så føler jeg nok at vi er litt tilbake på å satse mer på team igjen. Vi er litt mer bevisst på det (Linda, 2019).

Journalistrollen kan bli veldig krevende for den flermediale journalisten ved en mindre bevissthet rundt bruken av videojournalistikk. Det har skjedd endring i journalistrollen når det gjelder bevissheten rundt bruken av videojournalister fra tidligere. Som tidligere nevnt i kapittel 5.2.1 om å arbeide alene, har «Linda» tidligere erfaring med at videojournalistene ble sendt ut på alle saker. Dette ikke er tilfelle lenger, videojournalistene blir nå i større grad enn tidligere brukt der det er hensiktsmessig å bruke dem. Det er en god utvikling for journalistrollen og den flermediale journalistikken.

6.4.2.1 Flermedialt samarbeid i nyhetsteam

På et reportasjeoppdrag med to av informantene ser jeg en annen arbeidsfordeling når to flermediale journalister sendes ut som et nyhets-team. Begge er erfarne videojournalister, og går inn i hver sin rolle som journalist og fotograf. En fordel her er at nyhetsteamet *tenker saken* på en annen måte, da de er trent til dette som videojournalister. Man kan oppnå et annet samspill mellom journalistene i nyhetsteamet, såfremt de kommuniserer godt.

En utfordring for de flermediale videojournalistene er at de er vant til å tenke selvstendig, og ta alle avgjørelser selv. Dette kan føre til at de ikke kommuniserer så godt sammen. Men hvis kjemien og kommunikasjonen er god, vil de oppleve at de utfyller hverandre på en bedre måte. Når de tenker både innhold og bilder samtidig får TV-reporteren drahjelp av fotografen eller omvendt. Dersom TV-reporteren ikke har erfaring som videojournalist, fungerer fotografen i teamet i den tradisjonelle rollen som fotograf, men kan samarbeide på en mer inkluderende måte gjennom erfaringen av å kunne løse hele saken alene når det kreves. Noen av de unge flermediale journalistene arbeider allerede på denne måten, og kan utfylle hverandre på en annen måte enn de to tradisjonelle rollene i teamet, reporter og fotograf.

«Trine» jobber annerledes journalistisk med yngre flermediale journalister i nyhets-team enn med de erfarne journalistene. Hun opplever at journalistikken er i forandring ved at mange av de unge ikke jobber tradisjonelt som de erfarne videojournalistene. På oppdrag i nyhets-team med annen yngre flermedial journalist fordeler hun og den andre journalisten arbeidet mellom seg ved at de bytter på rollene i teamet. Det etablerte skillet mellom tv-reporter og fotograf viskes bort. «Trine» beskriver denne arbeidsmåten for *hybridløsninger*.

For to uker siden jobbet jeg med en yngre journalist. Vi jobber begge som journalister og bistår hverandre i arbeidet. Det er ikke fotograf og reporter som går ut da. Det blir hybridløsninger. Sist vi var ute, gav jeg henne kameraet, og så filmet hun (Trine, 2019).

Samarbeidet mellom flermediale journalister i nyhetsteam kan gjøres annerledes og det fungerer. Dette er en positiv utvikling i journalistrollen. Etterhvert som alle de flermediale journalistene kan videojournalistikk, vil samarbeidet i nyhets-teamet kunne utvikle seg videre. Den flermediale journalistrollen vil kunne påvirke nyhetsjournalistikken på en ny måte ved at den er fullt fleksibel.

Dette kapittelet har sett på hvordan journalistrollen endrer seg på distriktskontoret, og hvordan også den flermediale journalistikken har endret seg. Det neste kapittelet vil konkludere oppgaven, ved å oppsummere mine funn og sette et kritisk søkelys på arbeidsprosessen.

Kapittel 7. OPPSUMMERING OG KONKLUSJON

Dette kapitlet vil oppsummere mine funn, og se disse i lys av formålet for oppgaven. Jeg vil også reflektere over hvordan målene i oppgaven har blitt nådd, og sette et kritisk lys på arbeidsprosessen.

7.1 Konklusjon av forskningsarbeidet

I dette punktet vil jeg ta for meg oppgavens fire forskningsspørsmål, og til slutt binde sammen argumentet med formålet med oppgaven. Formålet besvares gjennom funn fra de fire forskningsspørsmålene i oppgaven.

Som nevnt i kapittel 1.1, er formålet med denne masteroppgaven «Journalistrollen i endring på distriktskontoret»: *Å utforske den flermediale journalistrollen hos Norsk Rikskringkasting, og undersøke hvordan den pågående endringen i journalistrollen påvirker det redaksjonelle arbeidet.* Denne masteravhandlingen har *utforsket* journalistrollen ved å se på journalistenes utfordringer, deres rolleoppfatning av å arbeide alene, og ønsket arbeidssituasjon. Videre har oppgaven undersøkt hvordan den pågående endringen i journalistrollen påvirker det redaksjonelle arbeidet.

Endringer i den flermediale journalistrollen påvirker det redaksjonelle arbeidet. Journalistene får ofte ikke nok tid til arbeidet på grunn av den flermediale journalistikken, og kildearbeidet. Journalistrollen endrer seg ved at tiden er en utfordring. Journalistene opplever at de ikke alltid har nok tid til viktige journalistiske oppgaver som *vaktbikkje*-funksjonen i det journalistiske samfunnsoppdraget. Men også kildearbeidet endrer journalistrollen ved at det krever mer av journalistenes arbeidstid enn tidligere. Dette påvirker det redaksjonelle arbeidet ved at journalistene får mindre tid til andre funksjoner i journalistikken.

Journalistenes identitet og rolleoppfatning påvirkes av den digitale satsingen i NRK. Denne endringen fører en større flermedial bevissthet rundt kvalitet i digitale medier, og kan også føre til økt kvalitet i de øvrige plattformene radio og fjernsyn.

Journalistrollen har endret seg ved at det er en større bevissthet på kvalitet enn tidligere. Vaktsejfer har en større bevissthet i valget av å bruke journalister med spisset kompetanse på en plattform, og det er nå en økt bevissthet på å sette inn nyhetsteam der det trengs. For det redaksjonelle arbeidet

betyr dette at journalistene motiveres i av dette når de møter forståelse i arbeidet. Økt motivasjon kan øke innsatsen i arbeidet.

Flermediale endringer i redaksjonen, og publikums forventninger til nyhetsoppdateringer på nett og mobil har endret journalistrollen ved at journalistenes rolleoppfatning og identitet utfordres og påvirker journalistene. De må gjennom digitaliseringen øke kvaliteten på nettjournalistikken for å møte publikums forventninger. Det har gjort noe med journalistene, og påvirker det redaksjonelle arbeidet ved at journalistene får økt kompetanse til å møte publikums behov for nyheter der de er.

Journalistrollen endrer seg også gjennom at nyhetsformatet endrer seg. Som følge av den digitale satsingen opplevde journalistene at distriktssendingene ble kortere, fortellerstilen på fjernsynsreportasjene endret seg, og det ble færre programmer å få vist arbeidet i. Denne endringen påvirket arbeidet for flere av de flermediale journalistene som tidligere fikk utfolde seg mer i journalistrollen. Journalistene opplevde arbeidet som mindre motiverende, og dette påvirker det redaksjonelle arbeidet ved at journalistene ikke opplever at de får brukt seg kreativt på samme måte som tidligere. Erfarne videojournalister får heller ikke brukt spisskompetansen sin til å lage større programmer.

Den siste endringen i journalistrollen går på flermedialt samarbeid. Når to flermediale journalister settes inn i et nyhetsteam, kan de samarbeide på en annen måte enn en reporter og fotograf som fyller sine definerte roller. Endringen i journalistrollen er at det tradisjonelle rolleskillet i nyhetsteamet endrer seg når man erstatter fotografen og reporteren med to flermediale journalister. Det redaksjonelle arbeidet påvirkes av de flermediale journalistene finner nye arbeidsmåter i nyhetsteamet, hvor de utfyller hverandre gjennom *hybridløsninger*. Dette kan gi en annerledes fortellerstil og journalistikk, og er en spennende utvikling for journalistikken på distriktskontoret.

Endringene i journalistrollen påvirker kvaliteten på det redaksjonelle arbeidet positivt. Men endringene kan også påvirke det redaksjonelle arbeidet negativt.

7.2. Egen vurdering av forskningsarbeidet

I denne delen av kapittelet vil jeg vurdere forskningsprosjektet opp mot målene for oppgaven, og sette søkelyset på hva som kunne forbedret dette prosjektet.

7.2.1 Har målene i oppgaven blitt nådd?

Formålet med denne masteravhandlingen var å utforske og undersøke journalistrollen; *å utforske den flermediale journalistrollen hos Norsk Rikskringkasting og undersøke hvordan den pågående endringen i journalistrollen påvirker det redaksjonelle arbeidet*. Jeg har besvart forskningsspørsmålene, og fanget opp viktige endringsprosesser. Samtidig har jeg ikke det komplette bildet av hvordan endringen i journalistrollen påvirker det redaksjonelle arbeidet.

Min konklusjon er at jeg har oppnådd målene jeg satte til en hvis grad. Jeg har utforsket journalistrollen og arbeidsdagen til de flermediale journalistene hos NRK Sørlandet. Jeg har også gitt et bilde av hvordan endringen i journalistrollen påvirker det redaksjonelle arbeidet, samtidig kunne dette bildet vært mer detaljert gjennom mer observasjonsdata.

7.2.2 Oppgavens bidrag til kunnskap

Denne masteravhandlingen bidrar med funn på den lokale journalistrollen på distriktskontoret. Arbeidet bak denne oppgaven kan også bidra til et grunnlag for videre forskning på flermedial journalistikk og journalistrollen i endring. De kvalitative intervjuene gav mye god informasjon, som sammen med observasjon av informantene gir et godt utgangspunkt for videre studier. Jeg tror også at masteravhandlingen vil være av interesse for NRK, da kilder fra NRK har bidratt til oppgaven. Det har vært forsket på flermedialitet tidligere hos NRK Sørlandet i 2008/2009. Etter mine undersøkelser har ingen andre masteravhandlinger tidligere forsket på journalistrollen i endring hos NRK Sørlandet. Så lenge den flermediale journalistikken og journalistrollen fortsetter å utvikle seg, vil det være et behov for videre forskning på dette.

7.2.3 Muligheter for videre forskning

Funnene fra denne masteravhandlingen kan bidra til videre forskning på journalistrollen og flermedialitet på distriktskontoret. Temaet er ikke fullt utforsket. Nye master- eller doktorgradsavhandlinger som velger å undersøke temaene videre, har mye å hente ved å benytte en annen metode enn den jeg benyttet. Innholdsanalyse kombinert med observasjon og kvalitative intervjuer vil kunne gi gode funn i fremtiden. Om denne oppgaven i det minste inspirerer til videre studier, og skaper oppmerksomhet rundt disse temaene, er det et godt utgangspunkt. Borgen (2007) har gjennom sin masteroppgave på den lokale journalistrollen i NRK Hordaland og Bergens Tidende, vist at kombi-

nasjonen av kvalitative intervjuer, innholdsanalyse av journalistenes produkter og observasjon, gir et mer utfyllende bilde av hvordan endringen i journalistrollen påvirker det redaksjonelle arbeidet.

Kildearbeidet krever mye av journalistenes tid, men den flermediale journalistikken legger også beslag på mer av kildenes tid. Dette studiet kan inspirere til videre forskning på hvordan kildene opplever møtet med den flermediale journalisten sammenlignet med et nyhets-team som jobber raskere ute på oppdrag. Dette kan være aktuelt for videre forskning, da den flermediale journalistikken er så godt etablert i mediehusene.

7.2.4 Refleksjon over forskningsprosessen

Dette forskningsprosjektet begynte med et ønske på å utforske om videojournalistikken kunne erstatte det tradisjonelle nyhets-teamet. Jeg hadde en interesse av å forske på videojournalistrollen, fordi jeg som nevnt innledningsvis tidligere jobbet som videojournalist og nyhetsfotograf. Jeg liker å jobbe med fjernsynsmediet. Jeg har utdanning som fjernsynsjournalist med en *Bachelor of Arts* i kringkasting fra University of Northwestern i St. Paul, Minnesota, og tilleggsutdanning fra Universitetet i Stavanger.

Mitt første ønske om å utforske om *videojournalisten kunne erstatte det tradisjonelle nyhetsteamet*, var en utdatert problemstilling. Det eksisterte mye forskning på feltet fra før, og journalistene på distriktskontorene i NRK jobber flermedialt.. For meg var det viktig med et prosjekt som både var gjennomførbart og som kunne bidra med nye funn. Etter samtale med veileder valgte jeg å forske på et tema og en problemstilling som det ikke var forsket så mye på. Denne prosessen ledet meg frem til denne masteroppgaven om den flermediale journalistrollen.

Det har vært et spennende forskningsprosjekt. Jeg kjente ingen på distriktskontoret til NRK Sørlandet da jeg begynte med feltarbeidet. Møtene og samtalene med informantene gav meg inspirasjon, og motiverte meg i arbeidet etterhvert som jeg fikk samlet inn mer data. Det var en lærerik tid og prosess, og jeg er veldig takknemlig for at de flermediale journalistene satte av tid for å dele sine erfaringer. Jeg opplevde gleden som gjensidig.

LITTERATURLISTE OG KILDEHENVISNINGER

Ahva, L., Van Dalen, A, Hovden, Jan F., Kolbeins, Guðbjörg Hildur, Löfgren Nilsson, M., Skovsgaard, M., & Väliverronen, J. (2017). (Red) Hanusch, F. *A Welfare State of Mind?: Nordic journalists' conception of their role and autonomy in international context. Journalism Studies: Special Issue: Comparing Journalistic Cultures. 18(5), 595-613.* Hentet fra <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1461670X.2016.1249005>

Allern, S. (2018). *Journalistikk og kildekritisk analyse* (2. utg. ed.). Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Allern, S. (2001). *Nyhetsverdier: Om markedsorientering og journalistikk i ti norske aviser.* Kristiansand: IJ-forlaget.

Bakker, P. (2014). Mr. Gates Returns: Curation, community management and other new roles for journalists. *Journalism Studies, 15(5), 596-606.*

Bielecki, C. (2007). *Videojournalister: Ensomme Ulver Eller Fleksible Superreportere?: En Kvalitativ Redaksjonsanalyse Av Videojournalistikk I NRK Østlandssendingen.* (Mastergradsavhandling). Universitetet i Oslo, Oslo. Hentet fra <http://urn.nb.no/URN:NBN:no-16365>

Bjørnsen, G. (2010). *Fra valp til vaktbikkje: Om konstruksjon av journalistisk kunnskap.* (Vol. nr. 2010:26, Notat (Høgskolen i Volda: online). Volda: Høgskulen i Volda Møreforskning Volda. Hentet fra <https://bravo.hivolda.no/hivolda-xmlui/handle/11250/154092>

Borgen, T. (2007). *Journalistrolle i endring: En analyse av konvergens og flermedial praksis i mediehusene Bergens Tidende Og NRK Hordaland.* (Mastergradsavhandling). Universitetet i Oslo, Oslo.

Bourdieu, P. (1984). *Distinction: A social critique of the judgement of taste.* London: Routledge & Kegan Paul.

Bourdieu, Pierre. 1992. *Texter om de intellektuella.* (Vol. 11, Moderna franska tänkare). Stockholm: Brutus Østlings bokförlag Symposion.

- Bourdieu, Pierre. 1998. *Om fjernsynet*. Oslo: Pax Forlag.
- Brinch, S & Iversen, G. (2010). *Populær vitenskap: Fjernsynet i kunnskapssamfunnet*. Kristiansand. Høyskoleforlaget.
- Bryman, Allan. (2016) *Social research methods* (5th ed.). Oxford. Oxford University Press.
- Carson, A., og Farhall, K. (2018). Understanding Collaborative Investigative Journalism in a “Post-Truth” Age, *Journalism Studies*. 19(13). (s.1899-1911). Hentet fra DOI: [10.1080/1461670X.2018.1494515](https://doi.org/10.1080/1461670X.2018.1494515)
- Dahlstrøm, H., & Hognestad, L. (2016). Nedbemanning som utfordring for journalistikken. *Norsk Medietidsskrift [elektronisk Ressurs]*, 23(2), 1-19. Hentet fra: <https://doaj.org/article/0d8bbea70859426788af13e56186276d>
- Eide, M., Larsen, L., & Sjøvaag, H. (2012). *Nytt på nett og brett: Journalistikk i forandring*. Oslo: Universitetsforl.
- Eide, M. (2009). *Journalistiske nyorienteringer*. Oslo: Scandinavian Academic Press.
- Eide, M. (2011). *Hva er journalistikk*. (Hva er; 40). Oslo:Universitetsforlaget.
- Eilevstjønn, L. (26.08.2019). Fryktar mindre lokalstoff frå NRKs distriktssendingar. *Nationen*. Hentet fra: <https://www.nationen.no/nyhet/fryktar-mindre-lokalstoff-fra-nrks-distriktssendingar/>
- Elnæs-Moe, I. K. (2017). *NRKs rolle i overflodsæraen*. (Mastergradsavhandling, NTNU). Hentet fra <https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/handle/11250/2446943>
- Emanuelson, Roy. (2009). *Flermedialitet i Fædrelandsvennen og NRK Sørlandet*. Kristiansand. Mediehøgskolen Gimlekollen.
- Erdal, I. (2015). Hva kjennetegner den flermediale nyhetsjournalistikken i NRK, sammenlignet med andre europeisk kringkastere? *Norsk Medietidsskrift* (2015), (1). Hentet fra: https://idunn.no/nmt/2015/01/hva_kjennetegner_den_flermediale_nyhetsjournalistikken_i_nr

Erdal, I. (2008). *Cross-media News Journalism : Institutional, Professional and Textual Strategies and Practices in Multi-platform News Production*. (Doktorgradsavhandling). Universitetet i Oslo, Oslo. Hentet fra <http://urn.nb.no/URN:NBN:no-20983>

Erdal, I. (2008). Flermedial nyhetsproduksjon og journalistiske kulturer i NRK. I Krumsvik, A. (Red.). *Journalistikk i en digital hverdag*. (s. 78-86) Oslo: Kopinor.

Everett, E., & Furseth, I. (2012). *Masteroppgaven: Hvordan begynne - og fullføre* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Framnes, A. (17.12.2019a). Slik blir det lokale NRK-tilbudet i de nye fylkene fra nyttår. *Nrk.no*. Hentet fra: <https://www.nrk.no/presse/programtaler/slik-blir-distriktstilbudet-i-ditt-omrade-1.14798064>

Framnes, A. (17.06.2019b). Nytt sendetidspunkt for distriktsnyhetene fra 2. januar. *Nrk.no*. Hentet fra <https://www.nrk.no/presse/programtaler/nytt-sendetidspunkt-for-distriktsnyhetene-fra-2.-januar-1.14798054>

Fredriksen, K. (2012). *Alene med et kamera: Videojournalistens virkelighet*. (4 utg.) Århus: Forlaget Ajour.

Furunes, E. (07.08.2019). Når antall fylker reduseres, er det naturlig for NRK å tilpasse seg det? *Journalisten*. Hentet fra: <https://journalisten.no/marius-lillelien-norsk-journalistlag-i-nrk-nrk/nar-antall-fylker-reduseres-er-det-naturlig-for-nrk-a-tilpasse-seg-det/372328>

Frøyland, R. (2011). (Mastergradsavhandling, Universitet i Bergen). *Den Nye Journalistrollen : å arbeide i et felt av horisontale nettverk Og McDonaldiserte oppgaver*. Universitetet i Bergen. Hentet fra: <http://bora.uib.no/handle/1956/6000>

Goffmann, E. (1961). *Encounters: Two studies in the Sociology of Interaction* (Vol. 1, Advanced studies in sociology). Indianapolis: Bobbs-Merrill.

Grimsmo, A. og Heen, H. (2013). *Journalistundersøkelsen 2012* (AFI-FoU 2013). Oslo: Arbeidsforsknings-instituttet. Hentet fra https://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2013081308091

Grubenmann, S., & Meckel, M. (2017). Journalists' Professional Identity: A resource to cope with change in the industry? *Journalism Studies*, 18(6), 732-748. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/1461670X.2015.1087812>

Hanitzsch, T. (Red.). (2019). *Worlds of journalism: Journalistic cultures around the globe* (Reuters Institute global journalism series). New York: Columbia University Press.

Hanitzsch, T., Vos T., Standaert, O., Hanusch, F., Hovden, J.F., Hermans, L., Ramaprasad, J. (2019). Role orientations: Journalist's Views on their Place in Society. I *Worlds of journalism: Journalistic cultures around the globe* (Reuters Institute global journalism series). New York: Columbia University Press. 2019, s. 195).

Hanssen, P. (2013). *Journalister i en multimedial hverdag: En kvalitativ undersøkelse av journalistrollen i forandring*. (Mastergradsavhandling, Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet). Hentet fra <http://hdl.handle.net/11250/268768>

Hellmueller, L., & Mellado, C. (2015). Professional roles and news construction: A media sociology conceptualization of journalists' role conception and performance. *Comunicación Y Sociedad*, 28(3). (s. 1-11). Hentet fra <https://dadun.unav.edu/handle/10171/39265>

Hemmingway, E. (2008). *Into the newsroom: Exploring the digital production of regional television news*. London: Routledge.

Himma-Kadakas, M. (2017). Alternative facts and fake news entering journalistic content production cycle. *Cosmopolitan Civil Societies*, 9(2). (s. 25-40). Hentet fra: <http://dx.doi.org/10.5130/ccs.v9i2.5469>

Hovden, J.F. (2014) To Intervene or be Neutral, to Investigate or Entertain? *Journalism Practice*, 8(5). (s. 646-659). Hentet fra <https://doi.org/10.1080/17512786.2014.894332>

Hovden, Jan Fredrik. 2012. "A journalistic Cosmology: A sketch of Some Social and Mental Structures of the Norwegian Journalistic Field". *Nordicom Review. Nordic Research on Media and Communication*, 33, (2012) (2). (s. 57-76).

Hovden, J. (2010). *Det norske journalistiske feltet: Nokre sosiale og mentale strukturar* (Vol. 2010:5, Notat (Høgskulen i Volda: online). Volda: Høgskulen i Volda Møreforskning Volda. Hentet fra <http://hdl.handle.net/11250/154052>

Hovden, J. F. (2008) *Profane and Sacred: A study of the Norwegian journalistic Field*. (Doktoravhandling). Bergen: Universitetet i Bergen. Hentet fra <http://hdl.handle.net/1956/2724>

Hvitfelt, H., & Nygren, G. (Red.). (2008). På väg mot medievärlden 2020: journalistik, teknik, marknad (4. oppl.). Stockholm: Studentlitteratur.

Johnstone, J., Slawski, E., & Bowman, W. (1976). *The News people: A sociological portrait of American journalists and their work*. Urbana: University of Illinois Press.

Jensen, Huseby, M. (11.10.2017). Etter at ti ble nedbemannet i Østlandssendingen, valgte sju til å si opp jobbene sine. *Journalisten*. Hentet fra: <https://journalisten.no/richard-aune-nrkj-nrk-ostlandssendingen/etter-at-ti-ble-nedbemannet-i-ostlandssendingen-valgte-sju-til-a-si-opp-jobbene-sine/276669>

Johansen, G. (12.01.2018). Færre ser distriktsnyhetene etter omleggingen. *Journalisten*. Hentet fra: <https://journalisten.no/nrk-kristian-tolonen/faerre-ser-distriktsnyhetene-etter-omleggingen/273752>

Jensen, Huseby, M. (22.01.2018) Trygve Slagsvold Vedum mener endringene i distriktssendingene er starten på sentralisering av NRK. *Journalisten*. Hentet fra: <https://journalisten.no/trygve-slagsvold-vedum-senterpartiet-nrk/trygve-slagsvold-vedum-mener-endringene-i-distriktssendingene-er-starten-pa-sentralisering-av-nrk/273375>

Himma-Kadakas, M. (2017). Alternative facts and fake news entering journalistic content production cycle. *Cosmopolitan Civil Societies*, 9(2), 25-41. Hentet fra <https://doi.org/10.5130/ccs.v9i2.5469>

Klem, C., Odinsen, L.H., Molde, E., Askerød, M. (2007) *Norsk Journalistlags arbeidsmiljøundersøkelse blant journalister som jobber flermedialt eller med kontinuerlig deadline*. Norsk Journalistlag. Hentet fra <https://docplayer.me/docview/24/2974383/#file=/storage/24/2974383/2974383.pdf>

Ottosen, R. Og Krumsvik, A. (2008). Krumsvik, A. (Red.). Digitale medier og redaksjonelle endring- noen sentrale utviklingstrekk. I *Journalistikk i en digital hverdag*. (s. 12-39) Oslo: Kopinor.

Kvale, S., Brinkmann, S., Anderssen, T., & Rygge, J. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju* (2. utg. ed.). Oslo: Gyldendal akademisk.

Lindebø, K. (24.01.2018). Påvirker arbeidet, uten tvil. *Journalisten*. Hentet fra: <https://journalisten.no/aslaugsem-jacobsen-senterpartiet-nrkj/pavirker-arbeidet-uten-tvil/273792>

Lovdata. (01.07.2019). Lov om kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester (LOV-1992-12-04-127). Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-12-04-127>

Lowe, G.F. og Bardoel, J. (2007). (red.). From Public Service Broadcasting to Public Service Media, RIPE@2007. (s. 9-26). Göteborg, Sweden: Nordicom.

Mathisen, B. (2010). *Lokaljournalistikk: Blind patriotisme eller kritisk korrektiv?* Kristiansand: IJ-forlaget.

Mellado, C. (2015). Professional Roles in News Content: Six dimensions of journalistic role performance. *Journalism Studies*, 16(4). (s. 596-614). Hentet fra <https://doi.org/10.1080/1461670X.2014.922276>

Mellado, C., Hellmueller, L., & Donsbach, W. (Red.). (2017). Journalistic Role Performance: A New research Agenda in a Digital and Global Media Environment. I *Journalistic role performance: Concepts, contexts, and methods* (s. 21-23). New York: Routledge.

Mellado C., Hellmueller, L., Weaver D. (2017). Revisiting Journalists' Role Conception Research. I Mellado, C., Hellmueller, L., & Donsbach, W. (Red.). (2017). *Journalistic role performance: Concepts, contexts, and methods* (s. 12-13). New York: Routledge.

Muchtar, N., Hamada, Hanitzsch, Galal, Masduki, & Ullah, Mohammad Sahid. (2017). Journalism and the Islamic Worldview: Journalistic roles in Muslim-majority countries. *Journalism Studies: Special Issue: Comparing Journalistic Cultures. Guest Editor: Folker Hanusch*, 18(5). (s. 555-575). Hentet fra https://libkey.io/libraries/572/articles/76702161/full-text-file?utm_source=api_182

Norsk Telegrambyrå (NTB) (27.08.2019b). Distrikts-NRK har mistet 116 stillinger: – Det går i verste fall ut over vår funksjon som vaktbikkje. *Journalisten*. Hentet fra <https://journalisten.no/anniken-mihle-nrk-olav-nyhus/distrikts-nrk-har-mistet-116-stillinger--det-gar-i-verste-fall-ut-over-var-funksjon-som-vaktbikkje/374482>

NRK. (06.02.2004). NRK på Sørlandet. Hentet fra: <https://www.nrk.no/arkiv/artikkel/nrk-pa-sorlandet-1.1626371>

NRK. (08.03.2016). Redaksjonelt regnskap for NRK Sørlandet 2015. Hentet fra: <https://www.nrk.no/sorlandet/xl/redaksjonelt-regnskap-for-nrk-sorlandet-1.12826917>

NRK. (08.10.2018a). NRK Plakaten. Hentet fra <https://www.nrk.no/informasjon/nrk-plakaten-1.12253428>

NRK. (12.01.2018b). NRKs vedtekter. Hentet fra <https://www.nrk.no/informasjon/nrks-vedtekter-1.5392438>

NRK. (19.09.2019a). Dette er NRKs langtidsstrategi for 2019-2023. Hentet fra https://www.nrk.no/oppdrag/dette-er-nrks_langtidsstrategi_-1.7802563

NRK. (28.03.2019b). Slik løser NRK oppdraget. Hentet fra https://www.nrk.no/aarsrapport/2018/slik-loser-nrk-oppdraget_-1.14469233

NRK. (14.10.2019c). Stiling ledig. Hentet den: (14.10.2019) fra: https://3271612439.webcruiter.no/Main/Recruit/Public/4141183426?lang=NB&link_source_id=0&showExpired=False

NRK. (26.06. 2019d). NRKs distriktskontorer. Hentet den: (14.10.2019) fra: <https://www.nrk.no/informasjon/nrks-distriktskontorer-1.6631072>

NRK. (28.03.2019e). Først med hele bildet. Hentet fra: https://www.nrk.no/aarsrapport/2018/forst--med-hele-bildet_-1.14478476

NRK. (29.01.2019f). Lillelien blir NRKs nye distriktsdirektør. Hentet fra: <https://www.nrk.no/organisasjon/lillelien-blir-nrks-nye-distriktsdirektor-1.14405445>

NRK. (28.03.2019g). Fra hele landet til hele landet. Hentet fra:

<https://www.nrk.no/aarsrapport/2018/fra-hele-landet---til-hele-landet-1.14474532>

NRK. (01.05.2019h). NRK flytter distriktssendingene inn i beste sendetid. Hentet den: (08.11.2019)

<https://www.nrk.no/informasjon/nrk-flytter-distriktssendingene-inn-i-beste-sendetid-1.14534372>

Nygren, G. (2014). Multiskilling in the newsroom – de-skilling or re-skilling of journalistic work? *Journal of Media Innovations*, 1(2), *Journal of Media Innovations*, 2014-09-01, Vol.1 (2).

Hentet fra: <https://doi.org/10.5617/jmi.v1i2.876>

Nygren, G., & Carlsson, A. (2008). *Nyhetsfabriken: Journalistiska yrkesroller i en förändrad medievärld*. Lund: Studentlitteratur.

Nygren, G. (2008). *Yrke på glid : Om journalistrollens de-professionalisering*. Stockholm: SIMO Mediestudier.

Norsk Presseforbund. (2015). Vær Varsom-Plakaten. Hentet fra <https://presse.no/pfu/etiske-regler/vaer-varsom-plakaten/>

Olsen, K. (2018). *Tradisjonsforankrede og digitaldreide lokaljournalister. En hverdags-sosiologisk studie av norsk lokaljournalistikk i en brytningstid*. (Doktorgradsavhandling), Nord Universitet, Bodø.

Omdal, S., Bjartnes, A., Bjerke, P., Olsen, R., Rudeng, E., Picard, R., . . . Barland, J. (2013). *Journalistikk og demokrati: Hvor går mediene? Hva kan gjøres?* Oslo: Fritt ord.

Oltedal, A. og Ytterstad, A. (2012). Journalistrollen og etikk. Om spenninger i forståelsen av journalistrollen I Orgeret, K. (Red). *Norske medier: Journalistikk, politikk og kultur*. (s. 57-84). Kristiansand: Cappelen Damm Høyskoleforl.

Ottosen, R. (2004). *I journalistikkens grenseland: Journalistrollen mellom marked og idealer*. Kristiansand: IJ-forl.

Picard, Robert, G.(2015). *Journalists' Perceptions of the Future of Journalistic Work*. (RISJ Report May, 2015). Hentet fra <https://www.reuterscommunity.com/wp-content/uploads/2019/03/reuters-news-agency-journalists-perceptions-of-the-future-of-journalistic-work.pdf>

- Puijk, Roel. (1990). *Virkeligheter i NRK: programproduksjon i fjernsynets opplysningsavdeling*. Lillehammer: R. Puijk
- Roppen, J., & Allern, S. (2010). *Journalistikkens samfunnsoppdrag*. Kristiansand.
- Ryfe, D. (2017). News Routines, Role Performance, and Change in Journalism. I Mellado, C., Hellmueller, L., & Donsbach, W. (Red.). (2017). *Journalistic role performance: Concepts, contexts, and methods* (s.127-135). New York: Routledge.
- Rød, M., og Møllen, J. (28.02.2018). Redaksjonelt regnskap for NRK Sørlandet. Hentet fra <https://www.nrk.no/sorlandet/xl/redaksjoneltregnskapfornrksorlandet1.13929088#Dette%20er%20NRK%20Sørlandet>
- Sandvand, J., & Norsk rikskringkasting Sørlandet. (2010). *Har du hørt-: 80 år med begivenheter skildret av NRK Sørlandet*. Tvedestrand: Bokbyen forl. NRK Sørlandet.
- Schjerve, Klomsten, A., & Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse, Pedagogisk institutt (2014). *Bare mat monsteret, så holder det kjefi*. (Mastergradsavhandling, NTNU). Hentet fra https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/1imu1ht/TN_brage11250/269992
- Simonsen, A. (1997). *Fra Griot Til Den Fjerde Statsmakt: Journalistikk Og Politikk I Senegal*. (Cand. Polit.-avhandling). Universitetet i Oslo, Oslo.
- Sjue, F. (2013). *Journalistikkens uutholdelige letthet: Essay*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Syvertsen, T. (1997). *Den store TV-krigen. Norsk allmennfjernsyn 1988-96*. Bergen-Sandviken: Fagbokforl.
- Tandoc, E., Cabanes, J., & Cayabyab, Y. (2019). Bridging the gap. *Journalism Studies*, 20(6). (s. 857-871). Hentet fra <https://doi.org/10.1080/1461670X.2018.1463168>
- Vos, T., & Thomas, R. (2018). The discursive construction of journalistic authority in a post-truth age. *Journalism Studies*, 19(13). (s. 2001-2010). Hentet fra <https://doi.org/10.1080/1461670X.2018.1492879>

Wallace, S. (2009). Watchdog or witness? The emerging forms and practices of video-journalism. *Journalism*, 10(5). (s. 684-701). Hentet fra <https://doi.org/10.1177%2F1464884909106539>

Weaver, D., Willnat, L., & Wilhoit, G. (2019). The American Journalist in the Digital Age: Another Look at U.S. News People. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 96(1). (s. 101-130). Hentet fra <https://doi.org/10.1177%2F1077699018778242>

Ørnebring, H. (2017). Epistemologies and Professional Roles. I Mellado, C., Hellmueller, L., & Donsbach, W. (Red.). (2017). *Journalistic role performance: Concepts, contexts, and methods* (s. 75-76). New York: Routledge.

Østbye, H., Helland, K., Knapkog, K., & Larsen, L. (2013). *Metodebok for mediefag* (4. utg. ed.). Bergen: Fagbokforl.

VEDLEGG

Vedlegg A. Informantene i forskningsprosjektet

I løpet av feltarbeidet hos NRK Sørlandet ble tilsammen 8 flermediale journalister intervjuet. Som tidligere nevnt har alle informantene som er flermediale journalister av yrke fått fiktive navn. Informasjonen av informantene er basert på deres opplysninger gjennom intervjuer og feltarbeid.

* **Informant 1:** «Lise», jobber som flermedial journalist hos NRK Sørlandet, og har jobbet over 20 år i NRK.

* **Informant 2:** «Toril», jobber som flermedial journalist hos NRK Sørlandet, og har jobbet over 20 år som journalist i NRK.

* **Informant 3:** «Linda»: Jobber som flermedial journalist og VJ hos NRK Sørlandet, og har jobbet over 20 år som journalist i NRK.

* **Informant 4:** «Lars», jobber som flermedial journalist hos NRK Sørlandet, og har jobbet over 20 år som journalist i NRK.

* **Informant 5:** «Kjell» jobber som flermedial journalist og VJ hos NRK Sørlandet, og har jobbet over 20 år i NRK.

* **Informant 6:** «Trine», jobber som flermedial journalist og VJ hos NRK Sørlandet, har et par års erfaring i NRK.

* **Informant 7:** «Cecilie» jobber som flermedial journalist hos NRK Sørlandet, og. Hun har jobbet som journalist siden 2012.

* **Informant 8:** «Roger» har tidligere jobbet som flermedial journalist hos NRK Sørlandet. Nå jobber han som i flermedial journalist NRK Dagsrevyen og, har som journalist jobbet siden 2015.

Vedlegg B1. Tillatelse fra Norsk Senter for Forskningsdata (NSD).

NSD Personvern

06.02.2019 14:39

Det innsendte meldeskjemaet med referansekode 803618 er nå vurdert av NSD.

Følgende vurdering er gitt:

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg den 06.02.2019, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

MELD ENDRINGER

Dersom behandlingen av personopplysninger endrer seg, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. På våre nettsider informerer vi om hvilke endringer som må meldes. Vent på svar før endringer gjennomføres.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 15.06.2019.

LOVLIG GRUNNLAG Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet.

DE REGISTRERTES RETTIGHETER Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), underretning (art. 19), dataportabilitet (art. 20).

NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Kontaktperson hos NSD: Kajsa Amundsen Tlf. Personverntjenester: 55 58 21 17 (tast 1)

Vedlegg B2. Søknad til Norsk Senter for Forskningsdata (NSD) om ny sluttdato for forskningsprosjektet

NSD Personvern

06.02.2020 13:40

Det innsendte meldeskjemaet med referansekode 803618 er nå vurdert av NSD.

Følgende vurdering er gitt:

NSD har vurdert endringen registrert 06.02.2020.

Vi har nå registrert 12.06.2020 som ny sluttdato for forskningsperioden. Vi gjør oppmerksom på at ytterligere forlengelse ikke kan påregnes uten at utvalget informeres om forlengelsen.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Kontaktperson hos NSD: Kajsa Amundsen

Vedlegg C. Infobrev til journalistinformantene i gruppe 1 og 2.

Vil du delta i forskningsprosjektet ”Multi- og videojournalistens nye roller i NRK”?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å se hvordan journalistrollen har endret seg for journalister som følge av mediekonvergens i NRK lokalt og regionalt. I dette skrevet får du informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med denne masteroppgaven er å utforske og analysere rolleendringen til multi-journalisten på TV, og den nåværende arbeidssituasjonen for multi-og video journalister innen lokale og regionale redaksjoner i Norges Riksringkasting (NRK) i Norge. Dette studiet ønsker å utforske multi-journalistenes nye roller, samt hvilke utfordringer de møter i hverdagen med nye krav og medier.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

NLA Mediehøgskolen Gimlekollen ved veileder Roy Emanuelsen er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du er valgt ut til å delta da prosjektet søker journalister som har en del erfaring fra journalistrollen, og fjernsynsproduksjon på lokalt og / eller på regionalt nivå. Utvalget er trukket av journalister som tidligere har jobbet med bare fjernsyn, men som nå jobber som multi-journalister eller videojournalister i NRK. Femten journalister vil få henvendelsen om å delta, og det trengs ti informanter til studien. Jeg har fått dine kontaktopplysninger fra din arbeidsgiver, ved tidligere kontakt høsten 2018 eller begynnelsen av 2019.

Hva innebærer det for deg å delta?

Som metode vil jeg først og fremst bruke dybde intervjuer. Dette prosjektet kommer til å ta for seg to NRK-kontorer, et i sør, og et i Midt- eller Nord-Norge. Det vil samles inn informasjon knyttet til rollen din som journalist, og hvordan dette påvirker arbeidssituasjonen din. I den grad personlig informasjon kommer frem, vil dette anonymiseres, og personvernet ditt vil bli ivaretatt. Opplysningene fra intervju registreres først og fremst ved lydopptak og notater, og gjennom notater ved observasjon.

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar i et dybdeintervju og observasjon av journalistrollen. Intervjuet vil ta omtrent 45 minutter og inneholder spørsmål om:

- *utfordringer og problemer som truer rollen til videojournalisten*
- *hvordan ser multi- og video journalister på sine roller som journalister i enmanns-team?*
- *hvordan opplever du rollen til videojournalisten har endret seg siden du ble ansatt i NRK?*
- *hvordan ønsker du å jobbe som videojournalist?*

Dine svar fra intervjuet, blir tatt opp digitalt, og lagret på en trygg og sikker lagringsplass offline.

Det er frivillig å delta.

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg og ditt forhold til arbeidsplassen eller arbeidsgiver om du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger.

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- De som vil ha tilgang til opplysningene ved behandlingsansvarlig institusjon vil kun være student og veileder.
- For å sikre at ingen uvedkommende får tilgang til personopplysningene, vil jeg erstatte navn og personopplysninger med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data, og lagre datamaterialet, innlåst/kryptert hos behandlingsansvarlig institusjon.

Deltakerne vil ikke på noen måte kunne gjenkjennes i ferdig masteroppgave. De opplysningene som vil publiseres vil være knyttet opp til journalistrollen, og anonyme informanter.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 1 Juni, 2019. Etter avsluttet prosjekt, vil personopplysninger og eventuelle opptak makuleres i samarbeid med behandlingsansvarlig institusjon, NLA Mediehøgskolen Gimlekollen i henhold til gjeldende regler om personvern.

Dine rettigheter.

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra *NLA Mediehøgskolen Gimlekollen* har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Johan O. Vikse Jonassen, tlf: 97185529, Tjønnelia 4, 4640 Søgne ved *NLA Mediehøgskolen*.
- Veileder for studien: Roy Emanuelsen. E-post: roy.emanuelsen@uia.no Tlf: 952 75 171
- Vårt personvernombud: Siri Elisabeth Bernssen, NLA Høgskolen. Tlf: 55 54 07 00
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personvernombudet@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med hilsen,

Johan Olaf Vikse Jonassen
Mastergrad student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Multi og videojournalistens nye roller i NRK», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju.
- å delta i observasjon.

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. (01.06.2019)

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg D. Søknad til NSD for informantgruppe 3: Ledelse.

Forskningsprosjektet ”Multi- og videojournalistens nye roller i NRK”?

Formål

Formålet med denne masteroppgaven er å utforske og analysere rolleendringen til multi-journalisten på TV, og den nåværende arbeidssituasjonen for multi-og video journalister innen lokale og regionale redaksjoner i Norges Riksringkasting (NRK) i Norge. Dette studiet ønsker å utforske multi-journalistenes nye roller, samt hvilke utfordringer de møter i hverdagen med nye krav og medier.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

NLA Mediehøgskolen Gimlekollen ved veileder Roy Emanuelsen er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du er valgt ut til å delta da prosjektet søker å komme i kontakt med ressurspersoner i NRK systemet som kan uttale seg om historikk, nåværende situasjon for journalistene, og om visjoner, utfordringer og fremtidsplaner.

Hva innebærer det for deg å delta?

Som metode vil jeg bruke dybde intervjuer. Dette prosjektet kommer til å ta for seg to NRK-kontorer. Det vil samles inn informasjon knyttet til rollen din som journalist, og hvordan dette påvirker arbeidssituasjonen din. I den grad personlig informasjon kommer frem, vil dette anonymiseres, og personvernet ditt vil bli ivaretatt. Opplysningene fra intervju registreres først og fremst ved lydopptak og notater, og gjennom notater ved observasjon.

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar i et dybdeintervju. Intervjuet vil ta omtrent 45 minutter og inneholder spørsmål om:

- *historisk bakgrunn for videojournalistikken i NRK*
- *om multi-journalistenes nåværende situasjon, rolle og status for journalistene*
- *hvordan opplever du rollen til videojournalistene har endret seg siden du ble ansatt i NRK?*
- *om visjoner, NRKs utfordringer nå og fremover, og fremtidsplaner.*

Svarene fra intervjuet, blir tatt opp digitalt, og lagret på en trygg og sikker lagringsplass off-line.

Det er frivillig å delta.

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg og ditt forhold til arbeidsplassen eller arbeidsgiver om du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger.

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler

opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- *De som vil ha tilgang til opplysningene ved behandlingsansvarlig institusjon vil kun være student og veileder.*
- *For å sikre at ingen uvedkommende får tilgang til personopplysningene, vil jeg erstatte navn og personopplysninger med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data, og lagre datamaterialet, innelåst/kryptert hos behandlingsansvarlig institusjon.*

Deltakerne vil ikke på noen måte kunne gjenkjennes i ferdig masteroppgave. De opplysningene som vil publiseres vil være knyttet opp til journalistrollen, og anonyme informanter.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 31 Oktober, 2019. Etter avsluttet prosjekt, vil personopplysninger og eventuelle opptak makuleres i samarbeid med behandlingsansvarlig institusjon, NLA Mediehøgskolen Gimlekollen i henhold til gjeldende regler om personvern.

Dine rettigheter.

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra *NLA Mediehøgskolen Gimlekollen* har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Johan O. Vikse Jonassen, tlf: 97185529, Tjønnelia 4, 4640 Søgne ved NLA Mediehøgskolen.
- Veileder for studien: Roy Emanuelsen. E-post: roy.emanuelsen@uia.no Tlf: 952 75 171
- Vårt personvernombud: Siri Elisabeth Bernssen, NLA Høgskolen. Tlf: 55 54 07 00
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personvernombudet@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med hilsen,

Roy Emanuelsen
Prosjektansvarlig
(Forsker/veileder)

Johan Olaf Vikse Jonassen
Master student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Multi og videojournalistens nye roller i NRK», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

• å delta i intervju.

• å delta i observasjon.

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. (31.10.2019).

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg E. Intervjuguide for journalistinformanter gruppe 1 og 2

Master oppgave intervjuguide
fra
Johan Olaf Vikse Jonassen
NLA Mediehøgskolen Gimlekollen

Forskningsspørsmål

RQ 1. Hvilke utfordringer møter rollen til flermediale nyhetsjournalister i NRK?

RQ 2. Hvordan oppfatter den flermediale journalisten å arbeide i et en-mannsteam?

RQ 3. Hvordan har rollen til den flermediale journalisten endret seg på distriktskontorene i NRK?

RQ 4. Hvordan ønsker de flermediale journalistene at arbeidsdagen og arbeidssituasjonen deres skal være?

Spørsmål for journalister på lokale distriktskontor:

RQ. 1

*Hvilke plattformer må du som journalist produsere til?

*Hva er disse utfordringen du som journalist må forholde seg til?

*Hvorfor tror du det blir problemer eller utfordringer knyttet opp mot rolleendring, og flere oppgaver/ plattformer å produsere til?

*Hvor omfattende er utfordringene?

*Når begynte journalistrollen å utvikle seg positivt, eller negativt?

RQ. 2

*Hva er din oppfatning av å jobbe som journalist med video i en-mannsteam med den rollen du har nå sammenlignet med tidligere?

*Ble forventninger innfridd med tanke på hvordan ting etterhvert ble?

RQ. 3

*Hvordan opplever du at journalistrollen har endret seg over tid, siden endringer ble innført? *Kan du utdype dette?

*Tilpasse oppfølgings-spørsmål etter behov?

RQ. 4

*Basert på dagens situasjon som produserende journalist, hvordan ønsker du at arbeids-situasjonen din skal være?

*Er det merkbare endringer du vil gjøre utfra dagens situasjon?

*Forklar mer detaljert.

*Hva er det vanskeligste, mest krevende i din situasjon?

*Er det ting du føler du ikke kommer noen vei med?

*Har du vurdert å si opp, skifte yrke?

*Føler du at ledelsen forstår dine, og dine kollegers behov? *Hva gjør det med deg/ dere? *Hva tenker du ledelsen kan gjøre for å forebygge dagens situasjon, eller utfordringer?

*Tror du ting kan bedre seg, forklar?

Spørsmål for journalister i riksdekkende fjernsynsredaksjon (Dagsrevyen):

RQ. 1

- Hvilke plattformer må du som tv-journalist produsere til?

- Hva er disse utfordringene du som journalist må forholde seg til?
- Hvorfor tror du det blir problemer eller utfordringer knyttet opp mot rolleendring, og flere oppgaver/ plattformer å produsere til?
- Hvor omfattende er utfordringene?
- Når begynte journalistrollen å utvikle seg positiv, eller negativ, bli krevende, eller vanskelig?

RQ. 2

- Hva er din oppfatning av å jobbe som journalist med video i en-manns team med den rollen du har nå sammenlignet med tidligere?
- Ble forventninger innfridd med tanke på hvordan ting etterhvert ble?

RQ. 3

- Hvordan opplever du at journalistrollen har endret seg over tid, siden endringer ble innført?
- Kan du evt. utdype dette?
- Tilpasse oppfølging-spørsmål etter behov?

RQ. 4

- Basert på dagens situasjon som produserende journalist, hvordan ønsker du at arbeids-situasjonen din skal være?
- Er det merkbare endringer du vil gjøre ut ifra dagens situasjon?
- Evt. Forklar mer detaljert.
- Hva er det vanskeligste, mest krevende i din situasjon?
- Er det ting du føler du ikke kommer noen vei med? *Har du vurdert å si opp, skifte yrke?
- Føler du at ledelsen forstår dine, og dine kollegers behov?
- Hva gjør det med deg/ dere?
- Hva tenker du ledelsen kan gjøre for å forebygge dagens situasjon, eller dagens utfordringer problemer?
- Tror du ting kan bedre seg, forklar?

Vedlegg F. Intervjuguide for informanter i ledelsen gruppe 3

Ledelse-informanter:

1. Heidi Pley, Regionleder for NRK Region Sør
2. Gunnar Grønland, Opplæringsansvarlig for NRK Kompetanse

Intervjuguide for informantutvalg 3: ledelse

A. Åpningsspørsmål

- Beskriv hvilken visjon eller målsetting dere jobber ut fra?
- Hvordan begynte bruken av videojournalister på distriktskontorene i NRK?
- I hvilken grad, på hvilken måte jobber dere flermedialt?
- Hva er dere spesielt gode på?
- Hvor ligger forbedringspotensialet deres?
- Hvem opplever du er konkurrentene deres?

B. Redaktøransvaret i distriktsjournalistikken

- Hva er ditt viktigste ansvar som redaktør?
- Hva er din største utfordring?
- Har disse tingene endret seg med digitalisering?

C. Flermedialt arbeid i redaksjonen

- Hvilket fokus har dere på å dra publikum med inn i journalistikken?
- Hvilken plattform er den viktigste for dere?
- I hvilken grad opplever dere økt brukermakt?
- Er dere aktive på sosiale medier?
- Har dere kjøreregler for journalistene på sosiale medier?
- Hvordan opplever du journalistenes holdning til å utvikle teknologisk kompetanse?
- Har du eksempler på etiske problemstillinger dere har stått overfor som følge av digitalisering?
- Hvordan er det med arbeidsflyt og deadline?

D. Kvalitet i journalistikken

- Hva betyr kvalitet for deg og din avdeling?
- Hvilke egenskaper har en god journalist i 2019?
- Hvordan kvalitets-sikrer dere de journalistiske produktene?
- Hvordan måler dere kvalitet?
- Opplever du at journalistene har tilstrekkelig tid til å jobbe ut saker av god nok kvalitet?

E. Avrunding

- I hvilken grad tror du journalistene opplever sammenheng mellom visjoner og hverdag?
- Hvem har mest makt i lokaljournalistikken?
- Hvordan tror du forholdene i din avdeling er om ti år?
- Og i lokal journalistikken?
- Tror du nettet kommer til å overta alt?
- Hva er ditt største ønske for lokaljournalistikken i årene fremover?

SLUTT